

E L S Ő

SZÓFEJTŐ MAGYAR LATÁN ÁSVÁNYNÉVTÁR.

S Z E R Z Ő

KOVÁTS MIHÁLY,

ORVOS DOCTOR, A' TERHINTETES NEMES MAGYAR KIRÁLYI
PESTI TUDOMÁNY MINDENSÉGE ORVOS TEHET-
SÉGÉNEK TAGJA.

II. RÉSZ.

P E S T E N,

PETRÓZAI TRATTNER JÁNOS TAMÁS BETŰIVEL.

1 8 2 2.

— — — — dulce est altis intrare recessus,
Et præferre facem, et gressus firmare labantes.

Ansilucret. L. III, v. 40.

E l ő s z ó.

Europában leggazdagabb arany, ezüst, réz, vas, 's a' t. bányákkal, legtöbbféle rügy (gemma)- 's más -kövekkel, legszámosabb, és soha ki nem fogyható só-aknákkal bővelkedvén Magyar és Erdély Ország: múlhatatlanul szükséges, hogy Magyar ásványtudomány (mineralogia) is legyen.

Az első Magyar Chémiát én írván, másokkal együtt természetesen látám, hogy a'hoz Magyar ásványtudományt is írjak. Mivel ezen két tudomány oly szorosan együvé tartozik, hogy még csak azt sem határozhatni meg, melyik elsőbb.

Mínthogy pedig tudományt írni, a' tudományban előforduló tárgyak neveik nélkül lehetetlen: tehát szükség vala először ásványneveket keresnem; és Magyar ásványnévtárt írnom. E' valamár az ok, és alkalmatosság, hogy ezt a' munkát irtam.

E' szerfelett nehéz dolog vala. Mert a' Magyarok sem érczes hegyek közt, sem bányák mellett soha sem lakván, sem bányászok soha sem lévén, az ásványoknak neveket soha sem adának. Lehetetlenség vala tehát a' Magyarok közt csak tartományi (provincialis) Magyar ásványneveket is összeszednem.

Azonban, hogy csak ugyan mindent elkövessek, a' Nagy-Bányai Hazafiakat, mint született Magyarokat, néhai Nagyságos Eötvös Cs. Kir. Tanács, és T. N. Szathmár Vármegye Fel-Ispánya közbejárása által megkeresém; hogy a' mely ásványneveket tudnak, velem közleni méltóztatnának. Különös kegyességgel vevék kérésemet, 's nekem az említett Nagy-Érdemű Tanácsos Úr által meg-

küldék a' Cs. Kir. Bányász-Tizstségből a' Nagy-Bányai határban termő ásványoknak Magyar neveiket. De ezek mind csupán elromlott Német szóból állának; 's azért hasznokat sem vehetém.

Most immár más út nem vala; hanem a' már íratott Magyar ásványtudományokhoz kelle folyamodnom, és azokban ásványneveket keresnem. Olyan Munka, melyben Magyar ásványnevek találtatnak, már ő jött ki világ eleibe.

1) Magyar Mineralogia, az az, a' Kővek 's Értzek Tudománya, Melly a' Természet Harmadik Országának gazdag, és szükséges, öt Szakaszbeli Javainak rövid, és Rendelvaló Leírását foglalja magában, mellyel, a' Magyar Nyelven a' Szép Tudományokat fel-segíteni igyekező Elmével, a' Köz haszonra kíván Hazájának kedveskedni. Benkő Ferentz. Szebeni Réf. Pap. Kolosváratt, Nyomt. a' Ref. Koll. Bet. 1786.

Ez a' maga idejében igen becses, és derék Munka vala. Mert e' volt a' legelső Magyar Mineralogia. De mivel már ez 37. esztendővel ez előtt jött ki; minden azóta felfedeztetett ásványok leírások, 's következőleg azoknak Magyar neveik nélkül szűkölködik. Ezenfelül a' régi nehezebb Latán ásványnevek is mind meg vagynak benne Latán Nyelven hagyatva; azok pedig, melyek könnyebb értelműek valának, és Magyarra általfordítottak, minthogy csak szabad akarat szerént. minden mélyebb vizsgálat nélkül készültek, nekem eleget nem tettek.

2) Magyar Mineralogia, avagy Az Ásványokról való Tudomány, melly A' Természet első Világának eddig esméretes mindenféle Szüleményeit Magyar Nyelven terjeszti előnkbe. Komáromban. 1791. Szerzé Zay Sámuel Orvos Doktor.

Szép kis Mineralogia, az ásványászságnak előisméretit keresőknek, csak hogy már ez is 31. esztendő's, és az ásványnevekre nézve épen azon fogyatosításokkal teljes, melyekkel a' Benkő.

Azonban pedig mind Benkő, mind Zay örökös háladatosságot, köszönetet, és emlékezetet érdemlenek a' Magyar Nemzettől; mivel Benkő a' legelső, Zay pedig a' második Magyar Mineralógiával ajándékozta meg Hazánkat.

3) Neues mineralogisches Wörterbuch, oder Verzeichniss aller Wörter, welche auf Oryctognosie und Geognosie Bezug haben, mit Angabe ihrer wahren Bedeutung nach des Herrn Berg-Commissions-Rath Werners neuester Nomenclatur, in alphabetischer Ordnung, in Deutscher, Lateinischer, Französischer, Italienischer, Schwedischer, Dänischer, Englischer, Russischer und Ungarischer Sprache, etc. von Dr. Franz Ambros Reuss, *der Weltweisheit und Arzeneigelahrtheit Doctor, der königlichen Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften, der Gesellschaft naturforschender Freunde zu Berlin, der Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften, und der naturforschenden Gesellschaft zu Jena Mitglieder, Hochfürstlich-Lobkowitzischen Ärzte zu Bilin in Böhmen.* Hof. 1798.

Ez 9 Nyelven lévő Német Ásványnévtár. A' Magyar Ásvány-vekl-gutólsó helyet foglalnak benne. Mi ezen nagy erdemű Orvos Doctornak, Reuss Úrnak, nagy háládatossággal tartozunk, hogy idegen Országokon is Nyelvünk gyarapodásáról gondoskodni méltóztatott, és a' Magyar Nyelvet az Európai Fő-Nyelvek sorokba helyhezette, melyet ez előtt 30 esztendővel főlem hallattára némely idegen Nyelvű, de azonban Magyar-kenyeret ett, Tudósok Nyelvnek sem akartak ismérni. A' mi az említett Reuss Ur Mineralogicum Lexiconában lévő Magyar ásványneveket illeti, azok valóban nem rosszak, csak hogy talpúl majd a' Német, majd a' Latán ásványnevezeteket teszi; és így haboz; azonban a' nehéz értelmű Latán ásványneveket, más Nemzetek példájok szerint, fordíttatlan hagyja.

4.) Compendium Historiae Naturalis, Conscriptum A Ludovico Mitterpacher, *Abbate S. Spiritus de Monostor, Dioecesis Quinque Ecclesiensis, in Regia Universitate Hungarica Historiae Naturalis Generalis, Geographiae Physicae, Technologiae, Et Rei Rusticae Professore.* Budae. 1799.

Ez Latán Nyelven íratott Historia Naturalis Generalis. E'hez képest az ásványok közül is csak a' főbbek vagynak a'ban előhozatva, és viszont ezek közül is csak a' köznép-nél ismeretes ásványok vagynak Magyarúl megnevezetve. Mindazonáltal ezen Erdemes Nagy Tudós Hazánkfia örök emlékezetet, háládatosságot és köszönetet erdemel Tőlünk, hogy a' Latán Munkában sem felejtkezett el Hazá-

jához, 's a'nak törvényes Nyelvéhez tartozó hazafiúi kötelességről.

5.) System der Mineralkörper, mit Benutzung der neuesten Entdeckungen. von Johann Georg Lenz, der Weltweisheit Doctor und Professor, S. Herzoglichen Durchlaucht zu Sachsen-Weimar und Eisenach Secretär, und Höchst Dero Museums, wie auch der Büttnerischen Bibliothec Aufseher, der Sociätet für die gesammte Mineralogie zu Jena Director, der Batavischen Sociätet der Experimental Philosophie zu Rotterdam Correspondent, der Herzogl. Gotha'schen und Altenburgischen Sociätet der Forst- und Jagdkunde zu Waltershausen, der Naturforschenden Gesellschaft Westphalens, der Jenaischen physischen und der Hallischen Gesellschaft naturforschender Freunde Ehrenmitglied. Bamberg und Würzburg.

Ez egy rendszerbe (systemába) szedetett egész ásványászság (mineralogia) Német Nyelven. E'ben a' Munkában minden ásvány Magyarúl is meg van neveztetve. Ezeket a' Magyar ásvány neveket Lenz Úr köszöni az a'kor Jénában tanúlt Liptay és Ambrosy nevezetű érdemes Magyar Hazánkfiainak, a' mint ez megtetszik ezekből: „die Ungarischen Benennungen habe ich den beyden hier studirenden Herren Liptay, Secretär den Ungarischen Nation bey der Sociätet für die gesammte Mineralogie zu Jena, und Ambrosy, ordentlichem Mitgliede erwähnter Gesellschaft zu verdanken“ *Lásd Syst. d. Miner. von Lenz.* Lenz Professor Úrnak köszönjük tehát azt a' Nemzetünk iránt való nagy hajlandóságát, különös tekintetét, és szeretetét, mely szerént, Német Országi Tüdös, és Német Országi fizetésben lévő Professor léttére is, méltóztatott, Német Ország közepében, becses, és világszerte híres Munkájába a' Magyar ásvány neveket felvenni, Munkáját a'val díszesíteni, 's magának a'ban dicsőséget keresni. Liptay' és Ambrosy derék Hazánkfiái pedig különös dícséretet érdemlenek azért, hogy a' түdös Németország közepette is, nem csak az hogy nem szégyenlették hogy Magyarúl tudnak, hanem Hazai törvényes Nyelvünket a' most legtüdösabb idegen Országban is a' Tüdösök előtt ismeretessé tenni igyekeztek, azon némely Német ország szélében lévő Tüdösocskáknak megczáfoltatásokra, a' kik minap a' Magyar Nyelvet csak a'

dallok szereztetésekre szorítani nem szégyenlették, *tüdősnak* nevezték *Újság-levelekben*.

Azonban, „omnium rerum initia sunt tenuia“ nem csuda tehát, ha a' Lenz Ur Munkájában lévő Magyar ásvány nevekben is ugyan azon fogyatkozások vagynak, a' melyeket a' Reuss Ur Lexiconában találtató Magyar ásvány nevekről feljebb feljegyeztünk. Nevezetes hibák vagynak sok helyen a' rossz Magyar szókra, de kivált a' szóknak általjában való lenyomtattatásokra, nézve.

6.) *Historiae Naturalis Elementa, Conscripta per Andream Wolny, Humaniorum Professorem, Gymnasii quoque Carolovitzensis Directorem, Eruditaram Societatum Mineralogicae Jenensis, et Botanicae Ratisbonensis Membrum. Budae. 1805.*

Ez Latán Mineralogia. E'ben sok Magyar Chémiai műszók (terminus technicusok), és ásványnevek találtatnak. Mind a' Munkát, mind a' Magyar ásvány és chemiai nevezeteket, Szerzőnek háládatossággal tartozunk, látván igyekezetekből igaz Magyar Lelkeket.

Ezek így lévén is, az előszámláltatott Munkákból sem bódogúlhaték, hogy Magyar ásványneveket szedhessek össze a' magam kívánsága szerint, és hogy azokból Magyar ásványnévtárt készíthessek. Mert a' feljebb előszámláltatott Munkákban találtatott Magyar ásványnevek nem egy bizonyos, és nem is eredeti, 's nem közönségesen bevétetett, az az, nem csupán Latán, hanem hol Német, hol Latán nevezetekből vagynak általtétetve, 's a' hol az eredeti, az az, Latán, nevek, nehezebb értelműek, ott azok fordíttatlan maradtak.

Igy megszorúlván, a'ra gondolatra fakadék, hogy legjobb lesz nekem a' Latán ásványrendbeli (Latinum Systema Mineralogicumbeli) ásvány nevek Magyarra fordítanom, 's ezen fordíttatott szókból ásványneveket állítanom. Mivel a' Latán ásványnevek eredetiek, és az egész tudományos világon egyedül hitelesek. Ezen gondolatomat végre is hajtám. E' vala már egyetlenegy oka a'nak, hogy e'nek az ásványnévtárnak Latán I. Részét oly nagy munkával, 's szoros vizsgálással készítém.

De ezt az ellenvetést gördítik itt előmbe, tudom, sok hazafiak: Szükségtelen, sőt rossz dolog vala, azokat a' már ismeretes Latán ásvány rendbeli ásványneveket Ma-

gyarra fordítani. Híszem, ha más Nemzetek azokat a magok anyanyelveken lévő ásványtudományba beveheték; miért nem kellene ugyan azt cselekednie a' Magyaroknak is? Ő különben is csak egy maroknyi nép lévén Európában.

Ez az ellenvetés hamis talpon épül. Mert más tudományos, nem Latános nyelvű, Európai Nemzetek általjában nem tarták meg a' magok anyanyelveken íratott ásványászságban a' Latán ásványneveket.

Tekintse meg akárki a' Német ásványtudományt; nintsa é? ebben minden Latán ásványnév Németül kitétetve; még pedig mindenütt négy, öt, hat, 's többféleképen is: A' mely Latán ásványrendbeli ásványneveket pedig a' Németek meghagyának, azok az ásvány-találókknak, v. az ásvány-hazájoknak, neveik. De ezeket én is mind meghagyám a' Magyar ásványnevek közt. Igaz ugyan, hogy még ezeken kívül is találhatni a' Német ásványnevek közt olyakat, melyek a' Latán ásványrendbeli nevek közül valók. Úgyde ezek mindnyájan homályosabb eredetű Zsidó, Arab, Persa, Szercsen, Görög, Latán, Olasz, Svéd, Indi, 's a' t. szavak; melyeket mind ez ideig értelmekre, 's eredetekre nézve semmi tudós ki nem fejté. Csak azért hagyá már ezeket fordítatlan a' Német, mert értelmekhez könnyű szerrel nem juthata. Ez onnét világos, mert a' könnyebb értelmű, 's közönséges Görög ásványneveket mind Németre fordítá; p. o. Anhydrites, Wasserfrey; Zeolithus, Brausestein; Hepatites, Leberstein; Nephrites, Nierenstein; Lithoxylon, Holzstein; 's a' t.; 's néha szerencsétlenül is fordítá, p. o. Pyropus, Feuerauge.

Hogy pedig a' Francz, Olasz, többnyire mind meghagyá a' Latán ásványneveket; ez természetes. Mert ki nem tudja? hogy ezen nyelvek magok is született Latán leányok.

Az Angolt erősségül fel nem vehetni. Mert e'nek az egész nyelve idegen nyelvekből összeszeszövetett pokrócz.

De mind ezek így lévén is, csak ugyan mi hasznának, hogy a' Latán ásványrendbeli neveket Magyarra fordítám? Igen nagy; mert e' szerint: ezeröt száz nyolczvanhat, azaz, 1586 új nevezettel szaporodék a' Magyar nyelv: minden ma a' tudós világban ismeretes ásványok Magyar nevet kapának: ismét egy tudományt. i. a' Mineralogia jelenhet meg Magyar nyelven: nem fogja többé

a' Magyar más Nemzetekkel az érthetetlen Zsidó, Chaldeai, Persa, Arab, Indi, Görög, Latán, Olasz, Francz, Svéd, 's a' t. ásványneveket, mint a' szajkó, csacsogni; hanem azok helyet fog a' maga anyanyelvén érthető olyan ásványneveket mondani, melyek egyszersmind az ásványoknak külső minéműségeket v. hazájokat, v. találójokat kifejezik, az eredeti régi elnevező Zsidóknak, Görögöknek, Szerecseneknek, Svédnek, 's a' t. Nemzeteknek eszek szerint: a' Pesti Magyar Nemzeti Termék-tárbeli (Camera Naturae Productorumbeli) ásványok alá Latánul felíratott nevekhez most a' Magyar nevezeteket is hozzájuk írhatni; a' mi is Nemzetünknek örök dicsőségére fog szolgálni: láthatják ezen példából a' tudós hazafiak azt a' legbátorságosabb 's legeggyenesebb utat, miképen kelljen a' Latán 's Görög nyelvekből fordítani anyanyelvünkre akármely tudománybeli műszókat (technicus terminusokat): miért szükséges elmúlhatatlanul a' tudományok előmozdítottatásokra a' Latán, Görög, és Napkeleti nyelv.

Hogy a' Latán Nyelv a' Tudományoknak Magyar Nyelven való gyarapítottatásokra Magyar Országban múlhatatlanul szükséges, az onnét világos; mert a' mi Hazánkban e' mái napig Latán Nyelven taníttatnak minden Tudományok; és ez most az egész ismeretes világon egyetlen egy példa! Ez így lévén, szorosan következik, hogy tehát a' Magyaroknak szükségesképen kell a' Görög Nyelvet is tudni. Mivel a' Latán Nyelvnek ha nem egy fele, de egy harmad része bizonyosan Görög szóból áll. A' közönséges vers ugyan ezt tartja:

*O's μὴ Πῶμαικοῖς Ἑλληνικά γράμματα ζεύξεν,
Οὐ δύναται συνέτα γ' ὄνομα ἀνδρὸς ἔχειν.*

A' melyet Latánul így fordítottak:

*Qui non Graeca simul iunxit documenta Latinis,
Non poterit docti, nomēn habere viri.*

Magyarúl pedig ezt teszi:

A' ki Latán Nyelvhez Görögöt nem tanúlt,
A' Túdósok közzül valóban kiszorúlt.

De a' Magyaroknak a' feljebb mondottak szerint nem csak a' kor szükséges a' Görög Nyelvet tudni, mikor a' Tú-

dósok közzé kíván számláltatni az említett vers szerént; hanem minden kifogás nélkül mind a'kor, mikor csak tudományos (literatus) ember is akar lenni; a' mit pedig minden becsületes hazafitól megvárhatni. Helytelen tehát az a' magoknak való hízeltkedések némely Magyar ifjaknak, midőn a' Görög Nyelvről így szólnak: A' Görög Nyelv csak a' Papokat illeti.

De hát a' Zsidó Nyelvről mit kell ítélni a' tudományos Magyarokra nézve? Ezt az újabb Magyar Nyelvet gyarapítani igyekező előkelő tudós Hazafiak közzül is némelyek haszontalannak tartják a' Magyar Nyelvre nézve, 's azt megvetik, sőt nevetik azokat; a' kik a' Magyar Nyelv Grammatikáját a' Zsidó Nyelv Grammatikájával összehasonlítják, és amazt e'ből világosítani akarják. Igen helytelenül! Mert az már ellene mondhatatlan igazság, hogy a' Magyar Nyelv Napkeleti Nyelv, és hogy a' Magyar Nyelvnek egy Europai Nyelvvel sints semmi atyafisága; azonban minden Napkeleti Nyelvnek a' Grammatikája a' Magyar Nyelv Grammatikájával tökéletesen meg egyezik. Már most, midőn a' Magyar Nyelvnek Grammatikáját akarjuk kidolgozni, ítélje meg akár ki, ha nem szükséges e' valamely Napkeleti Nyelvnek a' Grammatikáját tudni, melyből világosságot kaphassunk a' Magyar Nyelv természetéről és törvényeiről; a' mi szerént azután a' Magyar Nyelv törvényeit is kikereshessük, és megálíthassuk. Mert különben az Europai Nyelvek Grammatikáik nem csak hogy nem segítenek e'ben a' részben rajtunk, hanem még zűrzavart okoztatnak velünk a' Magyar Nyelvben, a' mint azt már tapasztaltuk. Itt pedig Magyarországon semmi más Napkeleti Nyelv tanuláshoz nints szerencsénk a' Zsidó Nyelven kívül. Sőt én azt vitatom, hogy nem csak a' Magyar Nyelvet gyarapítani kívánóknak, hanem a' Magyar Nyelv természetét, és törvényeit csak megérteni igyekezőknek is szükséges legalább a' Zsidó Grammatica tudás, hogy ezek tökéletesen megérthessék a' Magyar Nyelv természetét és törvényeit; a' mi valami Napkeleti Nyelv tudás nélkül teljes lehetetlenség.

De hát még ezen kívül mi haszna a'nak, hogy a' Látán ásványrendbeli neveket Magyarra fordítám? Az; hogy e'ből általláthatni; hogy köthetni össze a' köznép tudományát a' tudósok tudományokkal; hogy fogathatni meg

igen könnyen a' régiek felséges gondolatjaikat még a' köznéppel is; hogy lehet a' régiek által tudósokká tenni a' mai Nemzeteket; hogy lehet a' tudományokra nézve homályban tébolygó Nemzetet a' tudós Nemzetekhez vezetgetni; mit tett a' régieknél az; hogy Socrates a' tudományokat az égből hozta le. De még ezeken felül hol van az a' diadalom? mely szerént azon Nemzetek megczáfoltainak és megszégyenítetnek, melyek mind ez ideig nyelvnek sem, legalább a' tudományokra alkalmatlannak, tarták nyelvünket, 's a' Magyar Írókat csak dall-íróknak, fordítóknak nem szégyenlék minap is a' Tudományos Újság-leveleikben az egész tudós világ előtt nevezni. Engedelmeiből ezen rágalmaszó uraknak! nem eredeti Magyar munka é ez is? Melyik Nemzet? és mikor írt? ásványneveket fejtegető Ásványnévtárt (Etymologicum Mineralogicum Lexicont). Melyik Nemzet adott minden ásványoknak a' maga anyanyelvén tulajdon neveket? Végre ditsőségnek tartom, hogy illetéknépen a' Magyar nyelv tornáczába lép a' tudósok palotájoknak, 's összeköttetik a' Mósas idejétől fogva élt tudós Írókkal; és hogy a' Magyaroknak olyan csupán a' maga anyanyelvén készülendő ásványtudománya lehet, már most, a' milyen Európában még e'koráig egy Nemzetnek sintsen. Egy ilyen Magyar Ásványászság Rendszerét (Mineralogicum Systemát) szerzeni valaha, szándékom.

Bátorkodom azt is jelenteni, hogy az én Magyar ásványneveim jobbak a' Németekénél. Mert én nálam egy ásványnév csak egyedül egyetlenegy ásványt jelent. Ellenben a' Német ásványnevek közt ötven kilenczen találkoznak olyanok, melyek két, három, 's több egymástól nyilván különböző ásványt is jegyeznek; lásd a' III. Rész végén névről névre azokat.

Hogy pedig az én Magyar ásványnevezeteim a'nál helyesebbek legyenek, és valamiképen az ásványoknak külső minéműségeikkel ne ellenkezzenek; tehát azon nevezeteket egyenként minden ásványokkal darabról darabra itt a' Nemzeti Ásványtárban összehasonlítám.

Ezen Ásványnévtár II. Részének a' homlokán, sőt bent a' Munkában is, élek ezen szóval, Latán, e' helyett, Diák.

Ezen cselekedetemnek ókát akarván adni, mind a'

Diák, mind a' Latán szóról rövideden fogok értekezni e' képen:

Ezt a' szót, Diák, a' b. e. tudós Révai Professor, Deág, Zsidó szótól állítja származni. E're a' vélekedésre én is ráálltam, 1807-ik Esztendőben kiadtam Magyar Chémiám I. Része, 150-ik lapján lévő értekezésem szerint. De én rajtam is, mint gyakran sokakon masokon is, a' történt, hogy az utóbbi gondolkozásom az elsőbbet elrontotta. Mert most felhányván a' Zsidó, sőt Arabs Lexiconokat is, sehol, Deág, gyökér szóra nem találtam.

E'ben a' dologban tehát állok a' Gyarmathi Sámuel Orvos Doctor Úr vélekedéséhez, ki a' Diák, Magyarósította szót, a' Diaconus, Latán szótól zármaztatja, Szótárjának 12-ik lapján, mondván: Deak, diák *Latine* diaconus; *Graece* diakonos; *Serbice, Rascianice, Illyrice*, diak; *Valachice*, diacu.

Diaconus: m. 2. c. Graecum. Káplány, Egyházi szolga. *Párizpapai.*

Διάκονος, α, ό, minister. compar. *διακονέσεως*, expedition. a *διάκονεω*, ω, valde festino, ministro, famulor. — ex *dià*, et *κονέω*, festino. *Schrevel.*

Magyarországba bejött, a' Diaconus szó, a' Keresztyén Vallás kezdetével. Mert a' Keresztyén valóságos Papoknak, a' kik t. i. többévilági, vagy külső emberekké, secularisokká, soha nem is lehettek, a' nevek, Diaconus, volt. Ez a' név ugyan a' mondatott értelemben e' mái napig megvan Hazánkban a' Catholicus Tisztelendő Papi Rendben. Sőt öszszetételben is feltaláltatik az, ugyan a' most említett Nagy Erdemű Rendben, ilyenén képen: Archi-Diaconus, Esperest; Vice-Archi-Diaconus, Al-Eesperest.

Nints tehát a'ról semmi kétség, hogy ez a' szó, Diaconus, a' Magyaroknál mindjárt az Ország kezdetével ismeretessé és közönségessé lehetett, és lett is, és hogy mái napig is köztök felvan.

Csak az hát már a' kérdés, hogy csinálta a' Magyar e'ből a' szóból, Diaconus, ezt a' szót, Diák? Igen könnyen. Mert a' mint e'ben a' Munkában hosszasan megmutatom; a' Magyar ha az *us* végezetű Latán szót a' maga Nyelvébe felveszi, azt az *us* végezetétől megfosztja. E' szerint már a' Diákonus szóból csak Diákon marad meg. Úgy de az *on* utólsó szótagot is elhagyta, csupán azért, hogy

hogy a' szó mégrövidebbé legyen, nagyon kapván a' leg-
rövidebb szókön, mint azt a' száj, szem, kéz, fej, láb, 's
ezer több ilyen Magyar szavak, bizonyítják. Készen van
tehát már a' Diák nevezet.

Most már azt vizsgáljuk meg; kíkire, és mikre alkal-
maztatta a' Magyar ezt a' szót, Diák?

1.) Az író ifjakra, író-tiztekre (Cancellistákra, Scri-
bákra, patvaristákra), és ezeket még ma is Diákoknak,
vagy író-diákoknak nevezi; p. o. a' Prokátor a' patvaris-
táját mái napig Diáknak vagy író Diáknak hívja. E're a'
nevezetre pedig az adott alkalmatosságot, hogy eleinten
a' mi Hazánkban csak a' Papok vagy Diakonusok tudván
írni, az Országnak és a' Királynak író-diákjai Papok vagy
Diakonusok voltak. Innét vólt, és még ma is van, az,
hogy az Esztergomi Érsek, vagy az Ország Prímása, egy-
szersmind Summus, Secretarius Cancellarius Regni Hun-
gariae. Sőt ha békesség kötés alá kellett is írni neveiket
az Ország Méltóságainak, ezek írni nem tudván, helyet-
tek a' Püspökök írták alá a' békességet, mint p. o. „Ta-
bulae Concordiae, inter Fridericum III. Imperatorem et
Maximilianum Romanorum et Hungariae Regem ab una,
et Wladislaum Hungariae et Bohemiae Regem atque Reg-
num Hungariae ab altera parte, sancitae, anno 1491.
7. Novembr. Posonii.

Ego Thomas Episcopus Jaurinensis Recognosco su-
pra scripta, manu propria.

Thomas Episcopus qui supra pro Dom. utroque La-
dislao de Guth et de Rozgon, qui scribere ignorant, pro-
pria manu me subscripsi. *Vide Caspari Ursini Velii de
Bello Pannonico Libri Decem, Studio et Opera Adami
Francisci Kollarii. Vindob. 1722.*

Továbbá, az Ország és a' Király által adatott privi-
legiumokról szóló Diplomákat is Magyarországban valaha
mind a' Papok vagy Diakonusok írták.

2. A' Tanulókat (Studiosusokat) eleitől fogva Diá-
koknak nevezte, 's mais a'nak nevezi, a' Magyar. Innét
vólt az, hogy még az én érésemre is a' tanuló úrfiakat is
Diák névvel tisztelte a' köznep, és a' cseléd, ilyen képen:
Jósef Diák, Mihály Diák, 's a' t. Ez mind onnét száрма-
zott, hogy régenten csak a' Papok, vagy Diakonusok tu-
nultak Oskolákban.

3.) A' Diák nevezet tett hajdan a' Magyaroknál Literatus-t is. Mert a' régieknél szokás volt, hogy a' Nemes Nemzetségekben volt tanultabb férjfiakat Diák névvel külföldhöztek meg a' testvérjeiktől; p. o. Kubinyi Diák, Szent-Peteri Diák, Csótka Diák, Már Diák, és ezt Latán Nyelven így fordították; Kubinyi Literatus, Sz. Péteri Literatus, Csótka Literatus, Marcus Literatus.

4.) A' Kalmár vagy Bóltos Görögöket, ezeknek Legényeiket ugyan az én ifjúságomban mindenütt Diákoknak hívták Magyarországon, illetéknépen: Győr Diák, Márton Diák, Demeter Diák, 's a' t. Mert ezek írni, és olvasnitudtak, az az, literatusok voltak.

5.) Végre a' Latina vagy Latán Nyelvet is máinapig Diák vagy Diakonus, vagy Pap Nyelvnek híjja a' Magyar. Ez onnét származott; mert valaha csak a' Papok tudták Magyarországon a' Latina Nyelvet. Úgy de már ma oly közönséges Hazánkban az a' Nyelv, hogy azon még a' legközönségesebb emberek közül is sokan beszélnek. Innét volt az, hogy az idegen Nemzetek, a' múlt Francia háborúban bámúlták azt, hogy sok közlegény Magyar Katonák, külső Országokon létekkor, folyvást beszéltek Latina Nyelven. Abaúj Vármegyehéli Faluban, Horlátan, az én ifjúságomban volt egyszer oly ménes-pásztor, a' ki folyvást beszélt Latánul. Innét volt már az, hogy egy Wagner nevű (ha jól jut eszembe) Göttingai Professor, néhány esztendővel ez előtt, azt írta a' Nyelvekről való értekezésében, hogy a' Magyar Nyelv Latina Nyelvből áll, és a'ból származik.

A' tapasztalással ellenkezik tehát az, hogy már ma a' Latina Nyelvet Diák, vagy Diakonus, vagy Pap Nyelvnek nevezzük, nem is említvén azt, hogy a' Latina Nyelv törvényes (legalis) Nyelv Hazánkban, a' legfőbb Törvény-székek (Dicasteriumok) csupán azon ítélnék, és a' percket is csak azon a' Nyelven lehet ott folytatni, a' Tudományok pedig általjában mindennemű Oskolákban Latina Nyelven taníttatnak. Ezek szerént, inkább közönséges Nyelvnek, mint sem Pap Nyelvnek lehetne tehát a' Latina Nyelvet Magyarországon nevezni.

De soha sem is volt igaz neve a' Latina Nyelvnek a' Diák, vagy Diakonus, vagy Pap név; hanem az a'nak mindig csak ráragasztatott neve (Spitznahme-je) volt.

Hagyjuk tehát el azt a' nevet, és nevezzük már valahára a' Latina Nyelvet a' maga igaz nevén Latina Nyelvnek; a' szerént mint minden más Nemzetek is cselekesznek. Ugyan is a' Német Lateinnak, a' Francia Latinnak, az Anglus Latinnak, nevezik a' Latina Nyelvet.

Mivel pedig ez a' szó, Latina, még megmagyarosítatva nintsen, egészen Latina Nyelv végezetű lévén; tehát az *a* vocalist a' végéről hagyjuk el, a' szerént, a' mint az *us* végezetet is elszoktuk hagyni a' Latina szóból, midőn azt Nyelvünkbe felveszszük. Marad e'kor nekünk, Latin. De minthogy a' Magyar minden szóban csak egy nemű vocalist szenved meg, az az, vagy keményet (durát), vagy lágyat (mollist): tehát e'ből Latin, lesz Latán, valamint e'ből: Angelus, Angyal; Martinus, Márton; Augustinus, Ágoston; Sebastianus, Sebe, Sebő, Sebők, Sebestyén; Alexander, Sándor; Alexius, Elek; 's a' t.

Szófejtőnek (etymologicumnak) nevezém ezt a' Magyar Latán ásványnévtárt azért; mert itt is a' hol szükség volt fejtegettem a' Magyar szavakat.

Ez a' II. Rész csak Magyar és Latán nyelven van; nem akarván a' dolgot, nyomtatást, költséget szükségtelenül szaporítani. A' ki többet akar tudni némely szóról, nézze meg az I. Részt.

Mivel azonban a' Magyar ásványnevezeteim közt ismeretlen Magyar szók is találkoznak; azért az ilyeneknek eredeteket, értelmeket, ezen II Részben mind megmagyarázám, és igaz voltokat tanubizonyságokkal megerősítém.

És bár ezt cselekedte volna Földi János Orvos Doctor is, ezen becses Munkájában: Természeti História a' Linné Systemája szerént. I. Tsomó. Az Állatok Országá. Posonbann 1801. Hasonlóképen óhajtanám, hogy valamely derék hazafi, ugyan azt vinné véghez, ezen nagy érdemű Munkával is: Magyar Fűvész Könyv, — a' Linné Alkotmánya szerént. Debreczenben. 1807. Ezen előszámlálattott Munkák örök háládatosságot, dicséretet, és emlékezetet érdemlenek a' Magyaroktól (pedig azonban úgy tapasztolom, hogy sokan a' Hazafiak közzül ezen Munkákra a' füle botjokat sem hajtják); hanem az a' híjánosság van benne, hogy az azokbeli sok nevezetekről nem tudjuk, ha azokat a' Szerzők csak magok gondolták e'? és mi okon? vagy azokat a' Földnépétől vették? pedig a' technicus ter-

minus fő dolog! Ezen kétséges nevezeteknek az eredeteket tehát szükséges volna valamely Munkácskában kiadni; ne hogy holmi idéltlen, vagy talám rossz műszók is hazafiúságot kapjanak köztünk.

Meg kell pedig jegyezni, hogy a' Magyar Literátúrának az egy Óriási lépése, hogy már a' Historia Naturalisnak mind a' 3 Országában, a' Linné Systemája szerint készült Magyar nevek készen vagynak. Mert már most a' Magyaris mindaz Állatokat, mind a' Növényeket, mind az Asványokat nevezni rendesen tudván, a' többi műveltetett Europai Nemzeteknek tökéletességek szerint, már valahára, a' Magyar is a' maga anyai Nyelvén leírhatja azon számtalan termék ajándékait a' Természetnek, melyekkel az ő Hazáját a' Természet pazérolva megrakta.

Írásm Pesten. 28. Decemberben.

1817 Esztendőben.

Szerző.

Szófejtő Magyar Latán

Ásványnévtár.

Acháti: *Achates*.

*) Nem *Achatesi* l. Damaski Vasas Felföld.

Acháti Kítetsző: *Jaspachates*.

Ácuán Világítósavanyú Vasa: *Ferum Phosphoricatum Acuani*.

Aczél Érczetlenítetett Kisírtet: *Cobaltum Mineralisat. Chalybeum*.

Aczél Érczetl. Ón: *Plumbum Mineralisatum Chalybeum*.

Aczél Érczetl. Réz: *Cuprum Mineralis. Chalybeum*.

Aczél Sárgaföldes Mágnesi: *Magnesium Ochraceum Chalybeum*.

Adulai: *Adularia*.

Agg Bársonyos: *Porphyrius Grandaevus*.

*) Agg: Vetus, Antiquus. Párizsp. Agg-Telek. Helység neve Torna Vármegyében.

Agg Mészkö: *Calcarius Grandaevus*.

Agyag Bársonyos: *Porphyrius Argillaceus*.

Agyag Föld, l. Timföld.

Agyag Hö: *Argilla Indurata*.

Agyagos Höszén: *Lithanthrax Argillaceus*.

Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ferum Ochraceum Argillaceum*.

Agyagos Sárgaföldes Vas Veresföld: *Ferum Ochraceum Argillaceum Rubrica*.

Alföld: *Nidriges Land*.

Alabandi: *Alabandicus*.

Alabandi Rügy: *Gemma Alabandica*.

*) Rügy, l. Rügy alatt.

Alabástromi, Sűrű Föttföld Mészkö, Egyenlő Föttföld: *Alabastrum, Calcarius Gypsum Densum, Gypsum Aequabile*.

*) Nem Alabástromi. Mert az *um* végezetű Latán szókat a' Magyar a' maga nyelvbe bevévén, azokat *om* végezetűekké változtatja; p.o.clastrum, klastrom; templum, templom; fundamentum, fundamentomj, 's a' t.

Alabástromi Föttföld: *Gypsum Alabastrum*.

Alábbvaló Szivárvány: *Opalus Vilior*.

Álaranykö: *Pseudochrysolithus*.

*) Al: Falsus, Clanculáris. getäuscht, hintergangen. Párizsp. Al, Persisch, das Lauen, Betrug. Magyarisch. Al. *Beregsz*.

Álesővirág: *Pseudohyacinthus*.

*) Eső: Pluvia. der Regen. Párizsp. Nem kell ezt két s betűvel írni. Mert az, ezen verbumnak: esik, a' participii praesense.

Álsény: *Pseudogalena*.

Álsény Fog: *Zincum Pseudogalena*.

Álgyémánt; Álszelídíthetetlen: *Pseudoadamas*.

Álgyémánt Szemölcsös: *Quarzum Pseudogalena*.

Álképes Ércz: *Metallum Larvatum*.

Álképük, Álorezások: *Larvata*.

- Álkristály, *l. Alzaj.*
 Allati Felföld: *Humus Animalis.*
 Állatokbeli Kővecskék v. Össze-
 nővédek: *Calculis. Concre-
 ta Animalium.*
 Alorczások, *l. Alképük.*
 Alpeczék: *Pseudolavae.*
 Alpiros: *Pseudorubinus.*
 Álrügy: *Pseudogemma.*
 *) Rügy, *l. Rügy* alatt.
 Álsapphiri, Álvilág: *Pseudosap-
 phirus.*
 Álszelidithetetlen, *l. Algyémánt.*
 Álszivárvány: *Pseudoopalus.*
 Általlátszó Képkővecs: *Agalma-
 tolithes Diaphanus.*
 Általlátszó Kősziklakova: *Petro-
 silex Diaphanus.*
 Áltató, Ámitó, Vakító: *Blenda.*
 *) Áltat: Seducit, Decipit. be-
 trügt. Párizsp. Vakít: cae-
 cat, verblendet. *Idem.*
 Áltató Érczetlenített Fog: *Zin-
 cum Mineralisatum Blenda.*
 Alzaj, Álkristály: *Pseudoberyl-
 lus.*
 *) Zaj; *l. Tengervíz* alatt.
 Álvilág, *l. Álsapphiri.*
 Amazoni Mezeijegezet: *Feldspa-
 thum Amazonium.*
 Ámitó, *l. Áltató.*
 Ammon Sós, *l. Fővényesi Sós.*
 Ammon Sós Üvegese, *l. Fővénye-
 si Sós Üvegese*
 Andalusi: *Andalusites..*
 *) Nem Andalusi, *l. Damaski*
 Vas. Felföld.
 Angol Hedves, Angol Szúette: *Car-
 iosus Anglorum.*
 *) Angol: Anglus, Anglicanus.
 Nem Anglus, *l. Damaski*
 Vas. Felf.
 Aragoni: *Aragonites.*
 Aragoni Mésző: *Calcarius Ara-
 gonites.*
 *) Nem Aragoniai, *l. Damaski*
 Vas. Felf.
 Arany, Aurumé, Auriumé, Ör-
 zet, Hajnal, Fordító, Fényes-
 ség: *Aurum.*
 Aranyenyv Sárgaföldes Réz: *Cu-
 prum Ochraceum Chrysocolla.*
 Aranykő: *Chrysolithus.*
 Aranyfesték Himi: *Arsenicum*
Auripigmentum.
 *) Himi, *l. Himi.*
 Arany Máz: *Stannum Aureum.*
 *) Máz, *l. Máz.*
 Aranypárhagyma, Aranypárhagy-
 malé: *Chrysoprasius.*
 Aranyréz, *l. Hegyiréz.*
 Aranyszín Réz: *Cuprum Fulvum.*
 Aranytermő Termék Ezüst, Nap-
 ded: *Argentum Nativum Au-
 riferum, Electrum.*
 Arendáli, Pót, Szerzék, Sásded,
 Colophquided, Werner Pisták-
 dede v. Pistákmogyoródede v.
 Pistákdíódede: *Arendalites,*
*Epidotes, Thalites, Colopho-
 nites, Pistacites Wernerii.*
 Aszaly Kőszikla: *Crossopetra.*
 *) Aszalya a' köntösnek; Ala
 vestis. der Schweif oder Zip-
 fel am Hleide. Párizsp.
 Asztal Vasképu: *Basaltes Tra-
 pezum.*
 Ásvány: *Minerale.*
 *) Ásvány; Győr és Ung Várme-
 gyében helység neve. Tehát
 régi szó. Tudtomra T. Gáti
 Uram él vele legelőször a'
 Természet Historiájában.
 As: fodit; ásvány: fossum.
 mint; gyűjt, gyűjtvány.
 Ásvány Egri, *l. Hóld Tej.*
 Ásvány Galóca, *l. Ugyanott.*
 Ásvány Hashajtógyökér: *Turpe-
 thum Minerale.*
 Ásványisméret: *Oryctognosia.*
 Ásvány Karmazsin Színbogár:
Kermes Minerale.
 *) Harmasin Színbogár: *Coc-
 cus Ilcís. Kermes, Kermes-
 beere. Földi Term. Hist.*
 Ásványnévtár: *Lexicon Minera-
 logicum.*
 *) Tár, hajdan Tavar: Gaza,

Thesaurus, Aerarium, Fiscus, Arca, v. Supellex, Utensilium congeries, Res reconditae, repositae. *Sándor. Dar. Haus, Pallast, Persisch; tár (tár-ház). Beregszászi Neb. d. Aehn, Zótár, szókat magyarázó könyv; Lexicon Párizp. A' Lexicon Párizpázi v. inkább Bód Péter Zótárnak nevezte, a' mely szót alkalmasént valamely íratott v. nyomtatott régibb könyvünkbe találta. Ezt Ráth Mátyás Úr észrevévén, a' Lexicon Szótárnak mondotta Hir-mondójában. Már mivel a' Tár, vagy is Tawer (Tawer az Ihre Lapp Szókönyvében így deákoztatik: Thesaurus, Possessio) az Eleinknél v. annyit tett mint Hints, Thezaurus v. mint Holmi, Holvaló, Házi egymás, Supellex; vagy pedig mint Gyűjtemény, Collectum, Reconditum; a' mint ez kitet-*

szik ezen régi szavainkból: Tárház, Tárnok, Társzeker; úgy minden bizonynyal a' Szótár is annyit tehetne, mint Szókinsz, Szószér, Szóholmi, Szógyűjtemény, Szótakarmány. *Sánd. Előbess. IV.* Már közönségesen bevétettek: Szótár, Levéltár. Ezen szók ellen a' Debretzeni Magyar Grammatika kikel.

Ásvány Só, Hö Só: *Muria Fossilis, Sal Fossile.*

Ásvány Tölgyfagomba, *L. Höld Tej.*

Ásványtudomány, Ásványászság: *Mineralogic.*

Ásványász: *Mineralogus.*

*) Ásványász; mint Bányász, Halász.

Ásványászság, *L. Ásványtudomány.*

*) Ásványászság; mint Bányászság, Halászság.

Auriumé, *L. Arany.*

Aurumé, *L. Ugyanott.*

B.

Baltaded, Bárdoded, Fejszeded, Szekerczeded: *Axinites.*

*) Arabisch, balat, secuit, hacken, balta, securis. Paludah, Persisch. das Beil, die Axt, balta. *Beregszászi Ueb. d. Aehn.* Balta, Türkisch, das Beil, Magyarisch Balta. *Idem.*

Szekercze, securis, das Beil, Persisch, sikr. *Idem.*

Ez a' végezet: ded, a' mint némely szavainkban előfordul: kerekded, kiseded, gyermekded, fenynyeden, könnyyeden, édesdeden, rövideden, gyengéded, 's a' t. formát v. hasonlítást jelent,

egyszersmind pedig visszaveszen valamit a' szó értelméből, p. o. kerekded, a' mi nem tökéletes kerek, hanem van valami híjja. Sőt bátorokdunk a' magabann hangzóját (bár eleinten a' fül szokatlanul vette) a' nyelv természetéhez alkalmaztatni, és e' helyett: hosszúded, hosszúdadot tenni; valamint a' szert, a' kemény hangok után, szornak mondják, p. o. kétszer, hatszor. *Magyar Fővársz. 54. lap.* Déd, ded, valamibez hasonlítást jelent, mint kerek, ke-

rekded, kis, kiseded, 's a' t.
Debretzenyi Magy. Gram-
mat.

En nem merém a' ded vége-
zetet, dadra is változtatni.
Mert a' nyelvünkben nints
rá példa. Szerző.

Jegyz. Hibázik a' Debretzenyi
Magyar Grammatika, mi-
dön a' ded, végezetet, e-
gyenlőnek teszi a' ded vége-
zettel. Mert a' ded nem a'
szók végekre, hanem a' szók
elejeire tétetik; és épen más
értelmű, mint sem a' ded. p. o.
Dédösöd: Atavus, Tritavus.
Der zweite Uraltvater, Dritte
uraltvater. *Párizs.* Dédüköd:
Atavia, die Mutter in fünften
Grad. *Id.* Déd: Avus, *Sán-*
dor. Ez a' ded Arab szó, és
teszen: avus-t. Ettől szár-
mazik a' Tót nyelvben is a'
Dédo, avus. Házúl, Ded,
Deda, avus.

Innét az is világos, hogy
ha valamely Magyar szó a'
Tót nyelvben is megtalálta-
tik, vakmerőség mindjárt azt
állítani, hogy azt a' Magya-
rok a' Tótoktól vették. Mert
az jöhet valamely harmadik
anyanyelvtől, mint itt a' pél-
da tanítja; és azt mind a' két
nyelv onnét, mint kútfőből
vehette.

Balzsamenyv, l. Fűszerenyv.

Bányászna: *Minera.*

*) Bányászna: Metallum. *allert*
ley Erz, Metall. Párizs.

Barátmérge, l. Vadmérge.

Bárded, l. Baltaded.

Barna Fekete Vérded Vas: *Fer-*
rum Haematites Nigrum Fus-
cum.

Barna Vérded: *Haematites Fus-*
cus.

Barnás Hőszén, Hőz Szurokfa:
Lithanthrax Brunescens, Pis-
saxylon Vulgare.

Barnás Mészkö, Magnesi Faj, Ma-
gnesi Had: *Calcarius Bruner-*
cens, Magnesiata.

*) Had, l. Magnesi Had alatt.
Bársonyos: *Porphyrius.*

*) Bársonyos: egy folyóvízue-
ve Abaújban. Talám a' fé-
nyességétől nevezék; én pe-
dig ezt a' követ a' veressége-
től nevezem.

Bársonyos Kőszikla: *Saxum Por-*
phyreum.

Bársonyos Kősziklakova: *Petro-*
silex Porphyreus.

Bársonyos Mezeijegetet: *Feld-*
spathum Porphyrium.

Bársonyos Omladék: *Breccia Por-*
phyrea.

Báj Vas, Bájos Vas, l. Magnes
Vasa.

Bajkai: *Bajkalites.*

Bélesképi Vas: *Ferrum Placen-*
tiforme.

Berlini Hék: *Coeruleum Bero-*
linense.

Betyár Fővenykö: *Avanturina.*

*) Betyár: A' szálásokon, pus-
tákön tekerző, kerengő,
szegény legény. *Tiszamel-*
léki szó.

Biborkővecs, l. Dancstalanképi.

Bimbó, l. Rúgy.

Bitang, l. Szőkevény.

Bogyókővecs, Harmazsin Színbo-
gár-bogyókővecs: *Coccolithes.*

Bonóni Sulyág: *Barytis Bono-*
niensis.

*) Sulyág; l. Sulyág alatt.
Nem Bonóniai, l. Damask.
Vas. Felf.

Bonóni Világító v. Kő, Sugárló
Sulyág: *Lapis s. Phosphorus*
Bononiensis, Barytes Radia-
tus.

Born Ércztermő Kősziklaja, Ércz-
termő Bársonyos: *Saxum Me-*
talliferum Bornii, Porphy-
rius Metallifer.

Borotva Fővenykö: *Arenarius*
Novacularis.

Forotva Pala: *Ardesia Novacula*.

Forsóképu Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Argillaceum Pisiforme*.

Borsóképu Vas: *Ferrum Pisiforme*.

Borsókő: *Pisolithus*.

Brasili Topazi: *Topazius Brasilianus*.

*) Nem Brasiliai Topazusi, l. Damask. Vas. Felf.

Brianzoni Tisztító: *Smectis Brianzonius*.

Brunner Sárgaföldes Szurok Vasa: *Ferrum Ochraceum Piceum Brunneri*.

Burkos Vasképu: *Basaltes Tunicatus*.

*) Burok: Velamen, Tegumentum, Operimentum, Mem-

brana infantum nascentium. Párizp. Sándor.

Búzavirágzsinű, Búzavirágzinded, l. Egyszinded.

Buzgó Felföld: *Humus Effervescens*.

Büdös Sárkányvér Kéneső: *Hydrargyrum Cinnabaris Foetida*.

Büdös Sulyság, Májded, Fötföld Rő Máj: *Barytes Dysodes, Hepatites, Gypsum Lapis Hepaticus*.

Büdöskő, Kénkö: *Sulfur*.

Büdösköves Strontiani, Schütz Strontianija: *Strontianites Sulfuratus, Strontianites Schützites*.

Büzös Kéneső: *Hydrargyrum Foetens*.

C.

Cachi Chalcedoni, l. Cachmarti Chalcedoni.

Cachmarti Chalcedoni: *Chalcedonius Cachalonius*.

*) Mart: Littus, Ripa. Das Ufer oder Gestade am Meer oder Fluß. Párizp. Erdélyben állhatatosan most is ezen értelemben veszik ezt a szót, és soha a' littust vagy ripát, partnak nem, hanem martnak nevezik. Magyarországon némely helységek neveik, és vezetéknevek, nyomai ezen szónak, p.o. Veresmart, falu, Heves, Mármoros, Szabolcz, Szathmár, Ugoesa Vármegyékben. Hasonlóan Veresmarty több Nemes Nemzetségek vezetéknevek.

Candlei vagy Canneli Kőszén: *Lithanthrax Candle*.

Carthagói: *Carchedonius*.

Ceyloni, Zeylani: *Zeylanites, Ceylonites*.

Ceyloni Sólumos: *Circonius Ceylonicus*.

Ceyloni Salakocska: *Scorlus Zeylanites*.

Chalcedoni: *Chalcedonius*.

Chalcedoni-köröm: *Chalcedonyx*.

Cimoli: *Cimolia, Cimolites*.

*) Nem Cimolusi, l. Damaski Vasas Felföld.

Cimoli Agyag: *Argilla Cimolia, Argilla Cimolites*.

Cimoli Crétai Liszt: *Creta Cimolia Farinacea*.

Citrom Sárgaföldes Agyagképu On: *Plumbum Ochraceum Argillaeforme Citrinum*.

Colophonided; l. Arendáli.

Columbi: *Columbinum*.

*) Nem Columbiai, l. Damaski Vasas Felföld.

Columbi Vas: *Columbium Ferreum*.

- Corund, Coremandeli: *Corundum*.
- Cremsi Timkő Pala: *Ardesia Aluminaris Cremensis*.
- Crétai: *Creta*.
- Crétai Liszt, l. Hóldtej.
- Csal Tündöklő, l. Csalárd Márvány.
- *) Tsal, Tsel: *R. Fraus, Dolus, Astus, Fallacia, Impostura. Sándor*. Tschal, Persisch, Schlinge, Magyarisch, tsal. *Beregsz.*
- Csalárd Márvány, Csal Tündöklő: *Marmor Dolomites*.
- Csésded l. Himlödéd.
- Cseeskő: *Mastolithus*.
- Cseh Magvas Kova: *Silex Granatus Bohemicus*.
- Cseh Manacáni, Iseri Nap: *Manacanium Bohemicum, Titanium Iserinum*.
- Csekely Szivárvány: *Opalus Vilis*.
- Csempe Kőszikla: *Saxum Fornacum*.
- *) Tsempe, antiqu. pro Hályha: *Testa Fornacea, Fide lia fornacea*, eine Ofenziegel, Rachel. Diction. Párizp.
- Csempe Mészke: *Calcarius Apatites*.
- *) Tsempe: *Fraudulentus, Dolosus, Astutus, Versutus. Töld. Sándor*. Ezen szóval most is élnek itt Pest Vármegyében.
- Csendesítő Só: *Sal Sedativum*.
- Csepegett Enyv, Elevenolaj Enyv: *Bitumen Naphtha*.
- Csepegőkö Mészke: *Calcarius Stalactites*.
- Csepegőkö vagy Pöfeteg Szemölcsös: *Quarzum Stalactiticum s. Tofaceum*.
- Csepegős Főttföld: *Gypsum Stillatitium*.
- Csepegős Fővenyke: *Arenarius Stillatitius*.
- Csepegős Sulyság: *Barytis Stilatitia*.
- Csepegős Szemölcsös: *Quarzum Stillatitium*.
- Cseppded Csepegőkö: *Stalactites Stalagmites*.
- *) Ded, lásd Baltaded alatt
- Cserep Pala, l. Hasadó Cserep Pala.
- Cserepes Áttató Érczeilenítetett Fog: *Zincum Mineralisatum Blenda Testacea*.
- *) Tserepes, Testaceus. Irrden. Párizp.
- Cserepes Himi: *Arsenicum Testaceum*.
- Cserepes Krétai: *Creta Testacea*.
- Csigácska Omladék: *Breccia Lumachella*.
- Csigaded, l. Kúpdéd.
- Csikos vagy Sávós Főttföld, Kanafos Főttföld Mészke: *Gypsum Striatum, Calcarius Gypsum Fibrosum*.
- *) Sávós: *Striatus, virgatus, gestreift, streifig. Sánd.* Sávós-Heszkenő: *Linteum carbasinum, Sinda, Linteum tessellatum, virgatum*. gewäserte Leinwand. Párizp.
- Tsikos: *Striatus, virgatus, lineatus. streifig. Sándor*. Az elsővel Innet a' dúnán, az utolsóval Túl a' Dúnán élnek állhatatosan.
- Csillagkorallded Mészke, Csillagkorallképű Mészke: *Calcarius Madreporites, Calcarius Madreporiformis*.
- *) Ded, l. Baltaded alatt.
- Csillagkorall, Madrepora, Sternkorall. Földi Term. Hist.
- Csillagkorallképű Mészke, l. Csillagkorallded Mészke.
- Csillagos: *Stellaris*.
- Csillagos Inkő: *Inolithus Stel-latus*.
- Csillagzó: *Stilbites*.
- Csillámló Márvány, Márvány Dára: *Marmor Micans, Marmor Granulare*.

- *) *Dara* : Granula. *Párizsp.* der Hirsén, Dari, Türkisch, Magyarisch *Dara*. *Bereg-szászi. Ueb. d.*
- Csillom vagy Csillám : *Mica*.
- *) *Tsillám* : Splendor, Fulgor, Micamen, Coruscamen. *Sándor.* *Tsillámkő*, *Tsillámlő*. *kő*, *Mica*. Glimmer. *Idem.* *Tsillámlő* : Stellans, coruscans. blitzend, schimmernd. *Párizsp.* *Csillom*; vezeték-név is.
- Csillom Pikkelykő v. Halpénzkő : *Mica Lepidolithus*.
- Csillomded, Tarka Fagygyú : *Micacites*, *Calcum Versicolor*.
- *) *Ded*, *L. Baltaded* alatt.
- Csillomlevelű : *Micaphyllites*.
- Csillomos Bársonyos : *Porphyrius Micaceus*.
- Csillomos Fövény : *Arena Micacea*.
- Csillomos Rühes : *Gneissium Micaceum*.
- Csillomos Tükör Érczetlenített Vas : *Ferrum Mineralisatum Speculare Micaceum*.
- Csipke : *Spinellus*.
- Császár, *L. Sikár*.
- Csiszolókő, *L. ugyanott*.
- Csontenyv : *Osteocolla*.
- Csudálatos, Glauber Üvegcséje : *Mirabile, Vitriolum Glauberi*.
- Cypri, *L. Réz*.
- *) Nem Cyprusi, *l. Damaski Vasas Felföld*.
- Cyprirozsa : *Cuprigo*.
- Cziczaszem Hova, Macskaszem : *Silex Catophthalmus, Oculus Cati*.

D.

Damaski Vasas Felföld : *Humus Martialis Damascena*.

- *) Az Európai Fő Nemzetek, midőn a' Latán's Görög nyelvekből magok nyelvekbe kereszt- és vezeték-neveket vesznek fel, azoknak Latános és Görögös végezeteket elszozták hagyni, s azután amazokat vagy csónkán, vagy magok nyelvek szerint való végezetekkel megszaportva, veszik fel a' magok nyelvekbe. Ilyen Latános és Görögös végezetek a' következendők : *us, a, um, ius, ia, ium, os, y, ov, es, ys, itys, as, is*. Ezért mondja már, a' Német : *Ovidius, Ovid*; *Constantinopolis, Constantinopel*; *Johannes, Johann*; *Stephanus, Stephan*; *Achates, Achat*; *India, Indien*; *Brasilia, Brasilien*; s a' t. a' *Francia; Abrahamus, Ab-*

raham; Celsus, Celse; Andreas, Andre; Florentia, Florence; s a' t. az Angol : *Johannes, John; Germanus, German; Cardinalis, Cardinal; Patriarcha, Patriarch; Capellanus, Chaplain; Germania, Germany; Hollandia, Hollaud; Italia, Italy; Roma, Rome*. Ezen példákat követék a' Magyarok is; mert a' tudós Bód Péter írja : *Terminationes os et us Graecis Latinisq. familiares Hungaros in formandis vocibus plerumque abiliere. Diction. Párizsp. 612. pag.* De a' példák is azt bizonyítják. Mert Magyarúl : *Martinus, Márton; Gallus, Gal; Trajanus, Tarján; Adrianus, Adorján*; s a' t. lásd *Párizsp. 612, 613 lapokon a' keresztneveket*. Ezek szerint ezen munkában, nevet adván az

ásványoknak, minden Görögös és Latános végezethet a' vezetékek és kereszt nevektől elveték.

Danestalan, Mocsoktalan, Szeny nyetlen: *Amiantus*.

*) Dancs; Tsúnyság. Sz. Sándor. Dancsos: Turpis, Foedus, Immundus. Id.

Danestalan Éghetetlen: *Asbestos Amiantus*.

Danestalanképű, Biborkővecs: *Amiantoides, Byssolithes*.

Darált Krétai: *Creta Granulata*.

*) Darált Árpa: *Hordeum contusum, molitum*. Zerstoffen oder geschrotten Gersten. Párizsp.

Darált Fagygyús Mész: *Calcarius Taicosus Granulatus*.

Darázskő Havics: *Caementum Tuffa*.

*) Darázskő: der Tof, Toffstein, Duffstein. Tophus. Lex. Márton. Daráskő (igazán Darázskő): Tophus, Tuffstein. Sándor.

Ded, l. Baltaded alatt.

Disznós Mész: *Calcarius Suillus*.

Disznófog Jegezet: *Spathum Hyodon*.

Drillói, l. Achati.

Durva Fövény: *Arena Rustica*.

*) Durva: Rudis. Párizsp. Sándor.

Düledékes vagy Omladékos Márvány: *Marmor Ruinosum*.

E.

Egermaszlag, l. Hími.

Egeri: *Egeranus*.

Egresded: *Omphacites*.

Éghetetlen: *Asbestos*.

Éghetetlenképű Súgáros, Hanafos

Súgáros: *Actinotus Asbestiformis, Actinatus Fibrosus*.

Égikő, Levegőlikő, Felmenőkö: *Meteorolithus, Aërolithus*.

Égő Réz, Gyúladó Réz: *Cuprum Phlogisticum*.

Égő Vas: *Ferrum Phlogisticum*.

Égszínű, Égszínköded, Búzavirágszínű, Búzavirágszínű: *Cyanites*.

*) Cyanus: Búzavirág, Zafir. Párizsp Cyanus mas: Kék Zafir. Cyanus foemina. Fejér Zafir, Türkés. Id. Cyanus, a, um. Kékszínű mutató, Kékellő, Égszín. Id. Cyanus minor: Búzavirág, Kék virág, Kornblume. Csapó Fű. Kert.

Égszínű Sisterékelőkö: *Zeolithus Cyanites*.

Égszínű: *Coelestinus*.

Égszínű Strontiani: *Strontianites Coelestinus*.

Egyenetlen Fövény: *Arena Inaequalis*.

Egyenlő Főttföld, l. Alabastromi.

Egyenlő v. Lapos Tekenős Nemes

Rigyós: *Serpentinus Nobilis Conchaceus Planus s. Aquabilis*.

Egyenlő Mész, Höz Sűrű Mész: *Calcarius Aquabilis, Calcarius Densus Vulgaris*.

Egyes Magded: *Granites Simplex*.

*) Ded, l. Baltaded alatt.

Egyiptomi Kitétsző: *Jaspis Aegyptiaca*.

Egyszínű Márvány: *Marmor Unicolor*.

Ék: *Sphene*.

Elevenolaj Enyv, l. Csepegett Enyv.

Elevenszén, l. Izzó.

Előfás Márvány: *Marmor Dendriticum*.

Enyészeti Topázi: *Topazius Occidentalis*.

Enyv: *Bitumen*.

Enyű, Enyv v. sikeres sár Indiában: *Bitumen. Párizp.*

Enyves Ásvány Fa, Höz Szurokfa: *Lignum Fossile Bituminosum, Pissaxylon Vulgare*.

Enyves Héneső Máj: *Hydrargyrum Hepaticum Bituminosum*.

Enyves Pala: *Ardesia Bituminosa*.

Epsomi Üvegse, Hesperü: *Vitriolum Epsomense, Amarum*.

Ércz, Hőzelmás, Mással, Más-mellet, Másután: *Metallum*.

*) Mással; olyan substantivum, mint: regvel, v. reggel; estvel, v. este; éjvel, v. éjjel.

ערץ, ércz. Humilis, Depressus apud Arabes ערץ

arecz, Terra apud Hebraeos. Értz: *Metallum*, allerley Ertz, Metall. *Párizp.*

Ércz Mész, v. Savanyúlt Ércz: *Metallum Calcinatedum s. Oxydatum*.

Ércz Miklósé: *Nicolum Metallicum*.

Érczed: *Broncites*.

*) Ded, l. Baltaded alatt.

Érczetlenítetett: *Mineralisatum*.

Érczetlenítetett Hími Gubicslé: *Arsenicum Mineralisatum Rhizigallum*.

Érczetlenítetett Hími Sárga Gubicslé: *Arsenicum Mineralis Rhizigallum Flavum*.

Érczetlenítetett Hími Veres Gubicslé: *Arsenicum Mineralisatum Rhizigallum Rubrum*.

Érczetlenítetett Héneső Máj: *Hydrargyrum Mineralis Hepaticum*.

Érczetlenítetett Hími Tüzkő: *Arsenicum Mineralis Pyritico-sum*.

Érczetlenített Máz Tüzkő: *Stannum Mineralis Pyritaceum*.

Érczetlenítetett Ön Fény: *Plumbum Mineralisatum Galena*.

Érczetlenítetett Ön Fény Onrozda: *Plumbum Mineralis Galena Plumbago*.

Érczetlenítetett Réz Tüzkő: *Cuprum Mineralis Pyritaceum*.

Érczetlenítetett Réz Máj: *Cuprum Mineralis Hepaticum*.

Érczetlenítetett Rézzel Elegyes Fövenykő: *Arenarius Cupro Mineralisato Fetus*.

Érczetlenítetett TükörVas: *Ferrum Mineralisat. Speculare*.

Érczetlenítetett Vas Tüzkő: *Ferrum Mineralis Pyrites*.

Érczetlenítetett Vas Tüzkő Máj: *Ferrum Mineralisat. Pyrites Hepaticus*.

Érczfényességű Hőszén; *Lithanthrax Metallice Nitens*.

Ércztermő Bársonyos; l. Born Ércztermő Hősziklája.

Éretlen Éghetetlen, Höz Éghetetlen: *Asbestus Immaturus, Asbestus Vulgaris*.

Ért Danestalan: *Amiantus Maturus*.

Erőtlen, Erőtlen Siterékelőkő: *Analcime, Zeolithus Analcime*.

Erőtlen Siterékelőkő, l. Erőtlen.

Esővirág, Hyacinth: *Hyacinthus*.

Étető, l. Hími.

Ezüst Üst: *Argentum*.

*) Üst: *Argentum*. Ezüst. Sándor. Tula'dunás-soha Ezüstnek nem nevezik az argentumot, hanem Üstnek.

Ezüst Lágyítvány; l. Ezüstös Héneső.

Ezüsttermő Érczetlenítetett Hími Tüzkő: *Arsenicum Mineralisat. Pyritaceum Argentiferum*.

Ezüstös Héneső, Ezüst Lágyítvány: *Hydrargyrum Argentatum, Amalgama Argenti*.

Ezüstös Termék Arany, l. Napded Termék Arany.

F.

- Fa** Éghetetlen: *Asbestus Lignum*.
Fa Máz: *Stannum Ligneum*.
Fa Szivárvány, Hősa Szivárvány: *Opalus Ligneus, Opalus Lythoxylon*.
Fagygyú, *l.* Igazi Fagygyú.
Fagygyú Liszt, *l.* Fagygyús Hegyi Liszt.
Fagygyúded, *l.* Levegűcskés Hájded Fagygyú.
Fagygyús Hegyi Liszt, Fagygyú Liszt: *Farina Montana Talcosa, Talcum Farinosum*.
Fagygyús Mészkö, Hesperü Jegeszt: *Calcarius Talcosus, Pirospathum*.
Fagygyús Nyelkövecs: *Scapolithes Talcosus*.
 *) *Scapus*: Szőlő-nyele, Innét: Elnyellik a' szőlő, az az, leszakadozik a' szőlő nyele, és a' szőlő lehull. Hegyaljai szó.
Fagygyús Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Talcosum*.
Fagykövecs: *Cryolithes*.
Fagyos Főttföld: *Gypsum Glaciale*.
Fahajded: *Cinnamomites*.
Fahluni Fővenykő: *Arenarius Fahlunensis*.
Farkastajték Farkasfel: *Wolfraum Spuma Lupi*.
 *) Farkasfel, mint Tejfel.
Fassai: *Fassaites*.
Fazék Fagygyú, Fazék Hő: *Talcum Ollaris, Lapis Ollaris*.
Fazék Hő, *l.* Fazék Fagygyú.
Fazekas Agyag, Gerenczér Agyag, Fejérföld: *Argilla Figulina*.
 *) Gerentzér: *Figulus*, ein Haefner, Töpfer. Párizp. Gerentzér: Gölöntsér *Figulus Sándor*. Fejérföldnek hívja ezt az agyagot a' Hőznép.
Fekete Áltató Érczetlenítetett Fog: *Zincum Mineralisatum Blenda Nigra*.
Fekete Érczetlenítetett Ezüst, Törő Ezüst: *Argentum Mineralisatum Nigrum, Argentum Fragile*.
Fekete Érczetl. Ón: *Plumbum Mineralisatum Nigrum*.
Fekete Érczetl. Uránkori: *Uranium Mineralisatum Nigrum*.
Fekete Ezüst: *Argentum Nigrum*.
Fekete Magnesi: *Magnesia Nigra*.
Fekete Por Vas: *Ferrum Pulverulentum Nigrum*.
Fekete Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Nigrum*.
Feketefaj: *Nigrita*.
Feketefaj Pala: *Ardesia Nigrita*.
Feketehad: *Nigrinus*.
Feketeded, *l.* Feketéllő.
Feketéllő, Feketeded: *Melanites*.
 *) *Ded*, *l.* Baltaded alatt:
Feketés Szurokfa: *Pissaxylon Fuscens*.
Felföld, Tőltföld, Televény: *Humus*.
 *) Televény: *Congestum*. ein zusammengetragener Haufse. Párizp.
Felhős, *l.* Hődös.
Félgoiyóbis Csillom: *Mica Hemisphaerica*.
Felleges, *l.* Hődös.
Felmenőkő, *l.* Égikő.
Felrepült Héneső: *Hydrargyrum Sublimatum, Mercurius Sublimatus*.
Felséges Magnesi: *Magnesium Regulinum*.
Fénkö Fővenykő: *Arenarius Cos*.
Fényes Érczetlenítetett Zavar: *Wyzmutum Mineralisatum Galenare*.

- Fényes Óni: *Molybdaenum Galenare.*
 Fényesség, *l. Arany.*
 Fénylő Érczetlenített Ezüst; Üveg Ezüst: *Argentum Mineralisatum Nitidum, Argentum Vitreum.*
 Fénylő Érczatl. Hísiert: *Cobaltum Mineralisatum Nitidum.*
 Fénylő Érczatl. Vas: *Ferrum Mineralisatum Nitidum.*
 Fénylő Földes Mész: *Calcaris Terreus Nitidus.*
 Fénylő Hasadó Timkő Pala: *Ardesia Aluminaris Schista Nitens.*
 Férjhas, Férjfiú, *l. Hími.*
 Festék: *Chromium.*
 Festéksavanyú Vas: *Ferrum Chromicatum.*
 Festő Vasas Felföld: *Humus Martialis Tinctoria.*
 Festők Magnesijok: *Magnesia Pictorum.*
 Fejéragyag Agyag: *Argilla Leucargilla.*
 Fejér Arany: *Aurum Album.*
 Fejér Érczetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisat. Album.*
 Fejér Érczetlenített Hísiert: *Cobaltum Mineralis. Album.*
 Fejér Érczatl. Ón: *Plumbum Mineralisatum Album.*
 Fejér Érczatl. Réz, Fejéres Réz: *Cuprum mineralisat. Album, Cuprum Albidum.*
 Fejér Érczatl. Szorító: *Stibium Mineralisatum Album.*
 Fejér Ezüst: *Argentum Album.*
 Fejér Farkasfel: *Wolframum Album.*
 Fejér Földérecz, Sárga Erdélyi: *Tellurium Album, Silvanium Luteum.*
 Fejéritő: *Albinus.*
 Fejérkő: *Leucolithus.*
 Fejér Krétai: *Creta Alba.*
 Fejér Mézga: *Succinum Album.*
 Fejér Sárgaföldes Hími: *Arsenium Ochraceum Album.*
 Fejér Sárgaföldes Scheelé: *Scheelium Ochraceum Album.*
 Fejérkövecs: *Leucolithes.*
 Fejérded: *Leucites.*
 *) Ded, *l. Baltaded* alatt.
 Fejéres Réz, *l. Fejér Érczatl. Réz.*
 Fejér-Ón, *l. Máz.*
 Fejes Polyvacsuk: *Phalaris Bulbosa.*
 *) *Phalaris: Polyvacsuk. Magy. Fűvészk.*
 Fejszeded, *l. Baltaded.*
 Finum Termék Arany, *l. Főtt Termék Arany.*
 Fiókos Hiett Gombás Tölesér Márvány: *Filtrum Marmor Spongiosum Exesum Cellulosum.*
 *) Fiókos láda: *Arcula locularis, arealoculata.* eine Lade mit vielen Fächlein. *Párizp. Fiók: Mensae aut cistae locus, Arcula, Forulus, Loculamentum. Fiókos: Loculatus, Forulatus. Sándor.*
 Fiókos Márvány: *Marmor Cellulosum.*
 Fiókos Szemölcsös: *Quarzum Cellulosum.*
 Fiókos Érczetlenített Vas Tüzkő: *Ferrum Mineralisatum Pyrites Cellulosus.*
 Fodorbájkő: *Mesenteriolithus.*
 Fog, Mázded: *Zincum.*
 Fog Üvegese: *Vitriolum Zinci.*
 Folyam Mész: *Calcaris Fluor.*
 Folyó Fövény: *Arena Mobilis.*
 *) Folyó Fövénynek hívják itt Pest Vármegyében az olyan homokot, a melyet a szél elhord, és egész határokon elborít.
 Folyóvízi Fövénykő: *Arenarius Amnigenus.*
 Forrasztókő Mész, *l. Pöfeteg Mész.*

- *) Forrasztókönek hujja a' Hőznepa' *Calcarius Tofust*. Mert azt hiszi, hogy a' ketté tört csontot össze forrasztja. Minthogy a' csont forradásához hasonló. Gyógyit is vele a' tudatlan közseg.
- Forrókö, *l. Sisterékelőkő.*
- Földércz: *Tellurium.*
- Földérezes Termék Vas: *Ferrum Nativum Telluricum.*
- Földgyanta Enyv, *l. Viasz Enyv.*
- Földes Fagygyű, Pikkelyes Fagygyű: *Talcum Terreum. Talcum Squamosum.*
- Földes Főttföld: *Gypsum Terreum.*
- Földes Főttföld Liszt: *Gypsum Terrestre Farinaceum.*
- Földes Hénkö: *Sulfur Terreum.*
- Földes Hőz Hitetsző: *Jaspis Vulgaris Terrea.*
- Földes Siker, Földi Ceder Szurok, Földes Siker Enyv: *Asphaltum Terreum, Cedria Terrestris, Bitumen Asphaltum Terrosum.*
- *) Nem Cedrus, hanem Ceder, *l. Damask. Vas. Felf.*
- Földes Siker Enyv, *l. Földes Siker.*
- Földes Sulyság, Morzsolódó Nehéz Sulyság: *Barytis Terrestris, Barytis Ponderosa Friabilis.*
- Földes Timső, Timföld: *Alumen Terreum.*
- Földes Zöldellő: *Chlorites Terrea.*
- Földes Vasrozdás Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Ferruginosum Terrosum.*
- Földes Velő: *marga Terrea.*
- Földes Veres Sárgaföldes Hírtet: *Cobaltum Ochraceum Rubrum Terreum.*
- Földi Ceder Szurok, *l. Földes Siker.*
- Földképű Folyam Mészkö: *Calcarius Fluor Terraeformis.*
- Földképű Főttföld: *Gypsum Terraeforme.*
- Főttföld: *Gypsum.*
- Főttföld Hő Máj, *l. Bűdös Sulyság.*
- Főttföld Mészkö: *Calcarius Gypsum.*
- Főtt Termék Arany, Finum Termék Arany, Vont Termék Arany, Tiszta Termék Arany: *Aurum Nativum Obryzum.*
- Főveny, Szemölcsös Főveny: *Arena, Arena Quarzosa.*
- Fővenyesi Só, Ammon Só, Termék Fővenyesi Só, Termék Ammon Só, Szalamia: *Muria Ammonaica Nativa, Sal Ammoniacum.*
- *) Szalamia: *Sal ammoniacum, v. Armoniacum. Párizp.* Ez a' szó a' Latán Sal ammoniacumból van elrontatva.
- Fővenyesi Sós Üvegese, Mascagnié, Ammon Sós Üvegese: *Vitriolum Ammoniacale, Mascagninum.*
- Fővenyded Márvány, *l. Ikrakő Márvány.*
- Fővenyes Bársonyos: *Porphyrius Arenosus.*
- Frankenbergi v. Hassi Halászos Ezüst: *Argentum Aristatum Frankenbergense v. Hassiacum.*
- Frankenbergi Fénylő Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Frankenbergense.*
- Fúvókő: *Physalithus.*
- Füreszfogded Csempes: *Apatites Prismaticus.*
- *) Füreszfogded, *l. Prismaticus; Cupr. Min. Arsen. Prismaticum, alatt.*
- Füreszfogded Csillom: *Mica Prismatica.*
- Füreszfogded Hímis Érczetlenített Réz: *Cuprum mineralisatum Arsenicale Prismaticum.*

Fűrészfogded Jégezet: *Spathum Prismaticum*.

Fűszer Enyv, Balzsam Enyv, Földgyanta Enyv, Viasz Enyv: *Bitumen Mumia*.

*) Fűszer: Aroma, Condimen-

tum, Fűszerszám, Fűszerzet. *Sándor*. Balsam, Magyarisch, Balsam, Deutsch, Balsam, Türkisch. *Ueber die Aehnl. Beregszászi*. p. 115.

G.

Gabonás Fővenykö: *Arenarius Frumentalis*.

*) Gabona: *Frumentum*, *Fruges*, *Segetes*, allerley Korn, Getraid. *Párizs*. Ilyen értelemben veszik ezt a szót Túl-a'dunán is, de Abaúj Vármegyében, és a Tiszamellék térszékén, rozst, siligo-t.

Gadolíné: *Gadolinites*.

Gágási, Ráczkő, Szurkos Kőszén: *Gagas*, *Lithanthrax Piceus*.

Gágási Enyv: *Bitumen Gagas*.

Gáhné: *Gahnites*.

Gáliczkő, *L. Vas Üvegese*.

Ganajos Ezüst: *Argentum Stercoreum*.

Ganajos Kísírtet: *Cobaltum Stercoreum*.

Garádicsos Agyag, *L. Lépcsős Agyag*.

Garádicsos Pöfeteg, *L. Lépcsős Pöfeteg*.

Géhlené: *Gehlenites*.

Gerencsér Agyag, *L. Fazekas Agyag*.

Glauber Üvegeseje, *L. Csudálatos*.

Golyóbiskaded: *Sphaerulites*.

Gombás Szemölcsös: *Quarzum Spongiosum*.

Gödörös Szemölcsös: *Quarzum Foveolatum*.

Gömbölyeg Bársonyos: *Porphyrius Globulosus*.

Gömbölyeg v. Válogatott Szemölcsös: *Quarzum Globulosum s. Selectum*.

Gömbölyű Főtőföld: *Gypsum Globulosum*.

Gránát, *L. Magvas*.

Grispán, *L. Hékkő*.

Grönlandi Hék Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Coeruleum Grönladinum*.

Gyémánt, Szelidíthetetlen: *Adamas*.

Gyémántföld, Szelidíthetetlenföld: *Terra Adamantica*.

Gyémántos, Szelidíthetetlenes: *Adamantinus*.

Gyémántos Corund, Szelidíthetetlenes Coromandeli: *Adamantinus Corundum*.

Gyúladó Réz, *L. Égő Réz*.

Gyöngyös Bársonyos: *Porphyrius Perlaceus*.

Gyöngyös Csepegőkő Szemölcsös: *Quarzum Stalactiticum Perlaceum*.

Gyöngyös Fővenykö: *Arenarius Margaritaceus*.

Gyöngyös Kova: *Silex Perlaceus*.

Gyükerkő: *Rhizolithus*.

H.

Habos Sárgaföldes Magnesi: *Magnesium Ochraceum Spumosum*.

Hágésós Agyag, *L. Lépcsős Agyag*.

Hágésós Pöfeteg, *L. Lépcsős Pöfeteg*.

Ásványnévtár II. kötet.

Hálós Siker: *Asphaltum Retinum*.

Halpénzkővecs, *L. Pikkelykővecs*.

Halpénzes Csillom: *Mica Squamosa*.

Halazemded: *Ichthyophthalmites*.

Ded, *L. Baltaded* alatt.

Hám, Haj; *Scorza*.

*) Hogy e'nek a' gyökerezőnek: Hám, Epidermist kell ten-
ni, megmutatják ezek a' szár-
mazottság: Hámlani, Há-
mozni. És így ez nem csak
a' lovak' hámját teheti.
Magy. Fűvészk. Hogy, Hám,
nevezetesen Cortexet teszen,
az még világosabb ezekből:
Hámozás: Decortatio. das
Schälen, die Abschälung der
Rinden. Hámzom: Decorti-
co. ich schäle Rinden ab.
Hámzolt: Decorticatus. ab-
geschält. Hámteni: Excor-
ticare, abschälen die Rinden
oder Schalen abziehen. Ad-
dig hámtd a' hársfát, míg
hámlik. *Prov.* Dum pluit
molendum est. Hámlik: In-
pers Decorticatur. es schält
sieh ab. *Párizp.* Haj, fa-
haj: Cortex, Crusta, die
Rinde, Schale an Bäumen.
Idem.

Hamuszín Réz; *L. Aczél Érczetl.*
Réz.

Hamuszír; *L. Növedék Álló Kali.*

Hamvas, Zsarádnakos, Három-
fényű, Sokfényű; *Spodumene.*
Triphane.

*) Zsarát, Zsarátnag. *Pruna.*
Elevenzén. *Sándor.* Abaúj-
varmegyében ismeretes szó.

Hant Zsombik; *Humus Cespes.*
Hánytföldded, Lágyszöldded:
Chusites.

Harangréz; *Cuprum Campana-*
rum.

Háromfényű, *L. Hamvas.*

Háromlapú Jegezet: *Spathum*
Triedrum.

Háromszegű Jegezet: *Spathum*
Trigonum.

Hártyás Csillom; *Mica Membra-*
nacea.

Hárczi Aszalykőszikla; *Crosso-*
petra Hercynica.

*) Harz, Sylva Hercynia, ein
Waldgebirge im Hönigr.
Westfalen. Hüb. Lex.

Hasáb, *L. Pala.*

Hasadó: *Schistus.*

*) Hasadókö: Lapis Schistus,
fissilis. Schiefer. *Sándor.*
Schistus, Lapis schistus:
Hasadókö. *Párizp.* Hasadó:
Fissilis, gespalten, das leicht
zu spalten ist. Id.

Hasadó Bársonyos: *Porphyrius*
Schistus, Schistoporphyrus.

Hasadó v. Bársonyos Syenai: *Sye-*
nites Porphyraceus s. Schis-
tus.

Hasadó Cserep Pala, Cserep Pa-
la: *Schistus Ardesia Tegula-*
ris, Ardesia Tegularis, v. Ta-
bularis.

*) Tserép; mellyel házat fednek:
Tegula, Imbrex, Lateraria
tegula, assula. Ein Dach-
Ziegel. *Párizp.*

Hasadó Enyves Mészkö, Velős
Pala Mészkö: *Calcarius Bitu-*
minosus Schistus, Calcarius
Ardesia Margacea.

Hasadó Föttföld: *Gypsum Schis-*
tum.

Hasadó Hova (Agyag): *Argilla*
(Silex) Schista.

Hasadó Kőszén: *Lithanthrax*
Schistus.

Hasadó Kőz Hitetsző: *Jaspis*
Vulgaris Schista.

Hasadó Kéneső Máj: *Hydrargy-*
rum Hepaticum Schistum.

Hasadó Szaruáltató: *Hornblenda*
Schista.

Hasadó Tükör Vas: *Ferrum Spe-*
culare Schistum.

Hasadó Zöldellő: *Chlorites Schi-*
sta.

Hasadó Jegezet, Hasadó Jegeze-
tes Mészkö: *Schistospathum,*
Calcarius Schistospathosus.

Hasadó-jegezetes Mészkö, *L. Ha-*
sadó-jegezet.

Hasadó Vasképű : *Basaltes Schistus.*

Hasadó Velő : *Marga Schista.*

Hasítható (Hasadó) Agyag : *Argilla Fissilis (Schista).*

Hasítható Fővenykö : *Arenarius Fissilis.*

Hasítható Hasadó-jegezet : *Schistopathum Fissile.*

Hatszögletű Jegezet : *Spathum Sexangulare.*

Haj, l. Hám.

Hajsó, Haj Üvegese : *Hyalotrichum, Vitriolum Capillare.*

*) Haj : Capillus, Caesaries. Párizp.

Haj Érczetlenítetett Vas Tűzkő : *Ferrum Mineralisatum Pyrites Capillaris.*

Haj Siserékelőkő : *Zeolithus Capillaris.*

Haj Üvegese, l. Haj Só.

Hajas Adázdéd : *Meionites.*

*) Hajas Adáz : *Aethusa meum.* Szára kevés levelű : levelei hajszálla hasgattak ; levelei csak nem gyűrűsökh ; nyelei hüvelyezökh, hasasok. *Magy. Fűvészk.*

Hajlékony Csalárd Márvány : *Marmor Dolomites Flexile.*

*) Hajlékony : Proclivis, pronus. Párizp.

Hajlékony Fővenykö : *Arenarius Flexilis.*

Hajnal, l. Arany.

Havasi Felföld : *Humus Alpina.*

Hegyi Dekecz, l. Ragadós Enyv.

Hegyi Dohot ; l. Ugyanott.

Hegyi Hús Éghetetlen : *Asbestum Caro Montana.*

Hegyi Hátrány, l. Ragadós Enyv.

Hegyi Kék : *Coeruleum Montanum.*

Hegyi Kéreg : *Suber Montanum.*

Hegyi Kulimáz, l. Ragadós Enyv.

Hegyi-Réz, Arany-Réz, Sárga-Réz : *Cuprum Orichalcum.*

Hegyi Só : *Muria Montana.*

Hegyi Jég : *Crystallus Montana.*

Helmont Játéka : *Ludus Helmontii.*

Hempergős Szemölcsös : *Quarzum Cylindricum.*

*) Cylindrus: Hömpölygő, Hempergő, v. Görgőfa. Párizp.

Hetevény, l. Kaszahúgy.

*) Plejades : Hetevény. das Siebengestirn. Párizp.

Hévvízi Pöfeteğ : *Tofus Thermalis.*

*) Hévvíz, Természeti hév fürdő : Thermae die warme Bäder. Párizp.

Hímeme Sárgaföldes Máz, l. Hím-nő Sárgaföldes Máz.

Himi, Férfiúi, Férfias, Maszlag, Rosnika, Egérkő, Egérmaszlag, Étető : *Arsenicum.*

*) Hími : Masculinus. männlich. Párizp. Férfiúi. Férfias, Virilis. männlich, zum Mann oder Mannsperson gehörig. *Id.* Maszlag : *Esca venenata.* giftige Speise vor die Fische. *Id.* Rosnika, Egérkő, Étető : *Venenum. Gift. Id.*

Maslách, compositio Turcis ex opio praeparata, cuius dosis est drachma, imo ad tres quandoque innoxie devorant, praesertim si Veneris, aut Martis praelium sint inituri. Vocatur et Anson, vel Amphion. *Lex. Blanc.*

Hímis Érczetlenítetett Miklósé : *Nicolum Arsenicatum.*

Hímis Érczetl. Réz : *Cuprum Mineralisatum Arsenicale.*

Hímis Ezüst : *Argentum Arsenicatum.*

Hímis Ón : *Plumbum Arsenicatum.*

Hímis Vas : *Ferrum Arsenicale.*

Hímlődéd : *Variolites.*

Hímnő v. Hímeme v. Istira v. Taira Máz : *Stannum Ochraceum Androgynum.*

*) Hím : Mas, Masculus. Sándor. Nő : Nupta, Uxor. Pá-

rizp. Eme: R. Femina, Fémela, Animal femineum, v. Materv. Nutrix. Sándor.

Höld Mezeijegezet, Adulai: *Feldspathum Lunare, Adularia.*

Höld Tej, Mésző Liszt, Grétai Liszt, Ásvány Egri, Ásvány Gomba, Ásvány Tölgyfagomba, Ásvány Galóca: *Lac Lunae, Farina Calcaria, Creta Farinacea, Agaricus Mineralis.*

*) Egrinek azért nevezem; mert Agaria vagy Agria az első hazája, a' honnét nevezetett. *l. Agaricus Mineralis.* Ügyde, Agria, magyarul: Eger. Galóca: *Agaricus.* Magy. Fűvessz.

Hölded, Jegezetes Főttföld Mésző: *Selenites, Calcarius Gypsum Spathosum.*

Hölded Főttföld: *Gypsum Selenites.*

Homályos Veres Érezetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisatum Rubrum Obscurum.*

Homok Főveny: *Arena Sabulum.*

Hüllámos Csillom: *Mica Undulata.*

*) Hüllám: *Fluctus.* Sándor.

Húsded, Húsmostlékdé, Veres Húsded, Sardini, Sardini Hő: *Carneolus, Sardius, Lapis Sardius.*

Húskő: *Sarcolithus.*

Hyacynth, *l. Esővirág.*

I.

Igazi Fagygyú: *Talcum (Proprium).*

Igazi Héreg Éghetetlen: *Asbestus Suber.*

Igazi Kígyós: *Serpentinus Genuinus.*

Igazi Lydi: *Lydius Genuinus.*

*) Nem Lydiai, *l. Damaski Vassas Felföld.*

Igazi Márvány: *Marmor Proprium.*

Igazi Salakoeska: *Scorlus Genuinus.*

Igazi Zöld Magvas: *Chlorogranatus Verus.*

Iglói: *Igloites.*

Iglói Mésző: *Calcarius Igloites.*

Ikrakő Márvány; *l. Fővenyded Márvány.*

Illatos Mész: *Ambra Ambrosiaca.*

Ilonai Fővenykő: *Arenarius Helenae.*

*) Helena: Ilona, Ilkó. Ilkus,

Illus, Ilonka. *Parizp.*

Indikővecs: *Indikolithes.*

*) Nem Indiai, *l. Damask. Vassas Felföld.*

Inkő, Kanakő, Szálkő, Vassas Vi-
rág: *Inolithus, Flos Ferri.*

*) Görögül, *ή*, Magyarul is, *in.* Kanaf: *Taenia, Fibra, Zäserlein, Fäserlein* an jeder Sache. Tula'dunán most is élnek ezen szóval; és teszen a' gombkötőknél egy szál selymet, a' Csizmadiáknál pedig, bojtot.

Szál: *Fibra.* Innét: Hajszál, Selyemszál, Vászonnak a' szála. A' kendernek legjobb neme, szál. A' vásznat szálután vágni. Szálanként kifejtteni: *Filatim dissolvere.* von Faden zu Faden aufweben. *Parizp.* Szálanként: *Fibratim, Filatim.* Dem Faden nach, von Faden zu Faden. *Id.* Czérnaszál: *Fibra fili.*

Íratos Arany, Íratos Erdélyi, Íratos Földércz: *Aurum Graphi-*

- sum, Silvanium Graphicum, Iszap Torlatok vagy Torladékok: Tellurium Graphicum. Seifenbanke.*
- *) Íratos: *Picturatus, Perpi-*
ctus, Depictus, Graphicus.
 wohlgeziert, künstlich ge-
 macht *Párizp.*
- Íratos Erdélyi, *L. Íratos Arany.*
 Íratos Földérez, *L. Ugyanott.*
- Ísha Éghetetlen: *Asbestus Aluta.*
 Író, Plájbász Waller-Onija: *Gr-*
aphites, (Molybdaena Wal-
lerii).
- Író Szén, *L. Szénkövecs.*
 Íseri: *Iserinus.*
 Íseri Nap, *L. Cseh Manacani.*
- Íslándi és Köz Csepegőkő Szemöl-
 csös: *Quarzum Stalactiticum*
Vulgare et Islandicum.
- *) Nem Íslándiai, *L. Damaski*
Vasas Felföld.
- Íslándi Táblás Szemölcsös: *Quar-*
zum in Tabulis Islandicum.
- *) Tábla, Tafel, Persisch *tabla.*
Beregszászi Vergl.
- Istira Sárgaföldes Máz, *L. Himnő*
Sárgaföldes Máz.
- Iszap: *Lutum lentum in litto-*
re, v. in fundo aquarum. Li-
mus. die Letten, Koth im
Wasser. Párizp.
- Torlás: *Congeries. die*
Anhäufung, Zusammenhäu-
fung. Id.
- Iszap Zsombik: *Turfa Limosa.*
 *) Zsombik, *L. Zsombik,*
Ízékkő. L. Polyvakő.
- Izzó, Parázs, Pártüz, Eleven-
 szén, Szenecske: *Carbuncu-*
lus.
- *) Izzó: *Fervens, Fervidus,*
Aestuans. sehr oder siedend
heiss. Parizp. Tula'dunan
ez a' szó elevenszenet, pru-
nát, teszen.
- Parázs: *Pruna. Favilla.*
 eine glühende Kohle Funke,
 glühende Asche. *Párizp.*
- Pártüz: *Pruna. Abaúj*
Vármegyei szó.
- Eleven-szén: *Pruna. eine*
glühende Kohle. Párizp.

K.

- Kádmé, Keletí, Kísirtet: *Cad-*
mia, Cobaltum.
- *) Kísirtet: *Daemon.* Ilyen ér-
 telemlen élnek ezzel Abaúj
 's több Vármegyékben.
- Kalló Fagygyú: *Talcum Fullo-*
num.
- *) Kalló: *Fullo. Sándor.*
- Hanafos Barnás Mészke, Hanafos
 Magnesifaj: *Calcarius Bru-*
nescens Fibrosus.
- *) Hanafos: *Fibratus.* das Fäser-
 lein hat. *Párizp.*
- Kanafos vagy Fás Kőszén: *Li-*
thanthrax Lignosus s. Fibro-
sus.
- Hanafos Fekete Sárgaföldes Vas:
Ferrum Ochraceum Nigrum
Fibrosus.
- Hanafos Főtűföld Mészke: *Calca-*
rius Gypsum Fibrosus.
- Hanafos Levegűskés Ásvány Só:
Muria Fossilis Lamellosa Fib-
rosa.
- Hanafos Magnesifaj, *L. Hanafos*
Barnás Mészke.
- Hanafos Préhne: *Prehnites Fib-*
rosus.
- Hanafos Sisterékelőkő: *Zeoli-*
thus Fibrosus.
- Hanafos Strontiani (v. Schützé):
Strontianites (s. Schützites)
Fibrosus.
- Hanafos Sűgáros, *L. Éghetetlen-*
képű Sűgáros.
- Hanafos Szemölcsös: *Quarzum*
Fibrosus.

Hanasos Vased: *Siderites Fibrosus*.

Hanmérge, l. Barátmérge.

Karinthiai: *Carinthinus*.

Karkötő, l. Kössöntő.

Hársbádi Borsókő: *Pisolithus Carolinus*.

Karma'sin - színbogár - bogyókővecs, l. Bogyókővecs.

Haszahúgy: *Jade*.

*) Hyades: Hét csillag az égen az ökör-jegy fejen. *Párizp. Succulae: Haszahúgy csillagzat. Id.*

Havics, Murva, Kömorzsálék, Vagdalék: *Caementum*.

*) Havics: Apró kővekből álló veres föld, a' milyennel a' töltvényeket v. töltés útakat csinálják. Abaúj Vármegyei szó. Havics pro Hövecs: *Glairea, Lapillus. Sándor.*

Murva: Tula'dunán azt teszi, a' mit Inneta'dunán Havicsnak hívnak.

Hék Érczetlenítetett Őn: *Plumbum Mineralis. Coeruleum*.

Hékfesték: *Lazurus*.

Hékfestékhed: *Lazulites*.

*) Ded, l. Baltadé alatt.

Kékfestékű Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Coeruleum*.

Hékkő, Grispan, Rézrozsda: *Aerugo*.

*) Hékkő, Grispan, ezek ismeretes nevezei az aerugonak, Abaúj Vármegyében.

Grispan. ezen Német szóból, Grünspan, van elrontatva.

Hékkő Mályvaded Réz: *Cuprum Malachites Aerugo*.

Keleti Hékfesték: *Lazurus Orientalis*.

*) Kelet: *Oriens. Sánd.*

Keleti Topázi: *Topazius Orientalis*.

Hém, l. Hím.

Kemény Citrom Agyagképű Sárgaföldes Őn: *Plumbum Och-*

raceum Argillaeforme Citrinum Induratum.

Hemény Fekete Sárgaföldes Kisírtet: *Cobaltum Ochraceum Nigrum Induratum*.

Kemény Sárgaföldes Vadmérge v. Szorító: *Stibium s. Antimonium Ochraceum Induratum*.

Kemény Téglás Réz: *Cuprum Lateritium Induratum*.

*) Téglás: Téglaszínű. Innét Téglás lúd, Téglás Pulyka. Abaúj Vármegyében mondják.

Kemény Velő Mészke: *Calcarius Marga Indurata*.

Keménykő: *Sclerolithus*.

Kemény Rövelő: *Lithomarga Indurata*.

Kén, l. Hénkő.

Kendőző, l. Szorító.

Kénes Ércz: *Metallum Sulfuratum*.

*) Kén: Sulfur. l. Hénese alatt. Lehet tehát attól ilyen adiectivumot csinálni: Kénes, sulfuratus. De ettől is, Hénkő, származhat, Kénes, a' szerént, mint ezektől: Szifla, szilas, Füzfa, füzés. Bikkfa, bikkhes. Tölgyfa, tölgyes. 's a' t.

Kénes Fövénykő: *Arenarius Sulfureus*.

Hénes Himi: *Arsenicum Sulfuratum*.

Kénes Kisírtet: *Cobaltum Sulfuratum*.

Kénes Miklóse: *Nicolum Sulfuratum*.

Kénes Uránkori: *Uranium Sulfureum*.

Kéneső, Vizezüst, Vízüst: *Hydraryrum*.

*) Kéneső; tulajdonképen a' nyit teszen, mint: pluvia sulfurata. Mert, Kén, sulfur. *Sándor.* Eső, pluvia. der Regen. *Párizp.* Innét vagynak ezen öszszetétélek: kén-kő, kén-

gyertya, Kén-eső. Másként származtattam (deriváltam) ezt a' Chemiámban; de a'tól elallok.

Héneső Máj: *Hydrargyrum Hepaticum*.

Hétkő, l. Bűdöskő.

Hépkővecs: *Agalmatolithes*.

Héptelen Máz: *Stannum Amorphum*.

Héptelen Szemölcsös: *Quarzum Informe*.

Héreg Éghetetlen, l. Kéregképű Éghetetlen.

Héregképű Éghetetlen, Héreg Éghetetlen: *Asbestus Suberiformis*, *Asbestus Suber*.

Herekded Vas: *Ferrum Globosum*.

Keresztes Fővenykö: *Arenarius Decussatus*.

Kereszkő Magvas, Nyárakő Magvas: *Granatus Staurolithus*.

Heserű, l. Epsomi Üvegese.

Heserű vagy Fagygyú Föld: *Terra Talcosa s. Amara*.

Heserűső, l. Heserű.

Heserűsős Timkő Hasáb: *Ardesia Aluminaris Amarata*.

Heserűjegezet, l. Fagygyús Mész-kő.

Hétséges Arany Bányászna, Termék Erdélyi, Hülönös v. Kétséges Arany, Termék Földérez: *Minera Auri Problematica*, *Silvanium Nativum*, *Aurum Problematicum s. Paradoxum*, *Tellurium Nativum*.

Hétképű: *Diopsides*.

Hétséges Égt Termék Vas: *Ferrum Nativum Problematicum Meteoricum*.

Hétszertűz: *Dipyr*.

Reverék, l. Zavar.

Hevert, l. Ugyanott.

Hígyóded: *Ophites*.

Hígyós, l. Igazi Hígyós.

Kiett Márvány: *Marmor Exesum*.

Hhabzded: *Schabasites*.

Him. l. Mutató.

Hirágott Szemölcsös: *Quarzum Erosum*.

Hísirtet, l. Hádme.

Hísirtetrozsda: *Cobaltigo*.

Hísirtetrozsda Hísirtet: *Cobaltum Cobaltigo*.

Hísirtet Tűzkő: *Cobaltum Pyriticosum*.

Hísirtet Üvegese: *Vitriolum Cobalti*.

Hísirtet Virág: *Flos Cobaltii*.

Hísirtettermő Fővenykö: *Arenarius Cobaltifer*.

Hítetsző Kova: *Silex Jaspis*.

Hítetsződed Agyagos Sárgatöldes Vas: *Ferrum Ochraceum Argillaceum Jaspideum*.

*) Ded, l. Baltaded alatt.

Hítetsződed Hársonyos: *Porphyrius Jaspideus*.

Hítetsződed Hasadó Kova, Kim v. Kém. Mutató, Lydi Hő: *Silex Schistus Jaspideus*, *Bassanites*, *Lapis Lydius*.

Hocsánképű Fagygyús Mész-kő: *Calcarius Talcasus Scapiformis*.

*) Hotsán: *Pedunculus*. Az a' száratska, melyen a' virág áll. Tőkocsán: *Scapus*. *Magy. Fűveszk*. Pest, Bihar, Heves Vármegyékben teszen *Scapust*. p. o. Dohány hotsánja; *scapus nicotianae*. Hatsány: *Stylus*, *Petiolus*, *Cauliculus*. *Sándor*.

Hocsánképű Sulyság: *Barytis Scapiformis*.

Hocsánkővecs, Nyelkővecs, Szárkővecs: *Scapolithes*.

*) Nyel, l. Nyelled Agyag, Sár-gaf. Vas, alatt.

Hoczkás Lemosóded: *Boracites Cubicus*.

*) Cubus: Koczká. *Párizp*. Koczkás: *In formam aleae scissus*. *Sánd*.

Hoczkás Mezeijegezet: *Feldspatium Cubicum*.

Koczkás Olajded Vas: *Ferrum Olivaceum Cubicum.*

Koczkás Sisterékelőkő: *Zeolithus Cubicus.*

Koczkás Vízetlen; l. Sós Főtűföld Mészke.

Hormos Érezetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisat. Fuliginosum.*

Hormos Kőszén: *Lithanthrax Fuliginosus.*

Hormos Ón: *Plumbum Fuliginosum.*

Hormos Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Fuliginosum.*

Hormos Vas: *Ferrum Fuliginosum.*

Hornwalli Sárgaföldes Máz: *Stannum Ochraceum Cornubiense.*

Hoszos, l. Rúhes.

Kova Omladék: *Breccia Silicea.*

Kő-só, l. Ásvány Só.

Hődös: *Nephelinus.*

Kőfa: *Lithoxylon.*

Hőfa Szivárvány, l. Fa Szivárvány.

Kőfal Széksó: *Natrum Muro-rum.*

Hőmorzsálék, l. Havics.

Kőnyenyentörő, l. Töredékeny.

Kőnyenyűkő Sisterékelőkő: *Zeolithus Cupholithus.*

Kőpor vagy Töltvény Vagdalék: *Caementum Tarras.*

*) Kőpor: Ez a' szó a' szokásban teszen: 1) Porrá vált, v. törtetett követ, porkövet, melyet a' ház deszkáját és edényeket döröglik. 2) Kőporból összeállott kősziklát, p. o. ezekben a' szállás-szereiben: Kőpor-pince, Kőpor-hegy, 's a' t.

Kőröm: *Onyx.*

Hőssöntyű, Harkötő: *Spinther.*

*) Hőssöntyű, Hőssöntyű, Kőssöntyű, Hőssöntyű: *Spinter, Monile, Lunula.* ein Arm-band, Halsband, Finger-Ring. *Párisp.* Hőssöntyű: *Spinther, Monile, Fibula.*

Id. *Spinter: Arany-peretz, Kapots, Gombos-tő, Arany-kőssöntyű, Palástra v. Kőpönyegre való öreg kapots. Id. Harkötő: Armilla, Sánd.*

Kőszén: *Lithanthrax.*

Kőszén Dara: *Lithanthrax Granulosus,*

*) Dara, der Hirsen, die Graupen, Grütze, Türkisch; dari. *Beregszászi Ueber die Vergl.* Dara: *Pisana, Athara, Granulata, Polenta.* Item. *Pruina, der Gries. Párisp.*

Kőszénkövecs, Szén Író: *Anthracolithes, Graphites Carbo.*

Hősziklai Csempes: *Apatites Rupestris.*

*) Csempes, l. Csempes.

Kősziklakova, Szaru Kova: *Petrosilex, Silex Corneus.*

Hősziklaolaj: *Petroleum.*

Hőszméteded: *Grossularius.*

Hőz Agyag: *Argilla Vulgaris.*

*) Hőz: *Vulgaris, Vilis.* gemein, schlecht, gering. *Párisp.*

Hőz Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Argilla-ceum Vulgare.*

Hőz Csillom: *Mica Vulgaris.*

Hőz Éghetetlen, l. Éretlen Éghetetlen.

Hőz Fagygyús Mészke: *Calcarius Talcosus Vulgaris.*

Hőz Érezetlenített Ón Fény: *Plumbum Mineralisatum Galena Vulgaris.*

Hőz Hasadó Kova: *Silex Schistus Vulgaris.*

Hőz Kék Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Coeruleum Vulgare.*

Hőz Kénkö, Termék Kénkö: *Sulfur Vulgare, Sulfur Nativum.*

Hőz Hitetsző: *Jaspis Vulgaris.*

Hőz Hocsánkővecs: *Scapolithes Vulgaris.*

- Köz Magnes Vasa: *Ferrum Magnetes Vulgaris.*
- Köz Magnesi: *Magnesia Vulgaris.*
- Köz Magvas: *Granatus Vulgaris.*
- Köz Mályvaded Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Malachites Vulgaris.*
- Köz Mezeijegetet: *Feldspathum Vulgare.*
- Köz Nádded Érczetlenítetett Fog: *Zincum Mineralisatum Calamina Vulgaris.*
- Köz Obsidé: *Obsidianus Vulgaris.*
- Köz Oni: *Molybdaena Vulgaris.*
- Köz Sárkányvér Héneső: *Hydraryrum Cinnabaris Vulgaris.*
- Köz Ségáros: *Actinotus Vulgaris.*
- Köz Sulyság: *Barytis Vulgaris.*
- Köz Sűrű Mészke, l. Egyenlő Mészke.
- Köz Szaru Érczetlenítetett Ezüst: *Argentum Mineralisat. Corneum Vulgare.*
- Köz Szaruáltató: *Hornblenda Vulgaris.*
- Köz Szemölcsös: *Quarzum Vulgare.*
- Köz Szivárvány: *Opalus Vulgaris.*
- Köz Szurokfa, l. Enyves Ásványfa.
- Köz Szurokfa; l. Barnás Hűszén.
- Köz Szürke Érczetlenítetett Szorító: *Stibium Mineralisatum Griseum Vulgare.*
- Köz vagy Tekenős Olajszínű: *Olivinus Conchaceus s. Vulgaris.*
- Köz Termék Ezüst: *Argentum Nativum Vulgare.*
- Köz Tremolai: *Tremolites Vulgaris.*
- Köz Tükör Érczetlenítetett Vas: *Ferrum Mineralisatum Speculare Vulgare.*
- Köz Érczetlenítetett Vas Tűzkő: *Ferrum Mineralisatum Pyrites Vulgaris.*
- Köz Érczetlenítetett Hími Tűzkő: *Arsenicum Mineralisatum, Pyritaceum.*
- Köz Zöldellő: *Chlorites Vulgaris.*
- Köz Hájded Fagygyú: *Talcum Steatites Vulgare.*
- Köz Józanító: *Amethystus Vulgaris.*
- Köz vagy Valódi Chalcedoni: *Chalcedonius Genuinus s. Vulgaris.*
- Közönséges Rigyós: *Serpentinus Communis.*
- Közönséges Mészkepű Nap: *Titanium Calciform. Commune.*
- Közönséges Pöfeteg: *Tofus Communis.*
- Közönséges Timkő Pala: *Ardesia Aluminaris Communis.*
- Közönséges Tulajdon vagy Köz Fagygyú, Szeredi Állásték Fagygyú: *Talcum Vulgare s. Proprium Commune, Talcum Cosmeticum Officinatum.*
- Közönséges Veseszer: *Nephrites Communis.*
- Közönségesebb Mész: *Ambra Vulgatiore.*
- Köves Főveny: *Arena Glarea.*
- Köveses Fővenykő: *Arenarius Glareus.*
- Köveses Magnes Vasa. *Ferrum Magnetes Glareus.*
- Kövelő: *Lithomarga.*
- Hövé Veseszer: *Nephrites Pingvis.*
- Hövérségded: *Pimelites.*
- Hövéváltak: *Petrefacta, Petrificata.*
- Hrétai, l. Gretai.
- Kristály, l. Zaj.
- Rúpded, Csigaded, Tobozded: *Conites.*
- *) Hup: Hegyes csomókba összeállítottatott nádkévek. Álföldi szó. Kúp, Kupatz:

Manipulus, Fasciculus, Cumulus, Congeries. *Sándor.*

Tsiga, Tsapó Tsiga: Turbo. *Párizp.* Ez a' gyermekek játéka, valóságos conus.

Toboz: a' fenyő fán: Conus abiegnus. Strobilus. *Sándor.*

Hút Só: *Muria Fontana.*

Különös v. Hétséges Arany, *L. Hétséges Arany Banyászna.*

L.

Labradori Szarúáltató: *Hornblenda Labradorica.*

Lágyásgded vagy Lágyviaszszerűrokd Vas: *Ferrum Smaltinum.*

Lágyföldded, *L. Hánytföldded.*

Lágykövecs Kova, Sáhla: *Silex Malacolithes, Sahlites.*

Lángded Folyam: *Fluor Pyramidalis.*

Lángded Főttföld: *Gypsum Pyramidale.*

Lángded Jegezet: *Spathum Pyramidale.*

Lángded Vasképű: *Basaltes Pyramidalis.*

Lángszín Nap: *Titanium Rutilum.*

Lángszínű: *Rutilus.*

Laumont Világítósavanyú Vasa: *Ferum Phosphoricatum Laumontii.*

Lebegőcskés Aczél Sárgaföldes Magnesi: *Magnesium Ochraceum Chalybeum Lamellosum.*

*) Levegű: R. Bractea, Lamina. *Sándor.* Levegő: Lamina, Bractea. Ein dünne geschlagenes Blech. *Párizp.* Mind Levegő, mind levegű e'től a' verbumtól: lebeg; fluitare: tremere (*L. Sánd.*) származik.

Lebegőcskés Disznós: *Suillus Lamellosus.*

Lebegőcskés Erdélyi, Levegűcskés Földérez: *Silvanium Lamellosum, Tellurium Lamellosum.*

Lebegőcskés Földérez, *L. Levegűcskés Erdélyi.*

Lebegőcskés Főttföld: *Gypsum Lamellare.*

Lebegőcskés Főttföld Mészke: *Calcar Gypsum Lamellosum.*

Lebegőcskés Hímis Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisat. Arsenicale Lamellosum.*

Lebegőcskés Hájded Fagygyű, Fagygyűded: *Talcum Steatitis Lamellaris, Talcites.*

Lebegőcskés Író: *Graphites Lamellosus.*

Lebegőcskés Kő Só: *Murias. Sal Fossile Lamellosum.*

Lebegőcskés Kőszén: *Lithanthrax Lamellosus.*

Lebegőcskés Kőz Szürke Érczetlenített Szorító: *Stibium Mineralisatum Griseum Vulgare Lamellosum.*

Lebegőcskés Kőzönséges Mészkepű Nap: *Titanium Calciforme Commune Lamellosum.*

Lebegőcskés Nádded Érczetlenített Fog: *Zinkum Mineralisatum Calamina Lamellosa.*

Lebegőcskés Préhne: *Prehnites Lamellosus.*

Lebegőcskés Strontiani (v. Schütze): *Strontianites (s. Schütze) Lamellosus.*

Lebegőcskés Sógárló Sisterékelő: *Zeolithus Radiato - Lamellosus.*

Lebegőcskés Sulyság: *Barytis Lamellosa.*

Lebegőcskés Szemölcsös: *Quarzum Lamellosum.*

Lebegőcskés Üveg vagy Fénylő
Érczetlenített Réz: *Cuprum*
Min. Nitidum s. Vitreum Lamellosum.
Lebegőcskés Zöldellő: *Chlorites Lamellosa.*
Lebegőcskés vagy Jegezetes Disznós Mész: *Calcarius Sullus Spathosuss. Lamellosus.*
Lebegőcskés v. Jegezetes Sистерelőkhő: *Zeolithus Spathosus s. Lamellosus.*
Lebegőcskés Veres Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Rubrum Lamellosum.*
Lebegős, Pikkelyes, Hullámos Csillom: *Mica laminosa, squamosa, undulata.*
Lébölvaló, L. Nedvi.
Lemezkő, Prémkő: *Lomolithus.*
Lemosó, L. Salétrom.
Lénaped, L. Nedvi.
Lencseképű Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Argillaceum Lenticulare.*
Lencseképű Főttföld: *Gypsum Lenticulare.*
Lencseképű Vas: *Ferrum Lenticulare.*
Lép, L. Sejt.
Lépcsős vagy Hágcsós vagy Garádicsos Agyag: *Argilla Trappacea.*
*) Lépcső: Gradati lapides, gradaria semita. Lépdő: eine Stufe an der Treppe. *Párizp.*

Hágó: *Scalae gradus.*
Leiter, Spross. *Párizp.* Hágcsó: *Gradus, Scala, Climacter.* Stufe. *Sándor.*
Hágcsó: Der Tritt. *Márton.*
Abaújvármegyei Szó.

Garádics: a' gradus Latán szóból van elromolva.
Lépcsős v. Hágcsós Manduladé: *Amygdalites Trappacea.*
Lépcsős Pöfeteg; L. Vasképű Pöfeteg.
Levegőikő, L. Égikő.
Leveles Tükör Érczetlenített Vas: *Ferrum Mineralisatum Speculare Foliaceum.*
Leveles Zsombik: *Turfa Foliata.*
Lieveré: *Lievrites.*
Lilakövecs, Spanyol - Bodza - virágszínű Hővecske: *Lilalithes.*
Limburgikövecs: *Limbilithes.*
Livoni Fővenykő: *Arenarius Livonicus.*
*) Nem Livonia, L. Damaski Vasas Felföld.
Lomonté, v. Laumonté: *Lomonites v. Laumonites.*
Lydi Kő, L. Kitetsződés Hasadó Kőva.
Lyukacskás Fővenykő: *Arenarius Foraminulentus.*
Lyukacskás Szemölcsös: *Quarzum Foraminulentum.*
Lyukacskás Himi: *Arsenicum Porosum.*

M.

Macska Szem, L. Czicza Szem Hova.
Magded: *Granites.*
*) Ded, L. Baltadé alatt.
Magnes Vasa, Magnesi Vas, Bájos Vas, Báj Vas: *Ferrum Magnetes.*
*) Báj, Búbáj: Incantatio, Magia. Zauberey, Hexerey. *Párizp.* Bájos, Incantator. Zauberer. *Sándor.*

Nem Magnesiai, L. Damaski Vas, Felf.
Magnesés Érczetlenített Vas Tűzkő: *Ferrum Mineralisatum Magnetico-Pyritaceum.*
Magnesi: *Magnesium.*
*) Nem Magnesiai, L. Damaski Vas, Felf.
Magnesi Tűzkő: *Magnesium Pyriticosum.*
Magnesi Vas, L. Magnes Vasa.

- Magnesid : *Magnesites*.
 Magnesifaj, l. Barnás Mész. kő.
 Magnesihad, l. Ugyanott.
 *) Had : *Prosapia*. Abauj Vár-
 megyei szó.
 Magnesis Magvas : *Granatus*
Magnesiatus.
 Magvas, Gránát : *Granatus*.
 Magvas Kova : *Silex Granatus*.
 Magvas Rügy : *Gemma Grana-*
tus.
 *) Rügy, l. Rügy alatt.
 Magvas Bársonyos : *Porphyrius*
Granatinus.
 Magvas Salakoeska : *Scorlus*
Granatinus.
 Makkocska Kéneső : *Hydrargy-*
rum Glandulosum.
 Makkocska Hőszikla, l. Mandu-
 laded.
 Makkocska Sárkányvér Kéneső :
Hydrargyrum Cinnabaris
Glandulosum.
 Malom Fövenykő : *Arenarius*
Molaris.
 Máltai Enyv, Ragados Enyv, He-
 gyi Hátrány v. Dekecz v. Kulimáz
 v. Dohot : *Bitumen Mal-*
ta, *Bitumen Tenax*.
 *) Hátrány : *Axungia*, *Pissinum*
oleum. Túladunai szó.
 Dekecz ; Kulimáz ; *Axun-*
gia. Tót szók.
 Dohot : *Axungia*. Túladu-
 nai szó. Párizpápai-ként
 Német szó. Duhott, Wagen-
 schmier : *Axungia*, *Terra*
pingvis. Párizp.
 Mályvaded Sárgaföldes Réz :
Cuprum Ochrac. Malachites.
 Manacani : *Manacanites*.
 Manacani Nap, Manacani Vas :
Titanium Manacanites, *Fer-*
rum Manacanites.
 Manacani Vas, l. Manacani Nap.
 Manduladed, Makkocska Hő-
 szikla, Mandulaképu Hőszik-
 la : *Amygdalites*, *Saxum*
Glandulosum, *Saxum Amyg-*
daloides.
 Mandulaképu Kőszikla, l. Man-
 duladed.
 Marehankai Kova : *Silex Mare-*
canites.
 Márvány, Tündöklő, Sűrű Mész-
 kő : *Marmor*, *Calcarius Den-*
sus.
 Márvány Dara ; Csillámló Márvány :
Marmor Granulare, *Marmor*
Micans.
 Márványos Disznós : *Suillus Mar-*
moreus.
 Mascagnié, l. Fövenyesi Sós Ü-
 vegese.
 Masmellet, l. Érez.
 Mással, l. Ugyanott.
 Másután, l. Ugyanott.
 Maszlag, l. Hími.
 Matrai Tyroli Szaruámitó : *Ty-*
rolica Hornblenda ex Matray.
 Máz, Fejéron : *Stannum*.
 *) Fejéron : *Stannum*. Zinn.
 Párizp.
 Máz Dara : *Stannum Granulare*.
 Máz Jég : *Stannum Crystallinum*.
 Mázdéd, l. Fog.
 Májdéd, l. Bűdös Sulyság.
 Melikővecs : *Melilithes*.
 *) Nem Melosi, l. Damaski
 Vas. Felf.
 Menili Szivárvány : *Opalus Me-*
nilites.
 Menyérez, l. Égikő.
 Menyköves Salakoeska Kova : *Sil-*
ex Scorlus Electricus.
 Menynyei, Uránkori : *Uranium*.
 Mercur, Termék Vizüst : *Mer-*
curius Hydrargyrum.
 *) Nem Mercurius, l. Damaski
 Vas. Felf. Üst l. Üst.
 Merő Hőz Kénkő : *Sulfur Vulga-*
re Solidum.
 *) Merő : *Solidus*. steif. Párizp.
 Mesterséges Felföld : *Humus Dae-*
dala.
 Mészképu Hími : *Arsenicum Cal-*
ciforme.
 Mész : *Calcarius*.
 Mész Ásvány Liszt : *Farina Fos-*
silis Calcarea.

- Mészköföld: *Calcarius Cremor*.
 Mészföld: *Terra Calcaria*.
 Mészkö Fövenykő: *Arenarius Calcarius*.
 Mészkö v. Köz Jegezet: *Spathum Vulgare s. Calcarium*.
 Mészkö Liszt, l. Hóld Tej.
 Mézded: *Mellites*.
 *) Ded, l. Baltaded.
 Mezei Felföld, Szántó Felföld: *Humus Ruralis*.
 Mezeijegezet, Jegezet Hova: *Feldsparhum, Silex Spathum*.
 Miemői: *Miemites*.
 Miklós Reze, Miklósé: *Cuprum Nicolai, Nicolum*.
 Miklós Üvegcséje: *Vitriolum Nicolii*.
 Miklósé, l. Miklós Reze.
 Morzsoló Szeg Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Brunum Inquinans*.
 Mocskotalan, l. Danestalan.
 Mohs Világítósavanyú Vasa: *Ferrum Phosphoricatum Mohsii*.
 Morzsolódó Citrom Agyagképű Sárgaföldes Őn: *Plumbum Ochraceum Argillaeforme Citrinum Friabile*.
 Morzsolódó Fekete Sárgaföldes Kísírtet: *Cobaltum Ochraceum Nigrum Friabile*.
 Morzsolódó Fekete Sárgaföldes Magnesi: *Magnesium Ochraceum Nigrum Friabile*.
 Morzsolódó Fövenykő: *Arenarius Friabilis*.
 Morzsolódó Hormos Kőszén: l.
- thantrax Fuliginosus Friabilis*.
 Morzsolódó Hélfestékű Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Azureum Friabile*.
 Morzsolódó Mészkö, l. Pöfeteg Mészkö.
 Morzsolódó Nehéz Sulyság, l. Földes Sulyság.
 Morzsolódó Szeg Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Brunum Friabile*.
 Morzsolódó Téglás Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Latertium Friabile*.
 *) Téglás, l. Kemény Téglás Réz, alatt.
 Morzsolódó Velő Mészkö: *Calcarius Marga Friabilis*.
 Morzsolódó Veres Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochrac. Rubr. Friabile*.
 Mosó, Mosótajték (Salétrom): *Borax*.
 Mosósavany, Mosótajtéksavany (Salétromsavany): *Acidum Boracis*.
 Mosóded, Mosótajtékded, (Salétromded): *Boracites*.
 Motolás vagy Rézsútnégyszegű Hoczkás Jegezet: *Spathum Cubicum Rhombum*.
 *) Rhombus: Fonó kerek, vagy akármilyen négyszegű szerszám. Párizp.
 Mutató, l. Kitétsződed Hasadó Hova.
 Murva, l. Kavics.

N.

- Nádded vagy Tollidéd Érczetlenített Fog: *Zincum Mineralisatum Calamina*.
 Nádded v. Tollidéd Fog: *Zincum Calaminaris*.
 Nádképű: *Calamites*.
 Nap: *Titanium*.
 Napded, Sárga Méz, Lébőlvaló,
- Nedvi, Mézga, Lénaped: *Ambra Lutea, Electrum, Succinum*.
 *) Napded, l. Ded, végezet, Baltaded, alatt.
 Nedv: Succus, Feuchtigkeiten, Saft. Párizp.

Napped, *l.* Aranytermő Termék
Ezüst.

Napped Ezüst: *Argentum Electrum*.

Napped Termék Arany, Ezüstös
Termék Arany: *Aurum Nativum Electrum*.

Napfordító, Napváltoztató: *Heliotropium*.

Napképű: *Titanites*.

Napos Vas: *Ferrum Titaneum*.

Napváltoztató: *l.* Napfordító.

Nedvi, *l.* Napped.

Négysegű Fövenykő: *Arenarius Quadrum*.

Négysegűeske Főtföld: *Gypsum Tessellare*.

*) Négysegűeske Főtföld; ez Erdélyi dialectus, hogy t. i. a' diminutivum adiectivum a' substantivum eleibe tétel. Magyar Országban ha ez a' történet előfordúl; akkor a' substantivumot teszik diminutivummá; p. o. nem mondják kicsinyke ember, hanem: kis emberke.

Nehézkő: *Tungstenium (Stütz)*.

Nehézkőképző Vas: *Ferrum Tungsteniforme*.

Nehézség, *l.* Súlyság.

Nembarátos, *l.* Szorító.

Nemborszínű, *l.* Józanító.

Nemes Higys: *Serpentinus Nobilis*.

Nemes Hírtály: *Beryllus Nobilis*.

Nemes Magvas Hova: *Silex Granatus Nobilis*.

Nemes Szivárvány: *Opalus Nobilis*.

Nevetlen Érczetlenített Őn: *Plumbum Mineralisatum Anonymum*.

Növedék Alló Hali, Növedék Sós-

szaru, Növedék Sómocsing,
Hamuzsír: *Alcali Fixum Vegetabile*.

*) *Salicornia*: Sómocsing.
Magy. Fűvészk. *Salicornia*: Sós-szaru. Ez is jó nevezet, a' *Salicornia* természetére nézve.

Mocsing: Tendo. *Sándor*.

Növedék: Quid quid erementi capax est, Vegetabile, Crescens de terra. *Sándor*.

Hamuzsír: Cineres clavelati. Pottasche. *Sándor*.

Növénykő: *Phytolithus*.

*) Növény: Vegetabile: Planta, Natum e terra. Erdg-wächs. *Sándor*. Olyanszó, mint: jövény.

Nyelded Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Argillaceum Scapiforme*.

*) Szőlő nyele; *Scapus uvae*, *Párizp.* Nyelleni, Hüllani, folyamodni. *Sz. Tóld. Sánd.* Nyellik a' szőlő: *Scapus racemorum laceratur, et sic decidunt uvae*. Hegyaljai szőlés szere.

Nyelkövecs, *l.* Kocsánkővecs.

Nyers v. Termék v. Tinkál Mosó; (Nyers v. Termék v. Tinkál Sálétrom); *Borax Tincal*.

Nyitrai, *l.* Lemosó.

Nyolczlapú Jegerzet: *Spathum Octaëdram*.

Nyolczlapúded: *Octaëdrites*.

Nyolczoldalú Csempes: *Apatites Octaëdrus*.

Nyomadékos Szemölcsös: *Quarzum cum Impressionibus*.

Nyúló Üveg v. Fénylő Érczetlenített Réz: *Cuprum Min. Nitidum s. Vitreum s. Ductile*.

O.

Obsid Bársonyosa: *Porphyrius Obsidianus*.

*) Nem Obsidius, l. Damaski Vassas Kétf.

Obsid Hovája: *Silex Obsidianus*.

Obsid Üveg Peczéje: *Lava Vitrea Obsidianus*.

Oisansi (olvasd Oazáni): *Oisanites*.

Olajszinű: *Olivinus*.

Olajoskő: *Elaeolithus*.

Ólom, l. Ón.

Ólomded Ón: *Plumbum Saturnites*.

Ólomi, Ólombólvaló, Óni, Ónbólvaló: *Molybdaena, Molybdaenum*.

*) Óni: *Plumbeus. Párizp.*

Olvadóföld, l. Lágyföldded.

Olvadtt Höz Mezeijegezet: *Feldspatum Vulgare Solutum*.

Olvadtt Levegűskés Sulyság: *Barytis Lamellosa Soluta*.

Olvadatlan Levegűskés Sulyság: *Barytis Lamellosa Nonsoluta*.

Omladék: *Breccia*.

Omladékhépu Bársonyos: *Porphyrius Brecciaeformis*.

Ondókö, l. Szalmakő.

*) Ondó, Horpa: *Apludae, arum*. Ondója a' kölesnek. *Apludae. Hirsén-Spreu, Hirsén-Hülsen. Párizp.*

Ón, Ólom; *Plumbum*.

*) Ón: *Plumbum. Bley. Párizp.*

Ón Fény: *Plumbum Galena*.

Ón Üvegcsé: *Vitriolum Plumbi*.

Óni, l. Ólomi.

Opali v. Szivárvány v. Szemes v.

Tekintetes v. Szerelem Hová:

Silex Opalus.

Ór Fog: *Zincum Rapax*.

*) Ór: *Fur, Furax*. ein Dieb, diebisch. *Párizp.* Van: *Orgazda, Or-kúles*.

Óra Fövény: *Arena Horaria*.

Ostya, l. Fogácsa.

Oszlopos Csempes: *Apatites Columnaris*.

Oszlopos Sulyság: *Barytis Columnaris*.

Ökölded: *Pycnites*.

*) Ded, l. Baltaded alatt.

Ömledékhő: *Schmelzstein*.

*) Ömleni: *Fundi. Ömledék: Fusum*.

Ömlőföld, l. Lágyföldded.

Örmény: *Armenus*.

Örzet, l. Arany.

Összeállott Kormos Kőszén: *Lithanthrax Fuliginosus Coharens (Solidus)*.

Összefoglaltatott Fövénykő: *Arrenarius Coagmentatus*.

Ösztörűkövecs, l. X-kővecs.

Ötlapú Jegezet: *Spathum Pentagonum*.

P.

Pala, Hasáb: *Ardesia*.

*) Palakő: *Schistus. Schiefer. Sándor*. Bereg Vármegyében most is élnek ezen szóval, p. o. palás föld: az az, cserepes föld; mint Abaúj Vármegyében mondják.

Hasáb: *Fissum, Fissile*.

eine Spalte. *Párizp.* Hasáb-

fa: *Assula*. ein gespaltenes

Holz. *Id.* Hasáb káposzta.

Hasogatott káposzta- fejek.

Sándor.

Pántlikás Hítetsző: *Jaspis Fasciata*.

- Pántlikás Márvány: *Marmor Fasciatum.*
 Papiros Éghetetlen: *Asbestus Papyraceus.*
 Parázs, I. Izzó.
 Párhagymadé Szemölcsös: *Quarzum Prasius.*
 Pártűz, I. Izzó.
 Pástos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Cespitosum.*
 Pattogó: *Diasporites.*
 Pecze, Pöcze, Zápor, Záporpatak, Záporcsermelye, Zápor-séd: *Lava.*
 *) Pecze: Miskócz Városán foly keresztül egy patak, mikor nagy zápor van, a' Bábonyi hegyekből töldülván. Ez csak esőpatak v. zápor-csermelye, 's ezt hívják ott Peczének. Ezen Pecze névzet legjobbban megegyez a' Nápolyi provincialis nevezettel. Nagy Váradon keresztül a' városban hasonlóan foly egy patak, mely eredetét a' hévízből veszi, és folytatában a' városról minden szemetet kiviszzen magával, 's ezt a' patakot is Peczének nevezik.
 Pötze: *Cloacalis fluvius.* ein Ausfluss des Mists und Unflaths. *Párizp.*
 Tsermelye: *Fluentum, Fluvius, Rivulus.* ein kleiner Fluss, Bächlein. *Párizp.*
 Tsermely L. Tsermelye. Töld. *Sándor.* Tsermely: Hassa városán foly keresztül egy kis patak, melly magával a' városi szemetet kiviszi, és ez a' neve.
 Séd: *Rivulus, Fluentum.* Így nevezik Veszprém körül. *Sándor.*
 Pelyhes Kő Szürke Érczetlenített Szorító: *Stibium Mineralisatum Griseum Vulgare Plumosum.*
 Pelyhes Veres Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Rubrum Plumosum.*
 Pézsképű Vas: *Ferrum Nummi-forme.*
 Perigordi Magnesi: *Magnesium Petrocoriense.*
 Perigordi Sűrű Aczél Sárgaföldes Magnesi: *Magnesium Ovhraceum Chalybeum Densum Petrocoriense.*
 Pikkelyes Fagygyú, I. Földes Fagygyú.
 Pikkelyes Himi: *Arsenicum Squamosum.*
 Pikkelyes Hrétai: *Creta Squamosa.*
 Pikkelyes Májas: *Hepaticus Squamosus.*
 Pikkelykövecs, Halpénzkövecs: *Lepidolithes.*
 Pinii: *Pinites.*
 Pirenei: *Pyrenaeites.*
 Piros: *Rubinus.*
 Piroška: *Rubicellus.*
 Piskólcz, I. Vadmérge.
 Pistákdé, I. Werner Pistákdéde.
 Platai: *Platina.*
 Plataitermő Termék Arany: *Aurum Nativum Platiniferum.*
 Plajbász, I. Író.
 Pogácsa, Pogácsadé, Ostya: *Collyrites.*
 Polyvakő: *Achyrolithus.*
 Polyvás Inkő: *Inolithus Acerosus.*
 Por Folyam: *Fluor Pulverulentus.*
 Por Kénkö: *Sulfur Pulvereum.*
 Por Kőz Bűdöskő: *Sulfur Vulgare Pulvereum.*
 Por Hrétai: *Creta Pulverulenta.*
 Porcellan Agyag: *Argilla Porcellana.*
 Porcellan Fővenyő: *Arenarius Porcellanus.*
 Porcellan Kitétsző: *Jaspis Porcellana.*

Porcellanded Kítetsző Hova: *Silex Jaspis Porcellanites*.

Pót, *L. Arendáli*.

Pöcze, *L. Pecze*.

Pöfeteg: *Tofus*.

*) Pöfeteg: *Fungus orbicularis*, *Crepitus Lupi*, *Fungus ovatus*. Topist, ein Schwamm so auf trockenen Wiesen wächst. *Párizsp*. Most is élnekezen szóval Abaúj Vármegyében. Puffadék, Pöf-fadék, Pöfeteg: Tumor, Tuber, Tuberculum, Protu-

berantia, v. *Lycoperdon Bovista*. Sándor.

Pöfeteg Mészke: *Calcarius Tofus*.

Pöfetegfel: *Tofus Cremor*.

Préhn Kovája: *Silex Prehnites*.

Prémkő, *L. Lemezke*.

Punammui Veseszer, Tavai Punammui Veseszer, Délföldi Veseszer Fagygyú: *Nephrites Punammu*, *Talcum Nephrites Australis*.

Puteolii: *Puteolana*.

R.

Ráczkő, *L. Gágási*.

Ragados Enyv, *L. Máltai Enyv*.

Ragados Setét Napded, Szürke Mész: *Electrum Opacum Tenax*, *Ambra Grisea*.

Ragyás v. Rapos v. Ripacsos v. Ripatyos Fővenyke: *Arenarius Variolosus*.

*) Rapos: Variolosus. Pest Vármegyei szó. Ripacsos: Variolis notatus. Sándor. Ripatyos: Variolosus. Abaúj Vármegyei szó,

Ragyogó: *Smaragdus*.

Ragyogóded: *Smaragdites*.

Ragyogós Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Smaragdinum*.

Régiek Hőz Széksójok: *Natron Vulgare Antiquorum*.

Régiek Széksójok: *Natron Antiquorum*.

Réti Pástos Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Cespitosum Pratense*.

Reussé: *Roussinum*.

Réz, Cypri, Veresréz: *Cuprum*.

Réz Máj: *Cuprum Hepaticum*.

Réz Üvegese: *Vitriolum Cupri*.

Rézrozsa, *L. Kékkő*.

Réztermő Érczetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisat. Cupriferum*.

Réztermő Fővenyke: *Arenarius Cuprifer*.

Réztermő Héneső: *Hydrargyrum Cupriferum*.

Réztermő Héneső Máj: *Hydrarg. Hepaticum Cupriferum*.

Rezes Érczetlenített Miklóse: *Nicolum Mineralisatum Cupreum*.

Rézrel Teljes Enyves Velő: *Marga Bituminosa Cupro Feta*.

Rézút - Négysegű Roczkás Jegezet: *L. Motólás Roczkás Jegezet*.

Rhaetiáid: *Rhaeticites*.

Ripacsos v. Ripatyos Fővenyke, *L. Ragyas Fővenyke*.

Rivancsképu v. Jégesőképu Vas: *Ferrum Grandiniforme*.

*) Rivancs: Jégeső, Hőeső. Sándor.

Római (Tolnai) Agyag, Timkő Agyag, Timkő Hőszikla: *Argilla Romana (Tolensis)*, *Argilla Aluminaris*, *Petra Aluminaris*.

Római Timsó: *Alumen Romanum*.

Roszszeresz, l. Szemölcsös.

Rózsá Magnesi: *Magnesia Rosea*.

Rózsá Szemölcsös, Tej Szemölcsös: *Quarzum Roseum, Quarzum Lactescens*.

Rüg: *Bolus*.

Rügös Márvány: *Marmor Elasticum*.

Rügös Siker v. Enyv: *Asphaltum, Bitumen Elasticum*.

*) Siker, Süker: Bitumen, Viszus, Lentor. Leim, Juden-Leim, Zähe. *Párizsp.* Siker: Lentor. *Sándor*.

Rügös: *Elasticus. Sánd.*

Rügö: Elater. Lakat-rügöja, Pléh-rügöja, Ora rügöja, 's a' t. Abaúj Vármegyei szók.

Rügös Szemölcsös: *Quarzum Elasticum*.

Rügy, Bimbó, Szem: *Gemma*.

*) Rügye a' fának: *Gemma arboris*. die Knospe, Bolle an Bäumen. *Párizsp.*

Bimbó: *Gemma*, Rebauge. *Id.*

Szem: *Gemma*, Heime *Id.* Szőlőszem.

Rühes, Koszos: *Gneisium*.

S.

Sáfránykövecs: *Crocalithes*.

Sáhlai, l. Lágykövecs Kova.

Salak Pecze: *Lava Scoriacea*.

*) Salak: *Scoria*. Schlacken, Metall-Schaum. *Párizsp.*

Scoria: Salak, Vaszak, Ónnak, 's egyéb olvasztott ércznek a' szara, sepreje.

Idem. Vas-szar: *Retrimentum* vel *Scoria ferri*. Eisen-Schlacken. *Id.* Ezekből világos. 1) Hogy Salak,

a' Schlacken Német szóból van elromolva. 2) Hogy *Scoria*, Magyarúl, Szar.

De mivel ezen utólsóbb mocskos szó; tehát az elsőbet azért választám.

Salak Siker: *Asphaltum Scoriaceum*.

*) Siker, l. Siker alatt.

Salakocska Kova: *Silex Scorus*.

*) Salakocska diminutivum. l. Salak.

Salakocska Kristály, l. Salakocskaded.

Salakocskaded, Salakocska Kristály: *Scorlites, Beryllus Scoriaceus*.

Salétrom, Lemosó, Nyitrai: *Nitrum*.

*) Salétrom, a' Német Saliter szóból van.

Nyitrai: *Nitriensis*, Quod ex provincia Nitria est. Ezt azért fordítam Nyitrainak: mert Magyarúl a' Magyarországi Nitria: Nyitra. *Nitriensis*: Nyitrai.

Sapphiri, Világosság: *Sapphirus*.

Sár Felföld: *Humus Lutum*.

Sardini, Sardini Hö: *Sarda, Sardius Lapis*.

*) Nem Sardiniai, l. Damaski Vas. Felföld.

Sárga Agyag: *Argilla Lutea, Luteoargilla*.

Sárga Áltató Érczetlenített Fog: *Zincum, Mineralisatum Blendae Flava*.

Sárga Érczetlenített Ón: *Plumbum Mineralisatum Flavum*.

Sárga Erdélyi, *L. Fejér Földérez.*
 Sárgaföld, *L. Vas Sárgaföld.*
 Sárgaföldes: *Ochraceus.*
 Sárgaföldes Festék: *Chromium Ochraceum.*
 Sárgaföldes Hírtet: *Cobaltum Ochraceum.*
 Sárgaföldes Miklósé: *Nicolum Ochraceum.*
 Sárgaföldes Őni: *Molybdaenum Ochraceum.*
 Sárgaföldes Scheelé: *Scheelium Ochraceum.*
 Sárgaföldes Szorító v. Vadmérge: *Sibium s. Antimonium Ochraceum.*
 Sárgaföldes Uránkori: *Uranium Ochraceum.*
 Sárgaföldes Zavar: *Wyzmutum Ochraceum.*
 Sárga Mész, *L. Napded.*
 Sárga Mézga: *Succinum Flavum.*
 Sárgaréz; *L. Hegyiréz.*
 Sárkányvér Kénese: *Hydrargyrum Cinnabaris.*
 Sárma: *Plasma.*
 *) Sárma: Plasma, Opus Figlinum, Vas fictile, Figlinum. Sándor.
 Sárszínű: *Pelium.*
 Sásded, *L. Arendáli.*
 Sashő, Vizeske Vas, Veseképu Agyagos Sárgaföldes Vas: *Ætites, Ferrum Subaquosum, Ferrum Ochraceum Argillaceum Reniforme.*
 *) Vizeske Vas: Epen olyan szőlősszer, mint: Négyszegűcske Főttföld. *Lásd. Sashő: Ætites. Adler Stein. Párizsp.*
 Sashő Vas: *Ferrum Ætites.*
 Savanyúlt Érez, *L. Érez Mész.*
 Sáros Főttföld, *L. Csikos Főttföld.*
 Scani Fővenykő: *Arenarius Scanicus.*
 Scheelé: *Scheelium.*
 Schütz Strontianija, *L. Bűdösköves Strontianija.*

Scóti Aszalykőszikla: *Crossopetra Scotica.*

*) Scotland: Schottland. Arnold English Vocabulary. Ezért nevezem már: Scotinah. Mert Angolul Scotia, Scotland.

Selymes Mályvaded Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Malachites Sericeus.*

*) Így hívók a' csikos játék marvány golyobisokat gyermekkorunkban.

Semeleded, Villámló, Villámded: *Semelinites.*

Seproszínű, *L. Sárszínű.*

Setét Képkővecs: *Agalmolithes Opacus.*

Setét Kősziklakova: *Petrosilex Opacus.*

Sejt, Lép: *Waca.*

*) Sejt: Favus, Cera non liquata naturalis. Sándor. Abaujban is élnek vele.

Lép méz, Lépes méz: Favus. Párizsp. Lépes - méz: Melicerium, Favum mellis. Honig, das noch in Bien-Gewirk ist. *Id. Lépmez L. Lépesmész. Sándor.*

Siberi: *Siberites.*

*) Nem Siberiai, *L. (Damaski Vas. Felf.*

Siberi Topázi: *Topazius Sibiricus.*

Sicili Strontianija: *Strontianites Sicilianites.*

*) Nem Sicilii, *L. Damaski Vas. Felf.*

Sikár, Császár, Sűrű, Császólókő, Sikárlókő, Sűrűlőkő: *Smaris.*

*) Sikár, Sikló, Sikárlófű: Equisetum, Hippuris. Sándor. Sikárlani: Laevigare, Polire. *Id. Sikánkodni, Sikáncodni: In lubrico ferri,*

- super glaciem discurrere. *Sommai: Sommites.*
 Id. Sikarló: Politor, Rasor. *Sómócsing, l. Növedék Álló Kali.*
 Laevigans, Poliens ein Pol- *Sós Felföld: Humus Muriatica.*
 liser, Glattmacher. *Párizp.* *Sós Fötföld Mészke, Roczkás Vi-*
 Sikárkőzni: In glacie lubri- *zetlen: Calcarius Gypsum*
 care per soleam. Abauji szó. *Muriaticum, Anhydrites Cu-*
 Tsiszár: Politor. *Párizp.* *bicus.*
 Tsiszolom: Polio. *Id.*
 Surlani, Súrolni: Attere- *Sós Héneső: Hydrargyrum Sa-*
 re, Fricare. *Sándor.* *litum.*
 Sikár Sárgaföldes Vas: *Ferrum*
Ochraceum Smiris. *Sós Réz: Cuprum Muriaticum.*
 Sikarlókő, l. Sikár. *Sósszarvú, l. Növedék Álló Kali.*
 Siker: *Asphaltum.* *Sovány Felföld: Humus Paupe-*
 *) Siker, Süker: Bitumen. Ju- *rata.*
 den-Leim. *Párizp. Sánd.* *Spanyol Bodza Virág Színű Kö-*
 Sinopei Kítetsző: *Jaspis Sinopis,* *veeske, l. Lilakövecs.*
v. Sinopea v. Sinopica. *Spanyol Krétai: Creta Hispanica.*
 Sisterékelőkő, Forrókő: *Zeoli-* *Steyeri Csepegőkő: Stalactites*
thus. *Styriae.*
 *) Sisterékel, Siseg, Sisereg, *Súgárló Aczél Sárgaföldes Mag-*
 Susztorog: a' tüzes vas, mi- *nesi: Magnesium Ochraceum*
 dőn a' vízben mártják. *Sán-* *Chalybeum Radiatum.*
dor. Abaujban mondják: *Súgárló Barnás Mészke: Calca-*
 Sisterékel. *rius Brunescens Radiatus.*
 Forrani: Effervescere. *Pá-* *Súgárló Érczetlenített Vas 'Tüz-*
 rizp. Forró-víz: *Aqua effe-* *lő: Ferrum Mineralisatum*
vescens. Id. *Pyrites Radiatus.*
 Sisterékelőkő Dara: *Zeolithus*
Granularis. *Súgárló Fagygyú: Talcum Ra-*
 Sisterékelőkő Liszt: *Zeolithus* *dium.*
Farinaceus. *Súgárló Hímis Érczetlenített*
 Sisterékelőkőképu Éghetetlen: *Réz: Cuprum Mineralisatum*
Asbestos Zeolithiformis. *Arsenicale Radiatum.*
 Skárlát Himi: *Arsenicum San-* *Súgárló Hőz Szürke Érczetlenite-*
daraca. *tett Szorító: Stibium Minera-*
 Só, Termék Só: *Muria.* *lisatum Griseum Vulgare Ra-*
 Sódal: *Muriacites.* *dium.*
 Sokképű Vas: *Ferrum Polymor-* *Súgárló Hékfestékű Sárgaföldes*
phum. *Réz: Cuprum Ochraceum A-*
 Sokszínű, l. Szineskedő. *zureum Radiatum.*
 Sokszínű Márvány: *Marmor Mul-* *Súgárló Sisterékelőkő: Zeolithus*
ticolor. *Radiatus.*
 Sódal: *Halitis.* *Súgárló Sulyság, l. Bononi Vi-*
 Sólmos: *Circonius.* *lagító Kő.*
 *) Falco: Sóljom. Földi Term. *Súgárló Veres Sárgaföldes Kisir-*
 Hist. *tet: Cobaltum Ochraceum Ru-*
 Sólmos Föld: *Terra Circonica.* *brum Radiatum.*
 Sólmosdod: *Circonites.* *Súgáros: Actinotus.*
Súgározó Fövenykő: Arenarius
Radians.

Súlyos v. Nehéz Föld: *Terra Ponderosa* s. *Barytica*.
Súlyság, Nehézség: *Barytis*.

*) Súlyság: *Gravitas*, *Ponderositas*, *Pondus*, *Onus*, *Difficultas*, die Schwere, Beschwerlichkeit. *Párizp.*

Súlyság Dara: *Barytis Granularis*.

Súrló, *L. Sikár.*

Súrolókö, *L. Ugyanott.*

Sűrű Aczél Sárgaföldes Magnesit: *Magnesium Ochraceum Chalybeum Densum*.

Sűrű Barnás Mészkö: *Calcarium Brunescens Densus*.

Sűrű Érczetlenített Héneső Máj: *Hydrargyrum Mineralisatum Hepaticum Densum*.

Sűrű Fekete Sárgaföldes Magnesit: *Magnesium Ochraceum Nigrum Densum*.

Sűrű Fénylő, v. Üveg Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Vitreum*, s. *Nitidum Densum*.

Sűrű Folyam Mészkö: *Calcarium Fluor Densus*.

*) Folyam, *L. Folyam Mészkö* alatt.

Sűrű Főttföld Mészkö, *L. Alabastromi*.

Sűrű Himis Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Arsenicale Densum*.

Sűrű Héneső Máj: *Hydrargyrum Hepaticum Densum*.

Sűrű Köz Disznós Mészkö: *Calcarium Suillus Vulgaris Densus*.

Sűrű Köz Szürke Érczetlenített Szorító: *Stibium Mineralisatum Griseum Vulgare Densum*.

Sűrű Köz Vadmérge: *Antimonium Vulgare Densum*.

Sűrű Mészkö, *L. Márvány.*

Sűrű Mezei egetet: *Feldspathum Densum*.

Sűrű Nehéz Súlyság, Tömött Súlyság: *Barytis Ponderosa Densa*, *Barytis Compacta*.

Sűrű Sистерékelőkö: *Zeolithus Densus*.

Sűrű Strontiani (v. Schützé): *Strontianites seu Schützites Densus*.

Sűrű Súlyság: *Barytes Densus*.

Sűrű Szeg Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Brunum Densum*.

Sűrű Tükör Érczetlenített Vas: *Ferrum Mineralisatum Speculare Densum*.

Sűrű Veres Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Rubrum Densum*.

Sűrű Veres Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochrac. Rubr. Densum*.

Sűrű Vízellen Főttföld Mészkö: *Calcarium Gypsum Anhydrites Densus*.

Szakasztott Puteolii: *Puteolana Assimilis*.

*) Szakasztott atytya: *Patrisimillimus*. *Sándor*. Szakasztott kép: *Vera effigies*, *Genuina imago*. *Id.* Szakasztott-szinte: *Plane*, *Penitus*, *Prorsum*, *Perinde*, *Decise*, *Praecise*. *ganz und gar*, *gänzlich*. *Párizp.* Ez a szó nagy szokásban van Abaújban.

Szalamia, *L. Fővényesi Só*.

Szalmakő: *Carpolithus*.

Szálas Csepegőkö Mészkö: *Calcarium Stalactites Fibrosus*.

*) Szál, *L. Szálkö* alatt.

Szálas Főttföld: *Gypsum Fibrosum*.

Szálas Himis Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Arsenicale Fibrosum*.

Szálas Inkő: *Inolithus Filamentosus*.

- Szálas Magnes Vasa: *Ferrum Magnetes Fibrosus*.
- Szálas Sulyság: *Barytis Fibrosus*.
- Szálas Józanító: *Amethystus Fibrosus*.
- Szálas Nemes Hígyós: *Serpentinus Nobilis Festucarius*.
- Szálkas v. Pikkelyes Hősziklakova: *Petrosilex Squamosus s. Festucarius*.
- Szálkő, l. Inkő.
- Szántó Felföld, l. Mezei Felföld.
- Szappan, Szappanos Agyag: *Sapo, Argilla Saponaria*.
- Szappan Agyag: *Argilla Sapo*.
- Szappanos Agyag, l. Szappan.
- Szárkövecs, l. Rocsánkővecs.
- Szaruáltató, l. Szaruvakító.
- Szaruámitó, l. Ugyanott.
- Szaru Érczetlenítetett Ezüst: *Argentum Mineralisatum Corneum*.
- Szaru Érczetl. On: *Plumbum Mineralisatum Corneum*.
- Szaru Kova, l. Hősziklakova.
- Szaru On: *Plumbum Corneum*.
- Szaru Rűhes: *Gneisium Corneum*.
- Szaruvakító, Szaruáltató, Szaruámitó: *Hornblend*.
- *) Áltat, l. Áltató alatt.
- Szeg Áltató Érczetlenítetett Fog: *Zincum Mineralisatum Blenda Bruna*.
- *) Szeg: R. Fuscus, Subniger. braun. Barna. Sándor. Szeg legény volt maga szeg a' paripája. Gyöngyösi. Szegsárga: most is élünk ezzel.
- Szeg Érczetlenítetett On: *Plumbum Mineralisatum Brunum*.
- Szeg Sárgaföldes Kisírtot: *Cabaltum Ochraceum Brunum*.
- Szeg Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Brunum*.
- Szegfü Szemőlesős: *Quarzum Caryophyllum*.
- Szekerceded, l. Baltaded.
- Széksó: *Natrum*.
- *) Széksó: *Natrum*. Sándor. Szék: Terra natrosa, natro impregnata. Tiszamelljéki Sző.
- Széksókhő: *Natrolithus*.
- Széksókővecs: *Natrolithes*.
- Szelidíthetetlen, l. Gyémánt.
- Szelidíthetetlen Föld, l. Gyémánt Fötföld.
- Szelidíthetetlenes, l. Gyémántos.
- Szelidíthetetlenes Corund, l. Gyémántos Coromándi.
- Szemes Kova, l. Szivárvány Kova.
- Szemőlesős, Roszszérez: *Quarzum*.
- Szemőlesős Bársonyos: *Porphyrius Quarzosus*.
- Szemőlesős Chalcedoni: *Chalcedonius Quarzosus*.
- Szemőlesős Dara: *Quarzum Granulare*.
- Szemőlesős Fövény. *Arena Quarzosa*.
- Szén Író, l. Szénkövecs.
- Szenecske, l. Izzó.
- Szénkövecs, Író Szén: *Anthracolithes, Graphites Carbo*.
- Szénpor Mészkhő, l. Velő Mészkhő.
- Szénsavanyú Ezüst: *Argentum Carbonicatum*.
- *) Szénsavanyú, l. Magyar Chem.
- Szénsavanyú Strontiani: *Strontianites Carbonicatus*.
- Szénsavanyú Vas: *Ferrum Carbonicatum*.
- Szent-Páli: *Paulites*.
- Szenynyetlen, l. Danestalan.
- Szenynyező Veres Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Rubrum Inquinans*.
- Szereesen Kéneső: *Hydrargyrum Aethiops*.
- Szeredi Alfesték Fagygyú; l. Hőzönséges Igazi v. Hőz Fagygyú.
- Szerelem Kova, l. Szivárvány Kova.

Szerkővecs: *Pharmacolithes*.

Szerzők, I. Pót.

Szikrázó Sистерékelőkő: *Zeolithus Scintillans*.

Szines Fövény: *Arena Colorata*.

Szines Fövénykő: *Arenarius Coloratus*.

Szineskedő, Sokszínű, Változószínű: *Allochromites*.

*) Szineskedni: *Simulare*, *Personam agere*. Sándor.

Sziromded: *Petalites*.

Szivárványkítettű: *Jaspopalus*.

Szivárvány Kova, Szemes K. Tekintetes K. Szercelem K.: *Silex Opalus*.

Szivárványozó Mészke vagy Márvány: *Marmor s. Calcarius Opalizans*.

Szobros Havics: *Caementum Columnare*.

*) Szobros: *Palaris*, zum Pfählen gehörrig. *Párizp*. Szobor: *Statua*, *Columna lignea*, *Palus*. Pfahl. *Id.* Elnek ezen szóval Posonyvármegyében most is.

Szobros Vasképű: *Basaltis Columnaris*.

Szokott Főtűföld: *Gypsum Usuale*.

*) Szokott: *Solitus*, *Solens*, *Svetus*, *Usitatus*. gewöhnt. *Párizp*.

Szorító, Kendőző, Vadmérge, Barátmérge, Hammérge, Nembarátos, Piskólez: *Stibium*, *Antimonium*.

*) Kendőző: *Fuens*. Schminke. *Párizp*. Piskóltz: *Antimo-*

nium. Id. Ez a Spiesglanz

Német szóból van eiromolva.

Szorító Ezüst: *Argentum Stibiatum*.

Szőkevény, Bitang: *Automolites*.

Szőlőkő: *Botryolithus*.

Szurkos Bársonyos: *Porphyrius Piceus*.

Szurkos Enyv: *Bitumen Piceum*.

Szurkos Felföld: *Humus Picea*.

Szurkos Kőszén; I. Gagasi.

Szurkos Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Piceum*.

Szurkos Szivárvány: *Opalus Piceus*.

Szurkos Zsombik: *Turfa Picea*.

Szurokfa: *Pyssaxylon*.

Szürke Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Griseum*.

Szürke Érczetl. Szorító, Szürke Érczetl. Vadmérge: *Stibium Mineralisatum Griseum*, *Antimonium Mineralisat. Griseum*.

Szürke Érczetl. Vadmérge, I. Szürke Érczetl. Szorító.

Szürke Fövénykő: *Arenarius Griseus*.

Szürke Méz, I. Ragadós Setét Napded.

Szürke Sejt: *Waca Grisea*.

Szűrő Fövénykő: *Arenarius Filtrum*.

Szűrő Márvány: *Marmor Filtrum*.

Syenai: *Syenites*.

Syenai Bársonyos: *Porphyrius Syeniticus*.

Syenai Magded: *Granites Syenites*.

T.

Táblás Csempes: *Apatites Tabularis*.

*) Tábla, Persisch, Tafel, Ma-

gyarisch Tábla. Beregszászi
Ueber die Vergl.

- Táblás Folyam: *Fluor Tabularis*.
- Táblás Pala: *Ardesia Tabularis*.
- Táblás Salakocska: *Scorlus Tabularis*.
- Táblás Sистерékelőkő: *Zoolithus Tabularis*.
- Táblás Szemölcsös: *Quarzum in Tabulis*.
- Táblás Jegezet: *Spathum Tabulatum*.
- Talp Fövenykő: *Arenarius Fundamentalis*.
- *) Talp az épülethen: *Basis aedificii*. der Grund oder Fuss eines Gebäudes. Párizsp. Talpkő: *Lapis fundamentalis*. Sándor. Talpfa: *Trabs fundamentalis*. Abauji szó.
- Tantal, l. Tantalded.
- Tantalded, Tantal: *Tantalites, Tantalum*.
- Taplós Érczetlenitetett Szorító: *Stibium Mineralisatum Fomitum*.
- Taréjos Szemölcsös: *Quarzum Cristatum*.
- Tárgykötőztető Általlátszó Jegezet: *Spathum Pellucidum Obiecta Duplicans*.
- Tarka Érczetlenitetett Réz: *Cuprum Mineralisatum Variatum*.
- Tarka Fagygyú, l. Csillomded.
- Tajték, l. Tengertajték.
- Tajték: *Pumex*.
- Tajték Hova: *Silex Pumex*.
- Tajték Pecze: *Lava Pumex*.
- Tajtékos Bársonyos: *Porphyrius Pumicosus*.
- Tavai Punammúi Veeszer, l. Punammúi Veeszer.
- Tavi Pástos Sárgaföldes Vas: *Fer-Ochraceum Cespitosum Paludosum*.
- Téglás Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Lateritium*.
- *) Téglás, l. Hemény Téglás Réz alatt.
- Tekeded Himis Érczetlenitetett Réz: *Cnprum Mineralisatum Arsenicale Sphaeroideum*.
- *) Teke: *Conus. Sándor. Teke. Globus, Sphaera. Párizsp.*
- Tekeképű Vas: *Ferrum Globiforme*.
- Tekenős v. Egyenlő Hősziklakova: *Petrosilex Aequabilis s. Conchaceus*.
- *) Tekenős Tsigák: *Conchae*. l. Földi Term. Hist. 392. lap. Béka tekenő: A' tótkban termő Gőcza Tsigának (*Mytilus anatinus*nak) a'héjja. l. Ugyanott 399. lap. Tekenős béka: *Testudo*. Schildkröte. Teste tekenővel fedett. l. Ugyanott 221. lap. *Testudo imbricata*. — Ez ad — legszebb és legjobb tekenőket minden-némű szép munkára. l. Agyanott 222 lap.
- Tekenős v. Köz Olajszerű: *Olivinus Conchaceus s. Vulgaris*.
- Tekenős Köz Hitetszó: *Jaspis Vulgaris Conchacea*.
- Tekenős Krétai: *Creta Conchacea*.
- Tekenős Vaseded: *Siderites Conchaceus*.
- Tekervényes Danestalan: *Amiantus Tortuosus*.
- Tekintetes Hova; l. Szivárvány Hova.
- Televény, l. Felföld.
- Temjénkövecs: *Datholithes*.
- Tenger-Só: *Muria Maritima v. Marina*.
- Tengertajték: *Spuma Maris*.
- Tengertajték Fagygyú: *Talcum Spuma Maris*.
- Tengervíz, Zaj. Kristály, Zöldike: *Aqua Marina, Beryllus*.

*) Zaj: Glacies in superficie
fluviorum frustatim natans.
Das Eiss so Stückweise auf
dem Wasser fließet. *Párizp.*
Kristály; Crystallus. *Id.*

Tengerjárása: *Turmalinus*.

*) Aestus: Tengerjárása. *Párizp.*

Tengeri Méz: *Amбра Maritima*.

Terepély Nap: *Titanium Anatase*.

Teríték Fövenykő; *l. Útcharakó Fövenykő.*

Termék Ammon Só; *l. Fövenyesi Só.*

Termék Arany: *Aurum Nativum*.

*) Termék-arany: Aurum naturale. Hohes Gold, Stein Gold. *Párizp.* Termék: R. Productum Terrae, Procreatum, Proventus naturae. *Sándor.*

Termék Ércz: *Metallum Nativum*.

Termék Érczetlenítetett Máz: *Stannum Mineralisatum Nativum*.

Termék Erdélyi, *l. Hétséges Arany Bányászna.*

Termék Felrepült: *Sublimatum Nativum*.

Termék Földércz, *l. Hétséges Arany Bányászna.*

Termék Fövenyesi Só, *l. Fövenyesi Só.*

Termék Himi: *Arsenicum Nativum*.

Termék Héneső; *l. Mercur.*

Termék Hénkő: *Sulfur Nativum*.

Termék Miklósé; *Nicolum Nativum*.

Termék Őn: *Plumbum Nativum*.

Termék Platni: *Platinum Nativum*.

Termék Réz: *Cuprum Nativum*.

Termék Salétrom: *Nitrum Nativum*.

Termék Só, *l. Só.*

Termék Tiukő: *Aluminaris Nativa*.

Termék Űst: *Argentum Nativum*.

Termék Zavar: *Wyzmutum Nativum*.

Termék Vadmérge v. Szorító: *Stibium s. Antimonium Nativum*.

Termék Vas: *Ferrum Nativum*.

Termék Vizüst, *l. Mercur.*

Tej Szaru Érczetlenítetett Ezüst: *Argentum Mineralisat. Corneum Lacteum*.

Tej Szemölcsös, *l. Rózsa Szemölcsös.*

Timföld, *l. Földes Timsó.*

Timföld, Agyagföld: *Terra Aluminaris, Terra Argillacea*.

*) Tim: ezt a szót ma nem értjük, mint Béregszáasi is írja; azonban összetétele van ezekben: Tim-só, alumen, Tim-ár, alutarius (quasi aluminatarius, auctore Vossio, et post eum Párizp). Ezekből sajdíthatni, hogy Tim: alumen. Innét: Tim-só: Sal alumen; Timár: alumine laborans.

Timföld Agyag, *l. Római (Tolnai) Agyag.*

Timkő Kőszikla, *l. Ugyanott.*

Timkő Pala: *Ardesia Aluminaris*.

Timsó, Timsó Üvegese: *Alumen, Vitriolum Alumen*.

Timsó Üvegese, *l. Timsó.*

Timsós Szurokfa, Lágý Timsós Agyag: *Pissaxylon Aluminosum, Argilla Aluminaris Mollis*.

Tinkál Mosó, *l. Nyers Mosó.*

Tiszta Fagygyú: *Talcum Purum*.

Tiszta Termék Arany, *l. Főtt Termék Arany.*

Tisztátalan Só: *Muria Impura*.
Tisztító Fagygyú: *Talcum Sme-*
ctis.

Tizenkétlapú Jegezet: *Spathum*
Dodecaëdram.

Tó Só, Tonya Só: *Muria La-*
custris.

*) Tonya. Antiq. Lacus, Ein
Teich. Párizp.

Tobozdel, l. Rupded.

Tolsai Agyag, l. Római Agyag.

Tollded Érczetlenítetett Fog, l.
Nádded Érczetl. Fog.

Tonya Só, l. Tó Só.

Topázi: *Topazius*.

*) Nem Topazusi, l. Damaski
Vas. Felf.

Topázided: *Topazites*.

Topázided Rühse: *Gneissium*
Topazinum.

Tő Festék: *Chromium Acicula-*
re.

Tő Hímis Érczetlenítetett Réz:
Cuprum Mineralisatum Arse-
nicale Aciculare.

Tő Széksó: *Natrum Aciculare*.

Tölt Föld, l. Felföld.

Töltvény Vagdalék: *Caementum*
Tarras.

*) Töltvény: Agger, Moles,
Aggestus, vel via elevata.
Sándor. A' hegyalján a' sző-
lő. esőszök kunyhójok előtt
lenni szokott föld gátot is
töltvénynek hívják.

Tömény, l. Zsombik.

Tömött Fekete Sárgaföldes Vas:
Ferrum Ochraceum Nigrum
Compactum.

*) Tömött: Compactus. Párizp.

Tömött Folyam: *Fluor Compa-*
ctus.

Tömött Fövenykő: *Arenarius*
Compactus.

Tömött Pecze: *Lava Compacta*.

Tömött Sulyság, l. Sűrű Nehéz
Sulyság.

Tömött Vas: *Ferrum Compact*.

Tő edekeny, Könnyentörő: *Euc-*
clasius.

*) Tőredékeny: Fragilis. Zer-
brechlich. Párizp.

Tőrekő, l. Szalmakő.

*) Tőrek: Acus, Palea. Otsú,
Otsó, Polyva Sándor.

Tőrő Éghetetlen: *Asbestus Fra-*
gilis.

Tőrő Ezüst, l. Fekete Érczetleni-
tetett Ezüst.

Török: *Turcosa*.

Török Állatkő: *Zoolithus Tur-*
cosa.

Tremolai: *Tremolites*.

Tremolai Kova, Üvegképű Tre-
molai: *Silex Tremolites, Tre-*
molites Vitriformis.

Tripolyi: *Tripolitana*.

*) Nem Tripolisi, l. Damask.
Vas. Felf. Továbbá: Con-
stantinopolis: Conátantz-
nápoly. Constantinopel. Pá-
rizp. Márton.

Tsira Sárgaföldes Máz, l. Hime-
me Sárgaföldes Máz.

Tükör Érczetlenítetett Vas: *Fer-*
rum Mineralisat, Speculare.

Tükör Főttföld: *Gypsum Specu-*
lare.

Tündöklő, l. Márvány.

Tűzbuborékdud: *Pyrophysali-*
tes.

Tűzes: *Marcasites*.

Tűzgát, Tűzkova, Tűzütő: *Py-*
romachus.

Tűzkova, l. Tűzgát.

Tűzütő, l. Ugyanott.

Tyrolai Szaruámitó Matráyból:
Hornblenda Tyrolica ex Ma-
tray.

*) Nem Tyrolisi, l. Damask. Va-
sas Felf.

Tyrolai Veres Siserékelőkő: *Zeo-*
lithus Ruber Tyrolicus.

U.

Umbri Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Umbra.*

Ucánkori, l. Menynyei.

Úszó Hova: *Silex Natans.*

Útezarakó Fövenykő, l. Teríték Fövenykő.

Új Köz Mezei Jegezet: *Feldspatium Vulgare Recens.*

Üst, l. Ezüst.

Üveg Ércellenítetett Ón: *Plumbum Mineralisatum Vitreum.*

Üveg Ezüst, l. Fénylő Érczetl. Ezüst.

Üveggő: *Hyallithus.*

Üveg Mezeijegezet: *Feldspatium Vitreum.*

Üveg Olajsziú: *Olivinus Vitreus,*

Üveg Ón: *Plumbum Hyalinum.*

Üveg Pecze: *Lava Vitrea.*

Üveg Salakocska: *Scorlus Vitreus.*

Üveg Sógáros: *Actinotus Vitreus.*

Üveg Szárkövecs: *Scapolithes.*

Üvegese: *Vitriolum.*

*) Üvegese, l. Epsomi Üvegese alatt.

Üvegcsés Ón: *Plumbum Vitriolatum.*

Üvegded: *Hyalites.*

Üveges Ón: *Plumbum Vitreum.*

Üveggépű Tremolai, l. Tremolai Hova.

X.

X kövecs, Ösztörükövecs: *Chia-stolithes.*

*) Ösztörü: R. Tendipellium. Bőr feszítő és szárító fa. Kom. Sándor. Ösztör: Bizonyos madarász eszköz, hosszú ágas bogas fa. Sz. Ugyanő. Üsztürü: Ágas bogas fa, melyen a' lencsét

borsót, zölden lekaszálván, a' szántó földön száraztják. Valaha tett nyújtogató kintő szerszámot. Mert még most is felvan ez a' szitok: Üsz türüre való. Mondják a' hoszorkánynak vélt aszszonyról. Abauji szó.

Y.

Ytterbyi Tantal: *Ytiro Tantalum.*

Z.

Zápor, Záporpatak, Záporcser-mely, l. Pecze.

Zaj, l. Tenger víz,

Zavar, Heverék, Hevert: *Wyzmutum.*

- *) Heverék: *Mixtura Farrago*. Zöldes Arany: *Aurum Virescens*.
 Sánd. Kevert. Disznó abrak, Zöldes Ón: *Plumbum Virens*.
 Sertés étel. *Ugyanö*. Ke- Zöldike, l. Zaj.
 vert: *Farrago*. Zusammen- Zsarádnakos, l. Hamvas.
 geraspeltés Ding. *Párisp*. Zsir Enyv? *Bitumen? Sevum*.
 Zavar Fény: *Galena Wyzmuti*. Zsombik, Zsombok, Zsombék,
 Zavaros Érezetl. Ón: *Plumbum Tömény: Turfa*.
Mineralisatum Bismuticum. *) 'Sombék, 'Sombok, Zsom-
 Zeylani, l. Geyloni. bok, Zsombék. Motsáros he-
 Zoisé: *Zoisites*. lyeken kiálló helyek, v. há-
 Zöld v. Veronai Agyag: *Argilla tatskák. Sándor. Zsombok:*
Viridis s. Veronensis. Pest Vármegyében Izsák kö-
 Zöld Bársonyos: *Porphyrius Vi- rül élnek ezen szóval, 's te-*
ridis. szén a' turjánokban gyöke-
 Zöld Érezetl. Uránkori: *Uranium rekből földdel összenőtt,*
Mineralisatum Viride. vágatható, 's fa gyanánt éget-
 Zöld Érezetl. Ón: *Plumbum Mi- hető dolgot, és így valóságos*
neralisatum Viride. torfot. A' mint hogy ott fa
 Zöld Réz: *Cuprum Viride*. gyanánt élnek azzal.
 Zöld Sárgaföldes Vas: *Ferrum Tömény: Multitudo, Tur-*
Ochraceum Viride. ba. Olyan szó mint: Kötény,
 Zöld Sистерékelőkő: *Zeolithus Tulajdonúl teszen: Megtö-*
Viridis. metett dolgot. Tömény ezer:
 Zöld Vas: *Ferrum Viride*. Multa millia. viel tausend.
 Zöldellő: *Chlorites*. *Párisp*.

J.

- Jég Szemölcsös: *Quarzum Cry-*
stallus. Jeges Hígyós: *Serpentinus Cry-*
 *) Jech, Persisch, das Eis, Jég *stallinus*.
 Magyarisch. Beregszászi Jeges Híslrtet: *Cobaltum Cry-*
 Ueber. etc. *stallisatum*.
 Jeges Disznós: *Suillus Crystal-*
linus. Jeges Hősziklakova: *Petrosilex*
 Jeges Disznós Mészkö: *Calcarius Crystallinus*.
 Jeges Fog: *Zincum Crystallisa-*
tum. Jégesőképű Vas, l. Rivancsképű
 Jeges Fővenykő: *Arenarius Cry-*
stallinus. Vas.
 Jeges Kénkö: *Sulfur Crystalli-*
cum. Jegezet: *Spathum*.
 Jeges Hoserűjegezet: *Picrospa-*
thum Crystallinum. Jezeget Kova, l. Mezeijegezet.
 Jegezetes Barnás Mészkö, Jege-
 zetes Magnesifaj: *Calcarius*
Brunescens Spathosus, Ma-
gnesiata Spathosa. Jegezetes Csempes Mészkö: *Cal-*
carius Apatites Spathosus. Jegezetes Csepegőkő: *Stalacti-*
tes Spathosus.

- Jegezetes Folyam Mészkö: *Calcarius Fluor Spathosus*.
 Jegezetes Főttföld Mészkö, l. Hődded.
 Jegezetes Kovás Mészköves Nap: *Titanium Siliceo Calcarium Spathosum*.
 Jegezetes v. Lebegőcskés Olaj-színű: *Olivinus Lamellosus s. Spathosus*.
 Jegezetes Magnesifaj, l. Jegezetes Barnás Mészkö.
 Jegezetes Őn: *Plumbum Spathosum*.
 Jegezetes Vas: *Ferrum Spathosum*.
 Jegezetképű Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Spathiforme*.
 Józanító, Nemborszínű: *Amethystus*.
 Józanító Szemölcsös: *Quarzum Amethystus*.
 Józanítóképű Tremolai: *Tremolites A. bestiiformis*.

V.

- Vadmérge, l. Szorító.
 Vadmérges Fejér Érezetlenített Őn: *Plumbum Mineralisatum Album Antimoniale*.
 Vagdalék, l. Kavics.
 Vakító, l. Áltató.
 Valódi v. Köz Salakocská: *Scorpus Vulgaris s. Genuinus*.
 *) Valódi: Verus, Genuinus. Igazi. Sándor.
 Valódi Puteolii: *Puteolana Genuina*.
 Változó v. Labradori Mezeijeget: *Feldspathum Labradorium s. Variabile*.
 Változó Mészkö: *Calcarius Mutabilis*.
 Változó Szivárvány, Vízfényű, Világ Szeme Szivárvány: *Opalus Mutabilis, Hydrophanus, Opalus Oculus Mundi*.
 Változósínű, l. Színeskedő.
 Vas: *Ferrum*.
 Vas Dara: *Ferrum Granulare*.
 Vas Hőszikla, l. Waller Vas Kősziklája.
 Vas Nap, Vasas Nap: *Siderotitanium, Titanium Martiale*.
 Vas Sárgaföld: *Ferrum Ochra*.
 Vas Üvegese, Gáliczkő: *Vitriolum Ferri*.
 Vas Virág, l. Inkő.
 Vasas Felföld: *Humus Martialis*.
 Vasas Festék: *Chromium Martiale*.
 Vasas Himis Érezetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Arsenicale Martiale*.
 Vasas Kova, Waller Soraija: *Sillex Martialis, Soranus Wallerii*.
 Vasas Nap, l. Vas Nap.
 Vasas Zavar: *Wyzmutum Martiale*.
 Vasded: *Siderites*.
 Vasképű: *Basaltes*.
 Vasképű Bársonyos: *Porphyrius Basalticus*.
 Vasképű Pöfeteg, Garádicsos v. Hágcsós v. Lepesős Pöfeteg: *Tofus Basalticus, Tofus Trapaceus*.
 Vasképű Szaruáltató: *Hornblenda Basaltica*.
 Vasképű Vas: *Ferrum Basalticum*.
 Vasrozsda Fövenykő: *Arenarius Ferruginosus*.
 Vasrozsda Sárgaföldes Réz: *Cu-*

- prum Ochraceum Ferruginosum.*
 Váserozsdás Sárgaföldes Salakos Réz: *Cuprum Ochraceum Ferruginosum Scoriaceum.*
 Vastermő Himis Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Arsenicale Ferriferum.*
 Vaj Ezüst: *Argentum Butyraceum.*
 Vaj Timsó, Vaj Timsó Üvegese: *Alumen Butyraceum, Vitriolum Alumen Butyraceum.*
 Velő Mészkö, Szénpor Mészkö: *Calcarium Marga.*
 Velős Pala Mészkö, l. Hasadó Enyves Mészkö.
 Vérded, Vértő: *Haematites.*
 Vérded Szeg Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Brunum Haematites.*
 Vérded Veres Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Rubrum Haematites.*
 Veres Érczetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisatum Rubrum.*
 Veres Ércztl. Vadmérge: *Antimonium Mineralisatum Rubrum.*
 Veres Leveretett Héneső: *Hydrargyrum Praecipitatum Rubrum.*
 Veres Ón: *Plumbum Rubrum.*
 Veres Sárgaföldes Kisírtet: *Cobaltum Ochraceum Rubrum.*
 Veres Sárgaföldes Magnesi: *Magnesium Ochraceum Rubrum.*
 Veres Sárgaföldes Réz: *Cuprum Ochraceum Rubrum.*
 Veres Sárgaföldes Vas: *Ferrum Ochraceum Rubrum.*
 Veresföldes Vas: *Ferrum Rubricosum.*
 Veresréz, l. Réz.
 Verhenyő Érczetlenített Ón: *Plumbum Mineralisatum Rubrum.*
 Vértő, l. Vérded.
- Veroni Agyag, l. Zöld Agyag.
 Veseszer: *Nephrites.*
 Veseképű Agyagos Sárgaföldes Vas, l. Saskő.
 Veseképű Érczetlenített Ón: *Plumbum Mineralisatum Reniforme.*
 Vesuvi: *Vesuvianus.*
 Vesuvi Rügy: *Gemma Vesuvianus.*
 Viasz Enyv, l. Fűszer Enyv.
 Viaszded: *Cerites.*
 Világ Szeme Szivárvány, l. Változó Szivárvány.
 Világded: *Augites.*
 Világító Csempes Mészkö: *Calcarium Apatites Phosphorites.*
 *) Világító: *Phosphorus.*
 Világító Érczetlenített Réz: *Cuprum Mineralisatum Phosphoratum.*
 Világító Szorító: *Stibium Phosphoreum.*
 Világos Veres Érczetlenített Ezüst: *Argentum Mineralisatum Rubrum Lucidum.*
 Világos Veres Sárkányvér Héneső: *Hydrargyrum Cinnabaris Vermicula.*
 Világosság, l. Sapphiri.
 Viola kő: *Jolithus.*
 Viráglevelled: *Anthophyllites.*
 Virágzó Susterékelőkő: *Zeolithus Efflorescens.*
 Viz Ső: *Muria Aquatica.*
 Vizeske Vas, l. Saskő.
 Vízetlen: *Anhydrites.*
 Vízetlen Főttföld Mészkö: *Calcarium Gypsum Anhydrites.*
 Vizezüst, l. Héneső.
 Vízfényű, l. Változó Szivárvány.
 Vízüst, l. Héneső.
 Viviané: *Vivianites.*
 Vont Termék Arany, l. Főtt Termék Arany.
 Vulkan Hamvak, Tűzokádóhegyi Képkő: *Sulfur Vulcanicum.*
 Vulpinoi: *Vulpinites.*

W.

Waller Ónija, l. Író.

*) Waller, nem Wallerius, l.
Damask Vas. Felf.

Waller Soraija, l. Vasas Kova.

Waller Vaskösziklája: *Saxum
Ferreum* (Wallerii).

Wavellé: *Wavellites*.

Werner Olajszínüje: *Olivinus
Wernerii*.

Werner Pistákdede, l. Árendáli.

Werner Világdede: *Augites Wer-
nerii*.

Werneré: *Wernerites*.

Withering Nehézsége: *Barytis
Wytherites*.

Withering Sulysága: *Barytis
Wytheringii*.

Deutsch Lateinisches
Mineralogisches Wörterbuch.

Von

Michaël v. Kováts,

der Arzeneigelahrheit Doctor, der Medicinischen Facultät
der Königlich. Magyarisch. Pester Universität der
Wissenschaften Mitglied.

III. Theil.

Pesth,

Gedruckt mit Johann Thomas v. Trattnerschen Schriften.

1822.

Post studium recti, patriaeque parentis amorem,
Proxima de charis tibi cura supersit amicis.

Petrarch. Lib. 2. Afric.

V o r r e d e.

Auß Liebe gegen jene gebohrne Magyaren, welche durch Erziehung mehr der Deutschen als der Magyarschen Sprache mächtig sind, sich aber ihrer versäumten Muttersprache beflüssigen, und das Versäumte einbringen wollen; auß Freundschaft ferner gegen diejenigen meiner Landsleute, welche Bewohner der Bergstädte sind, unsere Bergwerke bauen, und der Mineralogie kundig sind: aber als Abkömmlinge von Sachsen Deutsch sprechen, dessen ohngeachtet aber doch die Magyarsche Landes Sprache nicht allein zu erlernen, sondern auch zu vervollkommen gesonnen sind; auß Reigung endlich gegen Diejenigen Magyarschen Deutschen, die in unserm Vaterlande hin und her ansässig, ja schon naturalisirt sind; fühle ich mich verpflichtet, neben der Lateinischen und Magyarschen auch die Deutsche Sprache, als die Vordere Zuschlagwörter, in diesen dritten Theil meines Mineralogischen Lexicons aufzunehmen.

In diesem Theile des Wörterbuchs habe ich nichts weiter geleistet, als daß ich neun und fünfzig, zwey- ja auch drey- deutige Deutsche Mineralien Benennungen, die noch heutiges Tags in Systemen der Mineralogie vorkommen, entdeckt, und am Ende dieses III. Theiles, namentlich aufgezeichnet habe.

Dieser Theil ist nur Deutsch und Lateinisch verfaßt; nachdem ich die Arbeit und Unkosten unnöthiger Weise nicht vermehren wollte. Der von mancher Benennung mehr wissen will, soll den I. Theil nachschlagen.

Ich wünsche, mein Vorhaben möchte mit solchen Gefinnungen aufgenommen werden, mit welcher Anhänglichkeit und Hochschätzung ich es den genannten Freunden und Landsleuten verehere.

Pesth, den 15. Januar 1818.

Verfasser.

Achat: Achates.

Achatjaspis, Jaspachat: Jaspachates.

Ackererde: Humus Ruralis.

Actinote Aciculaire, Asbestartiger Strahlstein: Actinotus Asbestiformis, Actinotus Fibrosus.

Acuani's Phosphorsaures Eisen: Ferrum Phosphoricatum Acuani.

Adlerstein, Adlerenförmiger Thoneisenstein, Eisenniere, Aetit: Ferrum Ochrac. Argillac. Reniforme, Ferrum Subaquosum, Aëtites.

Adularia, Opalsirender Feldspath, Mondstein, Zeylonischer Opal, Wasser Opal, Fischaug: Adularia, Feldspathum Lunare.

Aechte Puzzolanerde: Puteolana Genuina.

Aedelit, Kieseliger Zeolith, Nordischer Rother Zeolith, Bergmannit: Zeolithus Scintillans.

Aehnliche Puzzolanerde: Puteolana Assimilis.

Aebrenstein, f. unreifer Asbest, und Gemeiner Strahlstein.

Aerolith: Aërolithus, Meteorolithus.

Aetit, f. Adlerstein.

After Chrysolith, f. Olivin.

After Schörl, f. Arinit.

Agalmatolith, Bildstein, Chinesischer Speckstein, Seifenstein: Agalmatolithes.

Agstein, Bernstein: Ambra Lutea, Electrum, Succinum.

Alabaster, Dichter Gyps, Dichter Gypsftein: Alabastrum, Calcarius Gypsum Densum, Gypsum Aequabile.

Deutsch Lateinisches

Mineralogisches Wörterbuch.

Alaun, Alumen, Vitriolum Alumen. Alaunerde, Dichtes Erdiges Alaunerz, Alaunige Erde: Argilla Aluminaris Mollis, Pissaxylon Aluminosum.

Alaunigerde, f. Alaunerde.

Alaunschiefer: Ardesia Aluminaris.

Alaunstein, Weißes Alaunerz, Römischer Alaunstein: Argilla Aluminaris, Petra Aluminaris, Argilla Romana (Tollensis).

Albin: Albinus.

Allochroit: Allochroites.

Almandin, Almandin Granat, Aplom Granat, Aplome: Almandinus.

Almandin Granat, f. Almandin.

Alpen Gletschersalz, f. Schwefelsaure Bittererde.

Alpenerde: Humus Alpina.

Alter Traß: Caementum Tarras.

Aluminit, f. Gemeiner Alaun.

Amalgam, Quecksilber, Natürliches Amalgam: Hydrargyrum Argentatum, Amalgama Argenti.

Amazonenstein, f. Krimsparth, und Gemeiner Nephrit.

Amber, Grauer Amber: Ambra Grisea, Electrum Opacum Tenax.

Amethyst: Amethystus.

Amethyst, f. Amethyst Quarz.

Amethystfluß, f. Späthiger Fluß.

Amethyst Quarz, Amethyst: Quarzum Amethystus.

Amiant, f. Biegsamer Asbest.

Amiant Asbest, f. Ebendaselbst.

Amiantoid, Haarasbest: Amiantoides, Byssolithes.

Analcime, Würfelsparth: Analcime, Zeolithus Analcime.

Anata se, Anatafeditan, Dactylidi

Blauer Schörl, Olsanit: Titani-
um Anatase.
Anatase-Titan, f. Anatase.
Andalusit, Andalusite, Spath And-
mantin, Forster Feldspath: An-
dalousite.
Anhydrit, Wasserfreier Gyps: An-
hydrites.
Anthophyllit: Anthophyllites.
Antimonialsilber, f. Federerz.
Antimonialisches Silber, f. Spieß-
alanzilber.
Apatit, Blättriger Apatit, Gemei-
ner Phosphorit: Calcarius Apa-
tites Sparhosus.
Apfelgrüner Quarz, f. Prehnit.
Aplome, f. Almandin Granat.
Aplom-Granat, f. Ebendas.
Aquamarinfluß, f. Späthigerfluß.
Aragonischer Spath, f. Eccentrischer
Kalkstein.
Aragonit, f. Ebendas.
Aragonit: Aragonites.
Arendalit, Epidot, Thasit, Colo-
phonit, Pistacit: Arendalites,
Epidotes, Thalites, Colophonit-
es, Pistacites.
Azurit, f. Ebonischiefer.
Armenische Siegelerde, f. Bos.
Arsenik: Arsenicum.
Arsenikblüthe, f. Weißer Arsenik.
Arsenikkies: Arsenicum Minerali-
satum Pyriticum.
Arsenikstein, f. Rother Schwefel-
arsenik.
Arseniksaure Kalk: Pharmacolithes
Arseniksaures Blei, f. Bleyner.
Arseniksaures Eisen, Würfelers:
Ferrum Olivaceum Cubicum.
Arseniksaures Nickeloryd, Erhärtes

ter Nickelkalk: Nicolum Minera-
lisatum Arsenicatum.
Arsenik-Silber, Arsenikalisches Sil-
ber: Argentum Arsenicatum.
Arsenikalischer Weißer Kupferkies,
f. Weißkupfer.
Arsenikalisches Silber, f. Arsenik-
Silber.
Asbest, Steinflachs: Asbestus.
Asbestartiger Strahlstein, f. Actinote
Aiculaire.
Asbestartiger Tremolit, Grammatite
Fibreuse: Tremolites Asbesti-
formis.
Asbestinit, f. Gemeiner Strahlstein.
Asbestoid, f. Ebendas.
Asche, Aschengebürge, Mehlspag,
Erdriger Mergel, Mergelerde: Cal-
carius Marga Friabilis.
Aschenbrecker, f. Electrischer Schörl.
Aschengebürge, f. Asche.
Aschenzieher, f. Electrischer Schörl.
Atacamit, f. Salzaures Kupfer.
Atlasgerz, f. Faseriges Malachit Ku-
pfer.
Aufgelöster Chrysopras, f. Pimelit.
Aufgelöster Gemeiner Feldspath:
Feldspathum Vulgare Solutum,
Augite: Augites.
Auripigment, f. Gelber Schwefel
Arsenik.
Ausgeschlagener Zeolith, Zeolith Ef-
florescente (Häuf): Zeolithus
Efflorescens.
Automolit: Automolites.
Avanturino: Arenarius Avanturino.
Aurinit, Brauner Stangen-Schörl,
Violetter, Asters Dauphiner Schörl:
Axinites.
Azurstein, f. Lazurstein.

B.

Baggertorf: Turfa Limosa.
Balkalt, Grammatite (Häuf):
Bajkalites.
Balas, f. Spinell.
Bandiaspis: Jaspis Fasciata.
Bandmarmor; Marmor Fasciatum.

Barbadoscheer, f. Bergtheer.
Baryt, Schwerpath: Barytis.
Baryterde, f. Schwererde.
Basalttuff, Trapptuff: Tofus Ba-
salticus, Tofus Trappaceus.
Basaltine, f. Basaltische Hornblende.

Basaltische Hornblende, Basaltine,
Schörl, Krystallisirte Hornblende:
Hornblenda Basaltica.
Basaltischer oder Vulcanischer Chry-
solith, f. Olivin.
Basanit, Jaspisartiger Kiesel-
schiefer, Lydischer Kiesel-schiefer, Lydi-
scher Stein, Probitstein, Schwar-
zer Jaspis, Schwarzer Kiesel:
Basanites, Silex Schistus Jas-
pideus, Lapis Lydius.
Basanit, f. Jaspisartiger Kiesel-
schiefer.
Bäster Lauffstein, f. Chiasolith.
Beilstein, Punammunephrit, Pu-
nammustein, Neuseländerstein:
Nephrites Punammu.
Beinbruch, f. Kalktuff.
Beinwelle, f. Ebendas.
Bengalischer Diamantspath, f. Ko-
rund.
Bergart, f. Erz, und Mineral.
Bergbalsam, f. Gummi, u. Naphtha.
Bergblau, f. Kupferlazur.
Bergbutter: Alumen Butyraceum,
Vitriolum Alumen Butyra-
ceum.
Bergflachs, f. Biegsamer Asbest.
Bergflaich, f. Bergkork-Asbest.
Berggrün, f. Ordalischer Malachit.
Berghaar, f. Biegsamer Asbest.
Bergharz, f. Erdiges Erdspek.
Berghaut, f. Bergkork-Asbest.
Bergholz, f. Holzasbest.
Bergkiesel, f. Hornstein.
Bergkork-Asbest, Schwimmender As-
best, Bergleder, Berghaut, Berg-
papier: Asbestum Suber, Asbe-
stus Suberiformis.
Bergkrystall, Edler Quarz: Cry-
stallus Montana.
Bergleder, f. Bergkork-Asbest.
Bergleder: Asbestum Aluta.
Bergmannit, f. Nebelit, f. Spreu-
stein.
Bergmehl: Farina Montana Tal-
cosa, Talcum Farinosum.
Bergmilch, Mondmilch, Mehliger
Kalk, Mehlkreide: Agaricus Mi-

neralis, Farina Calcaria, Lac
Lunae, Creta Farinacea.
Bergöl, f. Gemeines Erdöl.
Bergöl, Erdöl: Bitumen.
Bergpapier: Asbestus Papyraceus.
Bergpapier, f. Bergkork-Asbest.
Bergspeck, f. Erdspek.
Bergseife: Argilla Saponaria, Sapo-
nifer, Bärseife, Bärseife, Bärseife:
wachs, Maltha, Barbadoscheer:
Bitumen Maltha, Bitumen Te-
nax.
Bergwolle, f. Biegsamer Asbest.
Bergzinnober, f. Zinnober.
Bergzunder, f. Zunderasbest.
Bergzundererz, f. Zundererz.
Beryll, f. Gestreifter Smaragd.
Biegsamer Asbest, Amiant, Amiant-
Asbest, Weicher Lederartiger Gas-
denartiger, oder Reifer Asbest,
Federweiß, Bergflachs, Berghaar,
Bergwolle: Asbestus Amiantus.
Biegsamer Dolomit, Elastischer Kör-
niger Kalkstein, Elastischer Mar-
mor: Marmor Dolomites Fle-
xilis.
Biegsamer Quarz: Quarzum Ela-
sticum.
Bilder Marmor, f. Marmor mit
Ruinenartigen Zeichnungen.
Bildstein, f. Agalmatolith.
Bimsstein, Bimsenstein: Silex Pu-
mex.
Bimsenstein Porphyr: Porphyrius
Pumicosus.
Bitter Alaunschiefer: Ardesia Alu-
minaris Amarata.
Bitterspath, Chaux Carbonatée Mar-
gneffiere (Häuf): Calcarius Tal-
cosus, Picrospatum.
Bitterstein, f. Gemeiner Bitterspath.
Bituminöse Holzerde, f. Erdige
Braunkohle.
Bituminöser Kohlenschiefer, f. Schie-
ferthon.
Bituminöser Mergelschiefer, Kupfer
und Metallischer Schiefer, Fisch-
schiefer: Calcarius Ardesia Mar-
gacea, Calcarius Bituminosus
Schistus.

- Bituminöses Holz, f. Holzkohle.
 Bituminöses Quecksilber Lebererz:
 Hydrargyrum Hepaticum Bitu-
 minosum.
 Blättererz, f. Magnäßerz, und Zin-
 dererz.
 Blätterkohle, Blätter Steinkohle:
 Lithantrax Lamellosus.
 Blätter Steinkohle, f. Blätterkohle.
 Blätter-Zellurerz, f. Magnäßerz.
 Blättriger Apatit, f. Apatit.
 Blättriger Beryll, f. Cyanit.
 Blättriger Chlorit: Chlorites La-
 mellosa.
 Blättriger Feldstein, f. Gemeiner
 Feldspath.
 Blättriger Glimmer, f. Zinkspath.
 Blättriger Gemeiner Eisenglanz:
 Ferrum Mineralis. Speculare
 Foliaceum.
 Blättriger Glimmer, f. Gemeiner
 Glimmer.
 Blättriger Graphit: Graphites La-
 mellosus.
 Blättriger Graubraunstein: Magne-
 sium Ochrac. Chalybeum La-
 mellosum.
 Blättriger Gyps, f. Körniger Gyps,
 und Selenit.
 Blättriger Kalkstein, f. Späthiger
 Kalkstein.
 Blättriger Kupferglanz: Cuprum
 Mineralis. Nitidum s. Vitreum
 Lamellosum.
 Blättriger Olivin, Späthiger Oli-
 vin: Olivinus Lamellosus seu
 Spathosus.
 Blättriger Prehnit: Prehnites La-
 mellosus.
 Blättriger-Schuppiger-Wellenför-
 miger-Glimmer, Gemeiner Glim-
 mer: Mica laminosa, squamo-
 sa, undulata.
 Blättriger Schwefelsaurer Stron-
 tianit, Sicilianit: Strontianites
 Schützites Lamellosus.
 Blättriger Stinkstein, Späthiger
 Stinkstein, Stinkspath, Stink-
 schiefer: Calcareus Suillus Spa-
 thosus s. Lamellosus.
 Blättriger und Strahliger Talk, f.
 Gemeiner Talk.
 Blättriger und Streifiger Steatit,
 Talcit, Schalentalk: Talcites,
 Talcum Steatites Lamellaris.
 Blättriger Titanschörl, f. Cajsulit.
 Blättriger Zeolith, Gemeiner oder
 Späthiger Zeolith, Zeolithspath,
 Stilbit, (Haüy): Zeolithus
 Spathosus s. Lamellosus.
 Blättriger Zink, f. Blende.
 Blättriger Zinkocher, f. Zinkspath.
 Blättriges Arseniksaures Kupfer, f.
 Blättriges Olivenerz.
 Blättriges Golders, f. Magnäßerz.
 Blättriges Olivenerz, Blättriges
 Arseniksaures Kupfer, Salzsäures
 Kupfererz: Cuprum Mineralis.
 Arsenicale Lamellosum.
 Blättriges Olivenerz, f. Dichtes O-
 livenerz.
 Blättriges Roth-Kupfererz: Cuprum
 Ochrac. Rubr. Lamellosum.
 Blättriges Steinsalz: Muria s. Sal
 Fossile Lamellosum.
 Blatwad, f. Zerreibliches Schwarz-
 braun-Steinerz.
 Blau Bleyerz: Plumbum Mineralis.
 Caeruleum.
 Blau Kupfererz, f. Kupferlazur.
 Blaustein, f. Gemeiner Körniger
 Kalkstein.
 Blaue Eisenerde, Natürliches Ber-
 linerblau, Blauer Eisenoher: Fer-
 rum Ochrac. Caeruleum.
 Blauer oder Bläulicher Jaspis, f.
 Lazurstein.
 Blauer Eisenoher, f. Blaue Eisen-
 erde.
 Blauer Feldspath, f. Dichter Feld-
 spath.
 Blauer Glimmer, f. Cyanit.
 Blauer Gyps, f. Dichter Anhydrit.
 Blauer Malachit, f. Strahliger Ku-
 pferlazur.
 Blauer Pechstein, f. Menilit.
 Blauer Schörl, f. Anatase u. Cyanit.
 Blauer Schörlspath, f. Cyanit.
 Blauer Talk, f. Ebendas.
 Blauer Zeolith, f. Lazurstein.

- Blauliches Spiesglaßerz, f. Grauzpiesglaßerz.
- Blende, Zinkblende, Blättriger Zink: Zinkum Mineralis. Blenda.
- Bley: Plumbum.
- Bleyerde, Gelbe Bleyerde, Bleyocher: Plumbum Ochrac. Argillaeforme Citrinum.
- Bleyglanz: Plumbum Mineralis. Galena.
- Bleyglas: Plumbum Mineralis. Vitreum.
- Bleyniere, Arseniksaures Bley, Blauer Bleyocher: Plumbum Mineralis. Reniforme.
- Bleischweif, f. Dichter Bleyglanz.
- Bley-Vitriol: Plumbum Vitriolat.
- Blindstein, f. Faseriger Gyps.
- Blutstein, f. Faseriger Rotheisenstein.
- Böhmischer Granat, f. Carunkel.
- Bohnenerz, f. Kuglicher Thoneisenstein.
- Bol, Boladerde, Lemnische Strigauer, Armenische Siegelerde: Bolus.
- Boladerde, f. Bol.
- Bologneser Spath, f. Bologneser Stein.
- Bologneser Stein, Bologneser Spath Barytis Radiatus, Lapis seu Phosphorus Bononiensis.
- Boracit, Sedativ oder Borarspath, Kalkartiger Borar oder Quarz, Kubischer Quarz, Würfelstein: Boracites.
- Borar: Borax.
- Borarsäure, f. Cassolin.
- Borarspath, f. Boracit.
- Botryolith: Botryolithus.
- Bournon's und Brochant's Cuivre Arseniaté Ferrifère, Eisenhaltiges Olivenerz: Cuprum Mineralisatum Arsenicale Martiale.
- Brandschiefer, Kohlschiefer: Ardesia Bituminosa.
- Brasilianischer Topas: Topazius Brasilianus.
- Braun Bleyerz, Saturnit: Plumbum Mineralis. Brunum.
- Braun Eisenstein: Ferrum Ochrac. Brunum.
- Braun Eisensteinocher, f. Zerreibliches Schwarzbraunsteinerz.
- Braunkohle: Pissaxylon.
- Braunspath, f. Späthiger Braunkalk.
- Braunstein: Magnesium.
- Braunsteinkalk: Calcarium Brunescens, Magnesiatum.
- Braunsteinkies, Schwarzerz, Schwarze Blende, Geschwefeltes Braunsteinoxyd: Magnesium Pyriticosum.
- Braunsteinkiesel: Granat, Granatförmiges Braunsteinerz (Emmerl): Granatus Magnesiatum.
- Braunsteinschaum: Magnesium Ochrac. Spumosum.
- Braune Blende, Braune Zinkblende, Rothe Zinkblende, Rdtbschlag, Rubinblende: Zincum Mineralis. Blenda Bruna.
- Braune Zinkblende, f. Braune Blende.
- Brauner Bleyocher, f. Bleyniere.
- Brauner Eisenrahm, f. Schimmern der Braun Eisenstein.
- Brauner Erdoberalt: Cobaltum Ochrac. Brunum.
- Brauner Hämatit, f. Faseriger Braun Eisenstein.
- Brauner Schwarzer Glaskopf; f. Ebendas.
- Brauner Stangen Schörl, f. Arinit.
- Brauserde: Humus Effervescoens.
- Brausestein, f. Zeolith.
- Brausethon, f. Thon.
- Breccie, Wurfstein, Nagelkug: Breccia.
- Brianzoner Kreide, f. Steatit.
- Brocken-Kornstein, f. Granit.
- Bronzit: Bronzites.
- Brühkerz, f. Kupfer Lebererz.
- Brunner's Pech Eisenstein, Glänzend der Braunstein: Ferrum Ochrac. Piceum Brunneri.
- Buntkupfererz, Buntes Violette Kupferglas, Blauliches Kupfer-

- erz, Kupferlazurerz, Kupfer Le-
bererz: Cuprum Mineralis. Va-
riegatum.
Bunter Thon: Argilla Versicolor.
- Wuntes Violettes Kupferglas, f.
Buntkupfererz.
Buttermilcherz, f. Erdiges Silber-
bornerz.

C.

- Chalona, f. Weißer Chalcedon.
Cajulit, Blättriger Titanschörl, Ti-
tanerz aus Spanien: Titanium
Calciforme Commune Lamello-
sum.
Candle, oder Cannel Coal, f. Kan-
nelkohle.
Cannelstein: Cinnamomites.
Capischer Chrysolith, f. Prehnit.
Capischer Chrysopras, f. Ebendas.
Capischer Prasem, f. Ebendas.
Capischer Smaragd, f. Ebendas.
Carfunkel, Karfunkel: Granat, Böhm-
ischer Granat: Silex Granatus
Bohemicus.
Carfunkel, Eder Granat (*Theo-
phrasti*), Spinell (*Plinii*): Car-
bunculus, Granatus Nobilis
(*Theophrasti*), Spinellus (*Pli-
nii*).
Carfunkel: Granat, f. Carfunkel.
Carlsbader Sinter: Tofus Thermalis
Carlsbader Sprudelstein, f. Faseri-
ger Kalksinter.
Carneol, Rother Chalcedon, Car-
der, Rother Achat: Carneolus,
Sardus, Lapis Sardius.
Cererit, f. Cerit.
Chabasse, f. Schabassit.
Chalcedon: Chalcedonius.
Chalcedonyx: Chalcedonyx.
Chalcolith, f. Uranglimmer.
Charactergold, f. Schriffterz.
ChaurCarbonatMagnesifere (*Hauy*)
f. Bitterspath.
Chastolith, Kreuzstein, Basler Tauf-
stein, Hohlspath, Macle Basaltis-
que: Chastolithes.
Chinesischer Speckstein, f. Agalmas-
tolith.
Chrom: Chromium.
- Chrom: Däer: Chromium Ochra-
ceum.
Chromsaures Blei, f. Roth-Bleierz.
Chromsaures Eisen: Ferrum Chro-
micatum.
Chrysoberyll: Chrysoberyllus.
Chrysolith: Chrysolithus.
Chrysolithfluß: f. Späthiger Fluß.
Chrysopras: Chrysoprasius.
Chusit: Chusites.
Cimolit: Cimolia, Cimolites.
Cirkon, Zirkon: Cirkonius.
Cirkenerde: Terra Cirkonica.
Circonit: Cirkonites.
Cobalt, f. Kobalt.
Coccolith: Coccolithes.
Cölestin, f. Faseriger Schwefelsau-
rer Strontianit.
Ceclophonit, f. Mendalit.
Ceclophonium Blende, f. Gelbe Zink-
blende.
Columb: Columbium.
Columbeisen, Eisen Columb: Co-
lumbium Ferreum.
Confectförmiger Kalksinter, Confetti
di Tivoli: Stalactites, Stalag-
mites.
Confetti di Tivoli, f. Confectförm-
iger Kalksinter.
Conit: Conites.
Cornwallischer Seifenstein, f. Sei-
fenstein.
Cremser Alaunschiefer: Ardesia A-
luminaris Cremensis.
Crocalth: Crocalithes.
Cyanit, Blauer Schörl, Blauer
Schörl Spath, Blauer Talk,
Blauer Glimmer, Sappare, Blätts-
riger Beryll, Sapphirspath: Cya-
nites.
Cyprischer Vitriol, f. KupferVitriol.

D.

- Dachschiefer**, **Ehonschiefer**, **Argillit**, **Tafelschiefer**: *Ardesia Tegularis*, *Schistus Ardesia Tegularis*.
- Dachstein**, f. **Marmor**, und **Schieferthon**, und **Verhärterter Mergel**.
- Dammerde**: *Humus*.
- Datholith**: *Datholithes*.
- Dauphiner Schörl**, f. **Arsinit**.
- Daurit**, f. **Siberit**.
- Dendriten Marmor**: *Marmor Dendriticum*.
- Diamant**: *Adamas*.
- Diamanterde**: *Terra Adamantica*.
- Diamanthspath**, **Chinesischer Corund**: *Adamantinus*.
- Diaspore**: *Diasporites*.
- Dichte Lava**: *Lava Compacta*.
- Dichter Anhydrit**, **Halit**, **Blauer Gyps**, **Reiner Würfel-Gyps**: *Calcareus Gypsum Anhydrites Densus*.
- Dichter Baryt**, **Dichter Schwerspath**: *Barytis Compacta*, *Barytis Ponderosa Densa*.
- Dichter Bleisglanz**, **Bleischweif**: *Plumbum Mineralis*. *Galena Plumbago*.
- Dichter Brauneisenstein**: *Ferrum Ochrac. Brunum Densum*.
- Dichter Braunsteinkalk**: *Calcareus Brunescens Densus*.
- Dichter Feldspath**, **Dichter Feldstein**, **Felsit**, **Blauer Feldspath**: *Feldspathum Densum*.
- Dichter Feldstein**, f. **Dichter Feldspath**.
- Dichter Fluß**, **Quarziger Flußspath**: *Calcareus Fluor Densus*.
- Dichter Gemeiner Eisenglanz**: *Magnesium Ochrac. Chalybeum Densum*.
- Dichter Gypsstein**, f. **Alabaster**.
- Dichter Kalksinter**, **Dichter Sinteriger Kalkstein**, **Schaaliger Kalkstein**, **Kessel-Wasser-pfannenstein**, **Erbsenstein**, **Visolith**: *Calcareus Stalactites Densus*.
- Dichter Kalkstein**: *Calcareus Densus*.
- Dichter Kupferglanz**, **Gemeiner Kupferglanz**, **Dichtes Kupferglas**: *Cuprum Mineralis. Vitreum s. Nitidum*.
- Dichter Malachit**, f. **Dichtes Malachit Kupfer**.
- Dichter Rotheisenstein**: *Ferrum Ochrac. Rubrum Densum*.
- Dichter Sandstein**: *Arenarius Compactus*.
- Dichter Schwarz Eisenstein**: *Ferrum Ochrac. Nigrum Compactum*.
- Dichter Schwefelsaurer Strontianit**: *Strontianites (seu Schützites) Densus*.
- Dichter Schwerspath**, siehe **Dichter Baryt**.
- Dichter Sinteriger Kalkstein**, f. **Dichter Kalksinter**.
- Dichter Zeolith**, f. **Glas Zeolith**.
- Dichtes Erdiges Alaunerz**, f. **Alaunerz**.
- Dichtes Kupferglas**, f. **Dichter Kupferglanz**.
- Dichtes Malachit Kupfer**, **Dichter Malachit**: *Cuprum Ochraceum*, *Malachites Vulgaris*.
- Dichtes Olivenerz**, **Blättriges Olivenerz**, **Octaëdrisch-Arseniksaures Kupfer**: *Cuprum Mineralis. Arsenicale Densum*.
- Dichtes Quecksilber-Lebererz**: *Hydrargyrum Hepaticum Densum*.
- Dichtes Roth-Braunsteinerz**, f. **Rothbraunsteinerz**.
- Dichtes Roth-Kupfererz**: *Cuprum Ochrac. Rubr. Densum*.
- Dickfaseriger Amethyst**: *Amethystus Fibrosus*.
- Diopsid**: *Diopsides*.
- Dioprase** (*Haüy*), f. **Kupfersmaragd**.
- Dipyr**, f. **Schmelzstein**.
- Dolomit**: *Marmor Dolomites*.

- Doppelspath von Island: Spathum Pellucidum Obiecta Duplicans.
 Doppelftein, f. Gemeiner Späthiger Kalkstein.
 Dunkelgrüner Schörl, f. Gemeine Hornblende.
 Dunkelrother Zinnober: Hydrargyrum Cinnabaris Vulgaris.
 Durchscheinender Naosmatolith: A. galmatolithes Diaphanus.
 Duttenstein: Mastolithus.

E.

- Eder Beryll: Beryllus Nobilis.
 Edler Granat (*Theophrast*), siehe Earsunkel.
 Edler Granat: Silex Granatus Nobilis.
 Edler Opal: Opalus Nobilis.
 Edler Schörl, f. Elektrischer Schörl.
 Edler Serpentin, f. Splittiger Serpentin.
 Edler Serpentin: Serpentinus Nobilis.
 Egeran: Egeranus.
 Egyptischer Jaspis, Egyptischer Kiesel: Jaspis Aegyptiaca.
 Egyptischer Kiesel, f. Egyptischer Jaspis.
 Eigentlicher Asphalt, f. Schlackiges Erdpech.
 Eigentlicher Bergkork, Kork Asbest: Asbestum Suber.
 Eigentlicher Marmor: Marmor Proprium.
 Eisen: Ferrum.
 Eisen Blende, f. Pecherz.
 Eisen Blüthe: Inolithus, Flos Ferri.
 Eisen Blüthe, f. Jaseriger Kalksinter, und Schimmernder Braun Eisensstein.
 Eisen Bol, f. Ocheriger Rotheisensstein.
 Eisenglanz: Ferrum Mineralis Speculare.
 Eisenglimmer, f. Schuppiger Eisenglanz.
 Eisengraupen, f. Kuglicher Thoneisensstein.
 Eisenhaltiges Olivenerz, f. Bourdon's und Brochant's Cuiore Arseniate Ferrifere.
 Eisenhaltiges Titanerz von Aschaffenburg, f. Titaneisen.
 Eisenhaltiges Titanerz von Dlpian, f. Nigrin.
 Eisenkies, f. Schwefelkies.
 Eisenkiesel, Krystallisirter Pechstein: Silex Martianus, Soranus Walerii.
 Eisenmann, f. Schimmernder Brauneisensstein, und Schuppiger Eisenglanz.
 Eisenmuhl: Ferrum Pulverulentum Nigrum.
 Eisenniere, f. Nierenförmiger Thoneisensstein.
 Eisenoehrige Erde: Humus Martialis.
 Eisenoehriger Sandstein: Arenarius Ferruginosus.
 Eisenpecherz, f. Pecherz.
 Eisensanderz, f. Sandiger Magnet Eisensstein.
 Eisenschmel; Wolfram: Scheelium Ochraceum.
 Eisenschüssiges Kupfergrün: Cuprum Ochrac. Ferruginosum.
 Eisenschwärze: Ferrum Fuliginosum.
 Eisenschwärze, f. Graphit.
 Eisenspath, f. Spath-Eisensstein.
 Eisenspiegel, f. Gemeiner Eisenglanz.
 Eisensstein, f. Sandiger Magnet Eisensstein.
 Eisenumpferz, f. Rasen Eisensstein.
 Eisen Titan, Manacan Eisen, Manacan Titan, Manacan, Manacanit, Manakanit, Titansand: Ferrum Manacanites, Titanium Manacanites.
 Eisen-Titan, f. Nigrin.

- Eisen-Vitriol, Grüner Vitriol: *Vitriolum Ferri*.
 Elastischer Körniger Kalkstein, s. Diegsamer Dolomit.
 Elastischer Marmor, s. Ebendas.
 Elastisches Erdbarz, s. Elastisches Erdspeck.
 Elastisches Erdspeck, Elastisches Erdbarz: *Asphaltum* s. *Bitumen Elasticum*.
 Electricischer Schörl, Aschenzieher, Turmalin, Aschendrecker, Edler Schörl: *Silex Scorlus Electricus*.
 Entzündliches Braunsteinerz, s. Zerreibliches Schwarzbraunsteinerz.
 Epidot, s. Arenalit.
 Erbsenerz, s. Kuglicher Thoneisenstein.
 Erbsenstein, Pisolith: *Pisolithus*.
 Erbsenstein, s. Dichter Kalksinter.
 Erdbarz, s. Erdiges Erdspeck.
 Erdkohle, s. Holzkohle.
 Erdöl, s. Bergöl.
 Erdspeck, Bergspeck: *Asphaltum*.
 Erdspeck, s. Erdiges Erdspeck.
 Erdige Braunkohle, Erdiges Bituminöses Holz, Bituminöse Holz-erde; *Pissaxylon Friabile*.
 Erdige Kupferlasur, Natürliches Bergblau, Kupferblau: *Cuprum Ochraceum* *Friabile*.
 Erdiger Apatit, s. Phosphorit.
 Erdiger Baryt, Mehlspath: *Barytis Terrestris*, *Barytis Ponderosa Friabilis*.
 Erdiger Chlorit, Sammlerde: *Chlorites Terrea*.
 Erdiger Fluß, Flußerde: *Calcareus Fluor Terraeformis*.
 Erdiger Gyps, Gypserde, Mehlgyps, Gypsartige Bergmilch, Himmelsmehl: *Gypsum Terraeforme*.
 Erdiger Mergel, s. Asche.
 Erdiger Rother Kobalt, Kobaltbeschlag: *Cobaltum Ochraceum* *Rubrum Ferreum*.
 Erdiger Schwefel: *Sulfur Vulgare Pulverum*.
 Erdiger Talc, Talc Erde, Schuppiger Talc: *Talcum Squamosum*, *Talcum Terreum*.
 Erdiger Urantalk, s. Uranocher.
 Erdiger Zeolith, Mehl Zeolith: *Zeolithus Farinaceus*.
 Erdiges Bergspeck, s. Erdiges Erdspeck.
 Erdiges Bituminöses Holz, s. Erdige Braunkohle.
 Erdiges Eisenschüssiges Kupfergrün, Grüner Erdkobalt: *Cuprum Ochraceum Ferruginosum Terreum*.
 Erdiges Erdspeck, Erdiges Bergspeck, Erd-Berg-Juden-Harz, Steins-Erd-Judenpech; *Asphaltum Terreum*, *Cedria Terrestris*, *Bitumen Asphaltum Terrosum*.
 Erdiges Kupfer-Siegelerz, Kupfer Mulm, Kupfer Ocher: *Cuprum Ochraceum Lateritium Friabile*.
 Erdiges Silber-Hornerz, Buttermilcherz: *Argentum Mineralis*. *Corneum Lacteam*.
 Erhärteter Mergel, s. Verhärteter Mergel.
 Erhärteter Nickelkalk, s. Arsenitfaures Nickeloryd.
 Erz, s. Mineral.
 Erzstufe, Stufe: *Minera*.
 Euclase: *Euclasius*.
 Excentrischer Kalkstein, Aragonit, Aragonischer Spath, Spanischer Aragonischer Apatit: *Calcareus Aragonites*.

F.

- Fabrikentkobalt, s. Grauer Speiskobalt.
 Färbiger oder Stippfand: *Arena Colorata*.
 Färbiger Sandstein: *Arenarius Coloratus*.
 Fähiblenerz, s. Kupferfahlerz.
 Fahlerz, s. Ebendas.

- Ablunischer Sandstein: *Arenarius Pahlunensis*.
 Aserkoble, s. Mineralische Holzkoble.
 Aseriger Baryt: *Barytis Fibrosa*.
 Aseriger Braunteufeisen, Brauner Schwarzer Glaslopf, Schwarzes Blutsteinerz, Brauner Hämatit: *Ferrum Ochrac. Brunum Haematites*.
 Aseriger Braunkalk: *Calcarius Brunescens Fibrosus, Magnesiata Fibrosa*.
 Aseriger Gyps, Strahlgyps, Feder-Schiefergyps, Federweiß, Federalaun, Waldstein, Blindstein: *Calcarius Gypsum Fibrosum, Gypsum Striatum*.
 Aseriger Kalksinter, Sinteriger Aseriger Kalkstein, Tropfstein, Stalactit, Eisenblüthe, Carlsbader Sprudelstein, Rindenstein: *Calcarius Stalactites Fibrosus*.
 Aseriger Magneteisenstein: *Ferrum Magnetes Fibrosus*.
 Aseriger Nephrit: *Nephrites Fibrosus*.
 Aseriger Prehnit: *Prehnites Fibrosus*.
 Aseriger Quarz: *Quarzum Fibrosum*.
 Aseriger Rotheisenstein, Rother Glaslopf, Blutstein, Hämatit: *Ferrum Ochrac. Rubrum Haematites*.
 Aseriger Schwarzeisenstein: *Ferrum Ochraceum Nigrum Fibrosum*.
 Aseriger Schwefelsaurer Strontianit, Cölestin: *Strontianites (s. Schützites) Fibrosus*.
 Aseriger Späthiger Kalkstein, Drasistrender Kalkspath: *Calcarius Mutabilis*.
 Aseriger Zeolith, s. Gemeiner Zeolith.
 Aseriger Zinnstein, s. Holz Zinnerz.
 Aseriger Wernerit: *Achyrolithus*.
 Aseriges Blättriges Steinsalz: *Muria s. Sal Fossile Lamellosum Fibrosum*.
 Aseriges Malachit Kupfer, Atlas-Sammet-Seidenerz: *Cuprum Ochraceum Malachites Sericeus*.
 Aseriges Olivenerz: *Cuprum Mineralis. Arsenicale Fibrosum*.
 Aseriges Zinnerz, s. Holz Zinnerz.
 Fassait: *Fassaites*.
 Federalaun, s. Aseriger Gyps, und Haaralaun.
 Federamiant, s. Glasartiger Strahlstein.
 Federerz, s. Glanz und Federerz.
 Federerz, Gemeines Haarförmiges Grauspiesglanzerz, Silberfedererz, Silberlebererz, Antimonial Silber, Spiesglangsilber: *Stibium Mineralis. Griseum Vulgare Plumosum*.
 Federgyps, s. Aseriger Gyps.
 Federweiß, s. Biegsamer Asbest, und Aseriger Gyps, und Glasartiger Strahlstein.
 Feinkörniger Schleiffstein: *Arenarius Cos*.
 Feiner Wegstein: *Arenarius Nuclearis*.
 Feldspath, Feldstein: *Feldspathum, Silex Spathum*.
 Feldspath-Porphyr: *Feldspathum Porphyrium, Porphyrius Granatoides*.
 Feldstein, s. Feldspath.
 Felsit, s. Dichter Feldspath.
 Felskiesel, s. Hornstein.
 Feste Bleherde, Verhärtete Gelbe Bleherde: *Plumbum Ochrac. Argillaeforme Citrinum Induratum*.
 Feste Rußkoble: *Lithantrax Fuliginosus Coharens*.
 Fester Schwefel: *Sulfur Vulgare Solidum*.
 Fettkoble, s. Pechkoble.
 Fettstein: *Elaeolithus*.
 Feuerau-Granat, s. Pyrop Granat.
 Feuerbeständiges Vegetabilisches Laugenfalz, Kali, Potasche: *Alkali Fixum Vegetabile*.

Feuerblasenerz: Pyrophysalites.
 Feuerstein, Flintenstein, Gemeiner
 Kiesel, Kreidekiesel: Pyromachus.
 Gilitrit Sandstein: Arenarius Filt-
 rum.
 Glimmer, f. Adularia.
 Glimmerschiefer, f. Bituminöser Mer-
 gelschiefer.
 Glimmerstein, f. Gediegen Arsenik.
 Glimmerstein, f. Ebendas.
 Glimmerstein, f. Feuerstein.
 Florentiner Marmor, f. Marmor mit
 Ruinenartigen Zeichnungen.
 Fluß: Calcareus Fluor.
 Flußerde, f. Erdiger Fluß.
 Flußsandstein: Arenarius Amni-
 genus.

Flußspath, f. Späthiger Fluß.
 Forezet Feldspath, f. Andalunit.
 Frankberger oder Hässisches Korn-
 ähren Silber: Argentum Arista-
 tum Frankenbergense v. Has-
 sicum.
 Fraueneis, f. Selenit.
 Frauen-Marienglas, f. Ebendas.
 Frischer Gemeiner Feldspath: Feld-
 spathum Vulgare Recens.
 Frischer Schaaliger Baryt, α)
 Krummschaaliger Baryt, Hahnen-
 kammförmige Baryt, oder Schwer-
 spath, β) Geradschaaliger Baryt,
 Gemeiner Schwerspath: Barytis
 Lamellosa Non Soluta.
 Fruchtstein, f. Mandelstein.

G.

Gadolinit: Gadolinites.
 Gänsefothiges Silber: Argentum
 Stercoreum.
 Gagat: Gagas Lithantrax Piceus.
 Gahnit: Gahnites.
 Galligenstein, f. Zinkvitriol.
 Galmei, f. Zinkocher.
 Garbenschröl, f. Prehnit.
 Gediegen Arsenik, Natürlicher Ar-
 senik, Scherbenkobalt, Napfgen-
 kobalt, Löffelkobalt, Fliegenstein,
 Fliegengift: Arsenicum Nativum.
 Gediegen Braunstein: Magnesium
 Regulinum.
 Gediegen Eisen: Ferrum Nativum.
 Gediegen Gold: Aurum Nativ.
 Gediegen Nickel: Nicolum Nativ.
 Gediegen Quecksilber, Natürliches,
 Laufendes, Quecksilber, Jungfern
 Quecksilber: Hydrargyrum Nati-
 vum, Mercurius.
 Gediegen Silber: Argentum Nativ.
 Gediegen Spiesglang: Stibium s.
 Antimonium Nativum.
 Gediegen Tellur, Weißgolberz: Au-
 rum Problematicum s. Parado-
 xum, Minera Auri Problematica,
 Tellurium Nativum, Silva-
 nium Nativum.

Gediegen Wyzmut: Wyzmutum Na-
 tivum.
 Gediegener Sublimat, f. Quecksilber
 Hornerz.
 Gediegener Zinnober, f. Zinnober.
 Gediegenes Kupfer: Cuprum Nativ.
 Gefaulter Stein, f. Rauchgrauer Por-
 lirschiefer.
 Gegrabener Zinnober, f. Zinnober.
 Gehackter Quarz: Quarzum Lamel-
 losum.
 Gehlenit: Gehlenites.
 Gefrösstein: Mesenteriolithus.
 Geisberger Kornstein; f. Granit.
 Geiß Kornstein, f. Ebendas.
 Gekammter Quarz: Quarzum Cris-
 tatum.
 Gelb Bleierz, Gelber Bleyspath,
 Glättartiges Blei, Gelbes Was-
 serbleysaures Bleierz: Plumbum
 Mineralis. Flavum.
 Gelb Erz, Gelb Tellurerz, Weißes
 in Grüngelbe Fallendes Gold, Erz,
 Kattunerz: Silvanium Luteum,
 Tellurium Album.
 Gelb Spiesglangerz: Stibium Phos-
 phoreum.
 Gelb Tellurerz, f. Gelberz.
 Gelbe Blende, f. Gelbe Zinkblende.

- Gelbeerde, Gelbe Kreide (Ocher): *Argilla Lutea*, *Luteoargilla*.
 Gelbe Kreide, f. Gelbe Erde.
 Gelbe Zinkblende, Gelbe = Grünes
 Spiegel: *Colophonium = Phospho-*
rescierende-Blende: Zinkum Mine-
ralis. Blenda Flava.
 Gelber Arsenik, f. Gelber Schwefel
 Arsenik.
 Gelber Bernstein: *Succinum Fla-*
vum.
 Gelber Bleispath, f. Gelb Bleyerz.
 Gelber Erdschalt, Leber Kobalt,
 Weißer Kobalt: *Cobaltum Och-*
raceum Flavum.
 Gelber Opal, f. Gemeiner Opal.
 Gelber Schwefel Arsenik, Gelbes
 Rauschgelb, Opperment, Auripig-
 ment, Gelber Arsenik: *Arseni-*
cum Mineralis. Rhizigallum Fla-
vum.
 Gelbes Kupfererz, f. Silberz.
 Gelbes Rauschgelb, f. Gelber Schwefel
 Arsenik.
 Gelbes Wasserbleisfaures Bleyerz,
 f. Gelb Bleyerz.
 Selenquarz: *Arenarius Flexilis.*
 Gemeine Blaue Eisenerde: *Ferrum*
Ochrac. Caeruleum Vulgare.
 Gemeine Braunkohle: *Lithanthrax*
Brunescens, Pissaxylon Vulgare.
 Gemeine Hornblende, Dunkel Grün-
 ner Schörl, Schörl Blende: *Horn-*
blenda Vulgaris.
 Gemeiner Alaun, Aluminat: *Arde-*
sia Aluminaris Communis.
 Gemeiner Amethyst: *Amethystus*
Vulgaris.
 Gemeiner Apatit, f. Phosphorit.
 Gemeiner Arsenikkies, Giftkies,
 Mispickel, Rauschgelbkies: *Arseni-*
cum Mineralisatum Pyritace-
um Vulgare,
 Gemeiner Asbest, unreifer Asbest,
 Aehrenstein: *Asbestus Immatu-*
rus, Asbestus Vulgaris.
 Gemeiner Bitterspath, Talkspath,
 Bitterstein, Rhomboidalspath, Zus-
 ammengesetzter Spath: *Calcar-*
ius Talcosus Vulgaris.
 Gemeiner Bleysglanz, Würfelerz,
 Glanz und Feder = Erz, Spröde-
 erz, Schattenerz, Schattiges Bleys-
 erz: *Plumbum Mineralis. Gale-*
na Vulgaris.
 Gemeiner Chalcedon: *Chalcedonius*
Genuinus s. Vulgaris.
 Gemeiner Chlorit: *Chlorites Vul-*
garis.
 Gemeiner Dichter Kalkstein, Mars-
 mor, Dach oder Zech = Stein, Rauch-
 wacke: *Calcarius Aequabilis, Cal-*
carius Densus Vulgaris.
 Gemeiner Eisenglanz, Spiegeleisen,
 Eisenspiegel: *Ferrum Mineralis.*
Speculare Micaceum.
 Gemeiner Eisenkies, f. Gemeiner
 Schwefelkies.
 Gemeiner Feldspath, Blättriger Feld-
 stein, Petunse der Chinesen: *Feld-*
spathum Vulgare.
 Gemeiner Galmey, f. Zinkkalk.
 Gemeiner Glimmer, Blättriger,
 Schuppiger-Wellenförmiger-Glim-
 mer: *Mica Vulgaris.*
 Gemeiner Granat: *Granatus Vul-*
garis.
 Gemeiner Gyps, f. Körniger Gyps.
 Gemeiner Höhlen Kalksinter, f. Stal-
 lactit.
 Gemeiner Jaspis: *Jaspis Vulgaris.*
 Gemeiner Kalkspath, f. Gemeiner
 Späthiger Kalkstein.
 Gemeiner Kiesel, f. Feuerstein.
 Gemeiner Kiesel und Gensersinter,
 Kieselstuf: *Quarzum Stalactiti-*
cum Vulgare et Islandicum.
 Gemeiner Kieselchiefer, f. Trapp.
 Gemeiner Körniger Kalkstein, Cas-
 linischer Marmor, Kleinfliefiger
 Marmor, Parischer Marmor,
 Blaustein: *Marmor Granulare,*
Marmor Micans.
 Gemeiner Kupferglanz, f. Dichter
 Kupferglanz.
 Gemeiner Magneteisenstein, Gemei-
 ner Magnetischer Eisenstein, Mag-
 netstein: *Ferrum Magnetes Vul-*
garis.

Gemeiner Magnetischer Eisenstein, f. Gemeiner Magneteisenstein.
 Gemeiner Nephrit: Nephrites Communis.
 Gemeiner Obsidian, f. Glasstein.
 Gemeiner Olivin, f. Muschliger Olivin.
 Gemeiner Opal, Milch-Wachs-Pech-Opal, Gelber Opal, Teikibänherstein: Opalus Vulgaris.
 Gemeiner Phosphorit, f. Apatit.
 Gemeiner Quarz: Quarzum Vulgare.
 Gemeiner Raseneisenstein, Wiesen-erz, Hartstein: Ferrum Ochrac. Cespitosum. Pratense.
 Gemeiner Scapolith: Scapolithes Vulgaris.
 Gemeiner Schörl, Schwarzer Kry-
 stallinischer oder Säulenschörl;
 Schwarzer Stangenschörl: Scor-
 lus Vulgaris s. Genuinus.
 Gemeiner Schwefel: Sulfur Nati-
 vum, Sulphur Vulgare.
 Gemeiner Schwefelkies, Gemeiner
 Eiskies, Markasit, KrySTALLIS.
 Gesundheitsstein: Ferrum Mine-
 ralis. Pyrites Vulgaris.
 Gemeiner Schwefelspath, f. Frischer
 Schaaliger Baryt.
 Gemeiner Serpentin: Serpentinus
 Communis.
 Gemeiner Späthiger Kalkstein, Ge-
 meiner Kalkspath, Island. Kry-
 stallis. Doppelspath, Doppelftein:
 Spathum Vulgare s. Calcearium.
 Gemeiner Speckstein, f. Steatit.
 Gemeiner Stinkstein: Calcearius Su-
 illus Vulgaris Densus.
 Gemeiner Strahlstein, Grüner Strahl-
 schörl, Strahliger Schörl, Aeh-
 renstein, Großkänglicher Strahl-
 stein, (Asbestinit, Asbestoid,
 Schörlartiger Actinolith, nach
 Airwan): Actinotus Vulgaris.
 Gemeiner Syenit: Syenites Vulga-
 ris.
 Gemeiner Talc, Venetianischer Talc,
 Talkglimmer, Schminke Talc,
 Blättriger und Strahliger Talc:

Talcum Cosmeticum Officina-
 rum, Talcum Vulgare s. Pro-
 prium Commune.
 Gemeiner Thoneisenstein: Ferrum
 Ochrac. Argillaceum Vulgare.
 Gemeiner Titanschörl, f. Nadelstein.
 Gemeiner Tremolit, f. Säulenschörl.
 Gemeiner Zeolith, faseriger Zeolith,
 haarförmiger Zeolith: Zeolithus
 Fibrosus.
 Gemeiner Zeolith, f. Blättriger Zeo-
 lith, und Strahliger Zeolith.
 Gemeiner Zinkocher, f. Zinkkalk.
 Gemeines Blättriges Grau: Spies-
 glanzerz: Stibium Mineralis.
 Griseum Vulgare Lamellosum.
 Gemeines Dichtes Grau: Spiesglang-
 erz: Stibium Mineralis. Griseum
 Vulgare Densum.
 Gemeines Erdöhl, Bergöhl, Steins-
 öhl: Petroleum.
 Gemeines Gediegen Silber: Argen-
 tum Nativum Vulgare.
 Gemeines Grau: Spiesglang-
 erz: Stibium Mineralis. Griseum Vul-
 gare.
 Gemeines haarförmiges Grau: Spies-
 glanzerz; f. Federerz.
 Gemeines Natron: Natrum Vulga-
 re Antiquorum.
 Gemeines Silberhorn-erz: Argen-
 tum Mineralis. Corneum Vul-
 gare.
 Gemeines Strahliges Grau: Spies-
 glanzerz: Stibium Mineralis. Gri-
 seum Vulgare Radiatum.
 Geschmeidiger Kupferglang: Cuprum
 Mineralis. Nitidum s. Vitreum
 Ductile.
 Geschmeidiges Silberglang-erz; f.
 Glanz-Silbererz.
 Geschwefelter Spiesglang, f. Grau
 Spiesglang-erz.
 Geschwefelter Uranit, f. Federerz.
 Geschwefelter Wismut, f. Wismuts-
 glanz.
 Geschwefeltes Braunstein-erz, f.
 Braunsteinkies.
 Geschwefeltes Quecksilber, f. Zin-
 nobor.

- Geschwefeltes Zinn, f. Zinnfies.
 Gestellstein, f. Glimmer Schiefer.
 Gestreifter Opal, f. Holzopal.
 Gestreifter Smaragd, Berill: Aqua Marina, Beryllus.
 Gestreifter Sandstein: Arenarius Variolosus.
 Getropfter Baryt: Barytis Stillacitua.
 Gewachsener Zinnober, f. Zinnober.
 Geisborger Kornstein; f. Granit.
 Gießsand: Arena Glarea.
 Giftfies, f. Gemeiner Arsenikfies.
 Gilt, f. Gilferz.
 Gilferz, Gilt, Kupferfies, Gelbes Kupfererz: Cuprum Mineralis. Pyritaceum.
 Glänzender Alaunschiefer: Ardesia Aluminaris Schista Nitens.
 Glänzender Braunstein, f. Brunner's Weisseisenstein.
 Glänzender Erdiger Tuff, f. Schaumerde.
 Glänzendes Kobalterz, f. Glanzkobalt.
 Glättartiges Blei, f. Gelb Bleyerz.
 Glanz und Federerz, f. Gemeiner Bleyglanz.
 Glanz Eisenstein: Ferrum Mineralis Nitidum.
 Glanzkobalt, Kobaltglanz, Graupen Spiegelkobalt, Kobaltspiegel, Glänzendes Kobalterz: Cobaltum Mineralis Nitidum.
 Glanzkohle, Glanz Steinkohle: Lithanthrax Metallica Nitens.
 Glanzsilbererz, Geschmeidiges Silberglanzerz, Glaserz, Weichgewächs, (in Ungarn): Argentum Mineralis Nitidum, Argentum Vitreum.
 Glanzsteinkohle, f. Glanzkohle.
 Glaschat, f. Glasstein.
 Glaserz, f. Glanzsilbererz.
 Glaschwärze, f. Silberschwärze.
 Glaspath, f. Späthiger Fluß.
 Glasstein, Gemeiner Obsidian, Isländischer Achat, Glas-Achat, Glasiger Pechstein, Glasartige Lava, Luchsapphir: Obsidianus Vulgaris.
 Glas Zeolith; f. Marecanit.
 Glas Zeolith, Dichter Zeolith, Schlasfen Zeolith, Jaspis Zeolith: Zeolithus Densus.
 Glasartige Lava, f. Glasstein.
 Glasartiger Asbest oder Amiant: f. Glasartiger Strahlstein.
 Glasartiger Scapolith: Scapolithes Vitreus.
 Glasartiger Strahlstein, Glasartiger Asbest oder Amiant, Federamiant, Federweiß: Actinotus Vitreus.
 Glasartiger Tremolit, Strahlstremolit: Tremolites Vitriformis. Silex Tremolites.
 Glasige Lava: Lava Vitrea.
 Glasiger Feldspath, Würflicher Feldspath, Petrilit, Weißer Tafelschörl: Feldspathum Vitreum.
 Glasiger Pechstein, f. Glasstein.
 Glaubersalz, Wundersalz: Mirabile Vitriolum Glauberi.
 Glauberischer Salmiak, f. Schwefelsaures Ammoniak.
 Glimmer, Russisches Glas, Marisinglas, Kagengold, Kagensilber: Mica.
 Glimmersand: Arena Micacea.
 Glimmerschiefer, Gestellstein, Schieferfelsstein: Saxum Fornacum.
 Glockenerz: Cuprum Campanarum.
 Gneiß, f. Gneuß.
 Gneuß, Gneiß: Gneissium.
 Gold: Aurum.
 Goldgelbes Gediegenes Gold: Aurum Nativum Obryzum.
 Goldstein, f. Späthiger Braunkalk.
 Grammatite (Haün), f. Baskalit.
 Grammatite Fibreuse, f. Asbestartiger Tremolit.
 Granat: Granatus, Silex Granatus.
 Granatit, f. Staurolith.
 Granatförmiges Braunsteinerz (Emsmerl.), f. Braunsteinkiesel Granat.
 Granit, Granitfels, Heide-Stein,

- borger=Geiß=Brocken=Sand=Korn=stein: Granites.
- Granitfels, f. Granit.
- Graphit, Reißbley, Zöpferbley, Hafnerbley, Eisenschwärze: Graphites (Molybdaena Wallerii).
- Graubraunsteinerz: Magnesium Ochrac. Chalybeum.
- Graugelbes Gediegenes Gold: Aurum Nat. Platiniferum.
- Graugold, f. Nagnägerz.
- Graugolderz, f. Ebendas.
- Graugültigerz, f. Graugültig Kupfererz.
- Graugültig Kupfererz, Graugültigerz: Cuprum Miner. Griseum.
- Grau Spießglanzerz, Blauliches Spießglaserz, Geschwefelter Spießglanz: Antimonium s. Stibium Mineralis. Griseum.
- Graustein: Porphyrius Metallifer, Saxum Metalliferum Bornii.
- Graumake: Waca Grisea, Arenarius Griseus.
- Grauer Amber, f. Amber.
- Grauer Speißkobalt, Strahlberber Kobalt, Graues Kobalterz, Schlackenkobalt, Fabriken Kobalt: Cobaltum Mineralis. Chalybeum.
- Graues Kobalterz, f. Grauer Spießkobalt.
- Graues Kupfererz, f. Kupferfablerz.
- Graues Wyzmuterz, Wyzmutglanz.
- Graupen Spiegelskobalt, f. Glanzkobalt.
- Grobkoble, Grob Steinkoble: Lithanthrax Granulosus.
- Grobkörniger Sand: Arena Rustica.
- Grob Steinkoble, f. Grobkoble.
- Grönlandische Blaue Eisenerde: Ferrum Ochrac. Caeruleum Grönlandinum.
- Grossular: Grossularius.
- Großgrübler Quarz: Quarzum Foveolatum.
- Großstänglicher Strahlstein, f. Gemeiner Strahlstein.
- Grün Bleherz, Grüner Bleyspath, Porphyrsaures Blexornd: Plumbum Mineralis, Viride.
- Grünerde, Veroneser Erde: Argilla Viridis s. Veronensis.
- Grün Glimmer, f. Uran Glimmer.
- Grüne Blende, f. Gelbe Zinkblende.
- Grüne Chrysopraserde, f. Timelit.
- Grüne Eisenerde: Ferrum Ochrac. Viride.
- Grüner Bleyspath, f. Grün Bleherz.
- Grüner Chalcodon, f. Plasma.
- Grüner Erdkobalt, f. Erdiges Eisenschüssiges Kupfergrün; und Nickelocher.
- Grüner Feldspath, f. Prehnit.
- Grüner Kupfererz, f. Malachit Kupfer.
- Grüner Kupferkalk, f. Ebendas.
- Grüner Orientalischer Jaspis, f. Hellotrop.
- Grüner Sand aus Peru, f. Salzsaurer Kupfer.
- Grüner Schörl, f. Olivin.
- Grüner Strahlschörl, f. Gemeiner Strahlstein.
- Grüner Vitriol, f. Eisenvitriol.
- Grusand: Arena Sabulum.
- Guldisches Gediegen Silber: Electrum Argentum Nativ. Auriferum.
- Gyps: Gypsum, Calcarium Gypsum.
- Gypserde, f. Erdiger Gyps.
- Gypsspath, f. Selenit.
- Gypsartiger Bergmilch, f. Erdiger Gyps.

H.

- Haaralaun, Federalaun, Haarsalz: Vitriolum Capillare, Halotrichum.
- Haarasbest, f. Amiantoid.
- Haareisenkies, f. Haarkies.
- Haarkies, Haareisenkies: Ferrum

- Mineralis. Pyrites Capillaris.
 Haarsalz, f. Haaraalaun.
 Haarförmiger Zeolith, f. Gemeiner Zeolith.
 Haarförmiges Rothkupfererz, Kupfer-Blüthe, Kupfer-Feedererz: Cuprum Ochrae. Rubrum Plumosum.
 Häfner-Bley, f. Graphit.
 Häfnerthon, f. Thon.
 Hahnenkammförmiger Baryt, oder Schwerspath, f. Fischer Schaaliger Baryt.
 Haide oder Rasen-Torf: Humus Cespes.
 Halbverhärteter Speckstein, f. Eifenstein.
 Halb Zeolith, f. Prehnit.
 Halit, f. Dichter Anhydrit.
 Hammerkalk, f. Verhärteter Mergel.
 Harmotome, f. Kreuzstein.
 Hartspath, f. Korund.
 Hartstein: Sclerolithus.
 Hartstein, f. Gemeiner Raseneisenstein.
 Harzkohle, f. Pechkohle.
 Heide Kornstein, f. Granit.
 Helenischer Sandstein: Arenarius Helenae.
 Heliotrop; Grüner Orientalischer Jasps: Heliotropium.
 Helmontischer Tuff: Ludus Helmontii.
 Hepatit, Leberstein: Barytes Dysodes, Hepatites, Gypsum Lapis Hepaticus.
 Hessisches Kornähren = Silber, f. Frankenberger od. Hessisches Kornähren-Silber.
 Himmelsmehl, f. Erdiger Gyps.
 Hirsenerz, f. Linsenförmiger Körniger Thoneisenstein.
 Hochrother Zinnober, Lichtrother Zinnober: Hydrargyrum Cinnabaris Vermicula.
 Hohlspath, f. Chlaskolith.
 Holzasbest, Bergholz: Asbestum Lignum.
 Holzkohle, Staubkohle, Erdkohle, Unterirdisches Bergharziges Faseriges Holz, Bituminöses Holz: Lignum Fossile Bituminosum, Pissaxylon Vulgare.
 Holzopal, Opalartiger Holzstein, Gestreifter Opal: Opalus Lithoxylon.
 Holzstein: Lithoxylon.
 Holz-Zinnerz, Kornisches Zinnerz, Strahliges Zinnerz, Faseriger Zinnstein, Faseriges Zinnerz: Stannum Ochraceum Cornubiense.
 Holzartige Steinkohle, f. Mineralische Holzkohle.
 Honigstein: Mellites.
 Hornblende: Hornblenda.
 Hornblendeschiefer, f. Schieferige Hornblende.
 Hornbley, Salzsaures Bleyhorn: Plumbum Mineralis. Corneum.
 Hornerz Schwärze, f. Silber Schwärze.
 Hornflint, f. Trapp.
 Hornflöz, f. Stinkstein.
 Hornquecksilber, f. Quecksilber Horn erz.
 Hornschiefer, f. Porphyr-schiefer und Trapp.
 Hornstein, Felskiesel, Bergkiesel: Petrosilex Corneus.
 Hornstein Porphyr: Petrosilex Porphyrius.
 Hornsteinschiefer, f. Trapp.
 Hornartiger Porphyr, f. Porphyr-schiefer.
 Hyacinth: Hyacinthus.
 Hyalit, Müllersches Glas: Hyalites.
 Hyallith: Hyallithus.
 Hydrophan, f. Weltaug.
 Hygrometer Schiefer, f. Schiefer-thon.

J.

Jappantſcher Zinnober, ſ. Nierenzinnober.

Jaspachat. ſ. Achatjaſpiß.

Jaſpiß: Silex Jaſpis.

Jaſpiß Porphy: Porphyrius Jaſpideus.

Jaſpiß Zeolith, ſ. Glas Zeolith, und Marekanit.

Jaſpißartiger Kieſelſchiefer, Lydiſcher Kieſelſchiefer, Lydiſcher Stein, Probirſtein, Schwarzer Jaſpiß, Schwarzer Kieſel, Baſanit: Baſanites, Silex Schistus Jaſpideus, Lapis Lydius.

Jaſpißartiger Ehneiſenſtein: Ferrum Ochrac. Argilac. Jaſpideum.

Ichthyophthalmit: Ichthyophthalmites,

Jdoeraſe, Veſuvian, Vulcaniſcher Chryſolith: Veſuvianus.

Igloit, Iglit: Igloites.

Indicolith: Indicolithes.

Indiſcher Korund, ſ. Korund.

Iſer= Titan, Iſerin: Manacanium Bohemicum, Titanium Iserinum.

Iſerin: Iserinus.

Iſerin, ſ. Iſer= Titan.

Iſländiſcher Achat, ſ. Glasſtein.

Iſländiſcher Kryſtalliſirter Doppelpſpath, ſ. Gemeiner Späthiger Kalkſtein.

Jolith: Jolithus.

Judenharz, ſ. Erdiges Erdpech.

Judenpech, ſ. Ebendaſ. und Schlaſſiges Erdpech.

Jungfern Queckſilber, ſ. Gediegen Queckſilber.

K.

Kalamit: Calamites.

Kali ſ. Feuerbeſtändiges Vegetabiliſches Laugenſalz.

Kalk= Scheel, Scheelerz, Schmerſtein, Lungſtein, Lungſten, Weiſer Zinnſtein, Weiße Zinngrauſen, Zinnſpath, Weiße Scheelerz, Weiße Wolframerz: Scheellum Ochrac. Album, Lungſtenium.

Kalk= Sinter: Calcarius Stalactites.

Kalkſpath, ſ. Späthiger Kalkſtein.

Kalkſtein: Calcarius.

Kalktuff, Tuff, Tuffſtein, Beinſchelle, Osteocolla: Calcarius Tophus.

Kalkartiger Borax oder Quarz, ſ. Boracit.

Kalkartiges Eiſenerz, ſ. Spatheifenſtein.

Kalkartiger Eiſenſtein, ſ. Ebendaſ.

Kannelkohle, Kennelkohle, Candle oder Cannel Coal: Lichanthrax Candle.

Kaolin, ſ. Porcellanerde.

Kapniker Feldſpath, ſ. Rothbraunſteinerz.

Kapniker Stein, ſ. Ebendaſ.

Karfunkel Granat, ſ. Carfunkel.

Karinthin: Carinthius.

Kattunerz, ſ. Gelberz.

Kazenaugen, Kazenaugen = Opal, Kazen Sapphir, Pseudopal: Ocululus Cati, Silex Catophthalmus.

Kazenaugen = Opal, ſ. Kazenaugen.

Kazengold, ſ. Glimmer.

Kazensapphir, ſ. Kazenaugen.

Kazensilber, ſ. Glimmer.

Kannelkohle, ſ. Kannelkohle.

Kieſeliger Zeolith, ſ. Adellit.

Kieſelſtein, ſ. Dichter Kalkſinter.

Keulenzeolith, ſ. Strahliger Zeolith.

- Kiesel-schiefer: *Silex Schistus*.
 Kiesel-tuff, f. Gemeiner Kiesel und Geyser-sinter.
 Kieselartiger Zeolith, f. Prehnit.
 Kiesel ger Wurstein, Puddingstone, (Englisch): *Breccia silicea*.
 Klebschiefer, f. Polirschiefer
 Kleinfleßiger Marmor: f. Blausstein.
 Kleingrüßiger Quarz: Quarzum *Foraminulentum*.
 Kleinkörniger mit Kreide Gebundener Sandstein: *Arenarius Calcarius*.
 Klingstein, f. Porphyrschiefer.
 Kobalt: *Cadmia*, *Cobaltum*.
 Kobaltbeschlag, f. Erdiger Rother Kobalt,
 Kobaltalanz, f. Glanzkobalt.
 Kobaltspiegel, f. Ebendas.
 Kobaltvitriol: *Vitriolum Cobalti*.
 Kobalthaltiger Sandstein: *Arenarius Cobaltifer*.
 Kochsalzige Erde: *Humus Muratica*.
 Kohlenblende, Unverbrennliche Steinkohle: *Anthracolithes*, *Graphites Carbo*.
 Kohlensäurer Strontianit: *Strontianites Carbonatus*.
 Kohlensäures Eisen: *Ferrum Carbonatum*.
 Kohlenschiefer, f. Brandschiefer, u. Schieferthon.
 Kohlenstein, f. Verhärteter Mergel.
 Kollurit: *Collyrites*.
 Kork-Asbest; f. Eigenthlicher Bergkork.
 Kornäbrensilber (Pflanzenversteinierung: *Phalaris Bulbosa*.
 Körniger Baryt, Körniger Schwerspath: *Barytis Granularia*.
 Körniger Bitterspath, Wiemit: *Calcarius Talcosus Granulatus*.
 Körniger Gyps, Blättriger Gyps, Gemeiner Gyps: *Calcarius Gypsum Lamellosum*.
 Körniger Kalkstein, Urkalk: *Calcarius Grandaevus*.
 Körniger Schwerspath, f. Körniger Baryt.
 Körniger Quarz: Quarzum *Granulare*.
 Körniger Zeolith: *Zeolithus Granularis*.
 Kornisches Zinnerz, f. Holz Zinnerz.
 Korund, Bengalischer Diamant, Indischer Korund, Hartspath, Schleifspath: *Corundum*.
 Kräuterschiefer, f. Schieferthon.
 Kreide, Weiße Kreide, Schreibkreide: *Creta*.
 Kreide-Kiesel, f. Feuerstein.
 Kreuzkrysal, f. Kreuzstein.
 Kreuzstein, Kreuzkrysal, Staurolith, Harmotome, Tesserit (Hain), Weißer Hyacinth: *Crosso-petra*.
 Kreuzstein, f. Chiasolith.
 Kreuzstein-Granat, f. Staurolith.
 Krimspath, Sibirischer Grüner Feldspath, Amazonenstein: *Feldspatum Amazonium*.
 Krötenspath, f. Trapp, und Mandelstein.
 Krummschaliger Baryt, f. Frischer Schaaliger Baryt.
 Kryolith, Eiskstein: *Cryolithes*.
 Krystallisirte Hornblende, f. Basaltische Hornblende.
 Krystallisirter Gefundheitsstein, f. Gemeiner Schwefelkies.
 Krystallisirter Pechstein, f. Eisens-Kiesel.
 Krystallisirter Sandstein von Fontainebleau: *Arenarius Crystallinus*.
 Rubischer Quarz, f. Boracit.
 Rugelbasalt: *Basaltes Tunicatus*.
 Ruglicher Knolliger Quarz: Quarzum *Globosum*.
 Ruglicher Thoneisenstein, Bohnenerz, Erbsenerz, Eisengraupen: *Ferrum Ochrae. Argillae. Pisi-forme*.
 Kupfer: *Cuprum*.
 Kupferblau, f. Kupferlazur, und Erdige Kupferlazur.
 Kupferblüthe, f. Haarförmiges Rothkupfererz.

- Kupferbranderg, Kupferbronzer: *Cuprum Phlogisticum*.
 Kupferbronzerz, f. Kupferbranderg,
 Kupferfablerz, Fablerz, Fahlbley-
 erz, Graues Kupfererz, Silber
 und Kupferfablerz: *Cuprum Mi-
 neralis. Chalybeum*.
 Kupfer Federerz, f. Haarförmiges
 Rothkupfererz.
 Kupfer Glas: *Cuprum Vitreum*.
 Kupfergrün; f. Orbalischer Mala-
 chit.
 Kupfer Hornerz, f. Salzsäures Ku-
 pfer.
 Kupferkies, f. Silferz.
 Kupferlazar, Kupferblau, Blau-
 kupfererz, Bergblau: *Cuprum
 Ochrac. Lazureum*.
 Kupferlazererz, f. Buntkupfererz.
 Kupferlebererz, Leberschlag, Brüh-
 erz: *Cuprum Hepaticum*.
 Kupferlebererz, f. Buntkupfererz.
 Kupfermulm, f. Erdiges Kupfer-
 Ziegelerz, und Kupferschwärze.
 Kupfernickel, Nickel: *Cuprum Ni-
 colai, Nicolum*.
 Kupfernickel, f. Nickelers.
 Kupfernickelocher, f. Nickelocher.
 Kupferocher, f. Erdiges Kupfer-
 Ziegelerz.
- Kupferpocherz, f. Schlackiges Dick-
 tes Ziegelerz.
 Kupfersand, f. Salzsäures Kupfer.
 Kupfersanderz, Sanderz: *Arena-
 rius Cupro Mineralisato Fetus*.
 Kupferschiefer: *Marga Bituminosa
 Cupro Feta*.
 Kupferschwärze, Kupfermulm,
 Schwarzer Kupferocher: *Cuprum
 Ochraceum Fuliginosum*.
 Kupfersmaragd, Dioptase (Häuf):
*Cuprum Ochraceum Smaragdi-
 num*.
 Kupfer und Metallischer Schiefer,
 f. Bituminöser Mergel Schiefer.
 Kupfervitriol, Cyprischer Vitriol:
Vitriolum Cupri.
 Kupferweiserz, f. Weiskupfer.
 Kupferziegelerz: *Cuprum Ochrac.
 Lateritium*.
 Kupferhaltiger Sandstein: *Arena-
 rius Cuprifer*.
 Kupferhaltiges Geschwefeltes Sil-
 bererz; f. Silberglanz.
 Kupferhaltiges Quecksilberlebererz:
*Hydrargyrum Hepaticum Cup-
 riferum*.
 Kupholit, Kupholithe (Häuf): *Zeo-
 lithus Cupholithus*.

Q.

- Labrador Feldspath, f. Labradori-
 scher Feldspath.
 Labrador Spath, f. Schillerstein.
 Labradorstein, f. Labradorischer Feld-
 spath, Labradorische Hornblende:
*Hornblenda Labradorica. Pau-
 lites*.
 Labradorischer Feldspath, Labrador
 Feldspath, Labradorstein: *Feld-
 spathum Labradorium s. Varia-
 bile*.
 Landschafts Marmor, f. Marmor
 mit Ruinenartigen Zeichnungen.
 Lazurstein, f. Lazurstein.
 Laufendes Quecksilber, f. Gediegen
 Quecksilber.
- Laumont's Phosphorsaures Eisen:
*Ferrum Phosphoricatum Lau-
 montii*.
 Laumontit, f. Lomonit.
 Lava: Lava.
 Lavastein; f. Verhärteter Tuff.
 Lazulit, Unächter Lazurstein, Na-
 türliche Smalte: *Lazulites*.
 Lazurstein, Azurstein, Blauer Zeo-
 lith, Blauer oder Bläulicher Jas-
 pis: *Lazurus*.
 Lebereisenerz, f. Lebereisentkies.
 Lebereisentkies, Lebertkies, Leber-
 schlag, Leberfarbenes Eisenerz,
 Lebereisenerz, Speise, Wasserkies:
Ferrum Min. Pyrites Hepaticus.

- Leberkies, f. Lebereisenkies.
 Leberkobalt, f. Gelber Erdkobalt.
 Leberopal, f. Menilit.
 Leberschlag, f. Lebereisenkies, und
 Kupfer Lebererz.
 Leberstein, f. Hepatit.
 Leberfarbened Eisenkieserz, f. Leber-
 Eisenkies.
 Leberstein, f. Verhärteter Talk.
 Leichtes Blättriges Silbererz, f.
 Zundererz, und Zunder-Äßbest.
 Leimen, f. Thon.
 Lemnische Siegelerde, f. Pol.
 Lepidolith, Lilalith, Schuppenstein:
 Lepidolithes.
 Letten, f. Thon.
 Lettenkohle, Lettensteinkohle: Li-
 thanthrax Argillaceus.
 Lettensteinkohle, f. Lettenkohle.
 Leuchtspat, f. Späthiger Fluß.
 Leucit: Leucites.
 Lichtmessingenes Gediegenes Gold:
 Aurum Nativum Electrum.
 Lichtrother Zinnober, f. Hochrother
 Zinnober.
 Leichtes Rothgültigerz: Argentum
 Mineralis. Rubrum Lucidum.

- Liefländischer Sandstein: Arenari-
 us Livonicus.
 Lievrit: Lievrites.
 Lilalith, Lilalith, Lepidolith: Li-
 lalithes
 Limbilith: Limbilithes.
 Lindstein, f. Morastiger Raseneisen-
 stein.
 Linsenerz, f. Linsenförmigkörniger
 Thoneisenstein.
 Linsenförmigkörniger Thoneisenstein,
 Linsen oder Hirsenerz: Ferrum
 Ochrac. Argillaceum Lenticu-
 lare.
 Löchrichte Lava: Lava Porosa.
 Löchriger Sandstein: Arenarius Fo-
 ramminulentus.
 Löffelkobalt, f. Gediegenes Arsenik.
 Lomolith: Lomolithus.
 Lomonit, od. Laūmonit: Lomoni-
 tes.
 Luchssapphir, f. Glasstein, f. Pe-
 liom.
 Lumpenerz, f. Zundererz, u. Zun-
 der Äßbest.
 Lydischer Kiesel-schiefer, f. Basanit.
 Lydischer Stein, f. Basanit.

M.

- Macle Basaltique, f. Chiasolith.
 Madreporenstein: Calcareus Madre-
 poriformis, Calcareus Madrepo-
 rites.
 Magnesit: Magnesites.
 Magerer Nephrit, f. Variolit.
 Magneteseisenstein, f. Magnetischer
 Eisenstein.
 Magnetstein, f. Gemeiner Magnet-
 eisenstein.
 Magnetischer Eisenkies, Magnetis-
 cher Eisenstein: Ferrum Miner.
 Magnetico-Pyritaceum.
 Magnetischer Eisensand, f. Sandi-
 ger Magneteseisenstein.
 Magnetischer Eisenstein, f. Magn-
 etischer Eisenkies.
 Magnetischer Eisenstein, Magnet-
 eisenstein: Ferrum Magnetes.

- Mahl oder Quellsand: Arena Mo-
 bilis.
 Malachitkupfer, Grüner Kupferkalk,
 Grün Kupfererz: Cuprum Och-
 rac. Malachites.
 Malacolith, Sahlit: Sahlites, Si-
 lex Malacolithes.
 Maltha, f. Bergtheer.
 Manacan, f. Eisentitan.
 Manacan-Eisen, f. Ehendaf.
 Manacan-Titan, f. Ehendaf.
 Manacanit, f. Ehendaf.
 Mandelstein, Kröten-Pocken-Frucht-
 stein: Amygdalites, Saxum
 Glandulosum, Saxum Amygda-
 loides.
 Marecanstein, f. Marecanit.
 Marecanit, Marecanstein, Glas

- Schladen-Zaspis-Zeolith: *Silex Marecanites*
 Marien-Glas, f. Selenit, u. Glitzer.
 Markasit, f. Gemeiner Schwefelkies.
 Marmo Bardiglio di Bergamo, f. Bulpinit.
 Marmo Spartano, f. Splittiger Serpentin.
 Marmor, f. Gemeiner Dichter Kalkstein.
 Marmor mit Ruinenartigen Zeichnungen, Florentiner-Bilder-Ruinen-Landschafts Marmor: *Marmor Ruinosum*.
 Mascagnin: *Mascagninum*.
 Meersalz, f. Seesalz.
 Meerschäum: *Spuma Maris*.
 Mehlerde: *Humus Pauperata*.
 Mehlayps, f. Erdiger Gyps.
 Mehlkreide, f. Bergmilch.
 Mehlspaz, f. Asche.
 Mehlspath, f. Erdiger Baryt.
 Mehlzeolith, f. Erdiger Zeolith.
 Mehliger Kalk, f. Bergmilch.
 Mejonit, Weißer Vulcanischer Hyacinth: *Meionites*.
 Melanit: *Melanites*.
 Melilit (Häut), f. Sommit.
 Melilit (Sommit. Sommites Subst.) *Melilites*.
 Menilit, Leberopal, Blauer Pechstein: *Opalus Menilites*.
 Mergel: *Calcarius Marga*.
 Mergelerde, f. Asche.
 Mesotype (Häut), f. Strahliger Zeolith.
 Messingerz: *Cuprum Orichalcum*.
 Messingspath, f. Schillerstein.
 Meteorstein: *Meteorolithus*.
 Micaphyllit: *Micaphyllites*.
 Micarelle, f. Vinit.
 Miemit, f. Körniger Bitterspath.
 Milchopal, f. Gemeiner Opal.
 Milch Quarz, f. Rosenquarz.
 Mineral, Bergart, Erz: *Minerale*.
 Mineralische Holzkohle, Mineralisirte Holzkohle, Holzartige Steinkohle, Faserkohle: *Lithanthrax Lignosus s. Fibrosus*.
 Mineralische Mumie, f. Mumie.
 Mineralischer Moor: *Hydrargyrum Aethiops*.
 Mineralisirte Holzkohle, f. Mineralische Holzkohle.
 Mineralist, f. Mineralog.
 Mineralkunde: *Oryctognosia*.
 Mineralog, Mineralist: *Mineralogus*.
 Mineralogie: *Mineralogia*.
 Mispickel, f. Gemeiner Arsenikkies.
 Mispickel Silber, f. Silber Arsenikkies.
 Mit Bitter- und Kalk-Erde Gemischtes Glaubersalz, f. Neussin.
 Mit Porcellanerde Gebundener Sandstein: *Arenarius Porcellanus*.
 Mit Schörl Strahlig Gemengter Sandstein: *Arenarius Radians*.
 Mit Stinkstein Gebundene Körner: *Arenarius Sulfureus*.
 Modererz, f. Raseneisenstein.
 Mohs Phosphorsaures Eisen: *Ferum Phosphoricatum Mohsii*.
 Molybdän, Wasserbley: *Molybdaenum*.
 Molybdänkies, Wasserbley, Wasserbleyerz: *Molybdaenum Galenare*.
 Molybdänocher: *Molybdaenum Ochraceum*.
 Mondmilch, f. Bergmilch.
 Mondstein, f. Adularia.
 Moorbraunkohle, Moorkohle: *Pisaxylon Fuscens*.
 Moorkohle, f. Moorbraunkohle.
 Morasterz, f. Raseneisenstein, und Morastiger Raseneisenstein.
 Morastiger Raseneisenstein, Morasterz, Lindstein: *Ferum Ochrae. Cesposum Uliginosum*.
 Mororit: *Calcarius Moroxites*.
 Mororit, f. Spargelstein.
 Mühlstein: *Arenarius Molaris*.
 Müllerisches Glas, f. Halit.
 Mulmiger Schaaliger Baryt: *Barytis Lamellosa Soluta*.
 Mumie, Bergbalsam, Mineralische Mumie, Muminabi (Pers.): *Bitumen Mumia*.

Muminabi (pers.), s. Mumie.

Muriacit, s. Würfels-Anhydrit.

Muschlicher Apatit, s. Spargelstein.

Muschlicher Edler Serpentin: Serpentinus Nobilis Conchaceus Planus s. Aequabilis.

Muschlicher Gemeiner Jasps: Jaspis Vulgaris Conchacea.

Muschlicher Hornstein: Petrosilex Aequabilis s. Conchaceus.

Muschlicher Olivin, Gemeiner Olivin: Olivinus Conchaceus s. Vulgaris.

Muschlicher Siderit: Siderites Conchaceus.

N.

Nadel Chrom, Nadelierz: Chromium Aciculare.

Nadelierz, s. Nadelchrom.

Nadelstein, Gemeiner Titanschörl, Rother Stangenschörl, Schörlartiger Granat: Titanium Calciforme Commune.

Nadelstümiger Eisenstein, s. Stänglicher Thoneisenstein.

Nadelstümiger Schwerspath, s. Stänglicher Baryt.

Nadelstümiges Arseniksaures Kupfer, s. Nadelstümiges Olivenerz.

Nadelstümiges Olivenerz, Nadelstümiges Arseniksaures Kupfer: Cuprum Mineralis. Arsenicale Aciculare.

Nagelerz, s. Stänglicher Thoneisenstein.

Nagelstuth, s. Breccie.

Nagydgerz, Blätterzellurerz, Blättererz, Blättriges Goldberz, Graugold, Graugolderz: Silvanium Lamellosum, Tellurium Lamellosum.

Napfgenkobalt, s. Gediegen Arsenik.

Naphtha, Wohlriechendes Bergöl,

Bergbalsam: Bitumen Naphtha.

Natrolith, Zeolith-Sinter: Natrolithes.

Natrolith, Zeolith-Sinter: Natrolithus.

Natron: Natürliches Mineral Alkali, Mineralisches Laugensalz, Persisches Salz (Bread), Kien (Chines), Trona (in der Barbarey): Natrum.

Natürliche Smalte, s. Lazulit.

Natürliche Zinkblumen, s. Zinkkalk.

Natürlicher Arsenikkalk, Weißer Arsenik.

Natürlicher Arsenik, s. Gediegen Arsenik.

Natürlicher Borax, s. Tinkal.

Natürlicher Mineral Kermes, s. Roth Spiesglanzerz.

Natürlicher Sublimat, s. Quecksilber Hornerz.

Natürliches Amalgam, s. Amalgam Quecksilber.

Natürliches Bergblau, s. Erdige Kupferlazur.

Natürliches Berlinerblau, s. Blaue Eisenerde.

Natürliches Kochsalz: Muria.

Natürliches Quecksilber, s. Gediegen Quecksilber.

Natürliches Rothess Quecksilberoxyd; s. Rothess Natürliches Quecksilberoxyd.

Natürliches Sedativsalz, s. Cassolin.

Natürliches Turpeth. s. Quecksilber Hornerz.

Nepheline (Haüy), s. Sommit.

Nephelin: Nephelinus.

Nephrit, Nierenstein: Nephrites.

Neuseeländerstein, s. Beilstein.

Neuer Traß: Caementum Tuffa.

Nickel, s. Kupfernichel.

Nickelblumen, s. Nickelocher.

Nickelerz, Kupfernichel: Nicolum Mineralis. Cupreum.

Nickelkalk, s. Nickelocher.

Nickeloher, Kupfernickeloher, Nickelmulm, Nickelskalk, Nickelblumen, Grüner Erdkobalt: *Nicolium Ochraceum*.
 Nickel Vitriol: *Vitriolum Nicoli*.
 Niedriges Land: Altsöld.
 Nierenstein, s. Nephrit.
 Nierenzinnober, Japanischer Zinnober: *Hydrargyrum Cinnabaris Glandulosum*.
 Nierenförmiger Quarz: *Quarzum Reniforme*.

Nierenförmiger Thoneisenstein, s. Adlerstein.
 Nigrin: *Nigrinus*.
 Nigrin, Nigrin-Titan, Eisenhaltiges Titanerz von Orian, Eisentitan, Schwarzer Granat: *Siderotitanium*, *Titanium Martiale*.
 Nigrin-Titan, s. Nigrin.
 Nordischer Rother Zeolith, s. Bergmannit.

O.

Obsidian: *Silex Obsidianus*.
 Obsidian-Rutter, s. Perlstein.
 Obsidian-Porphyr: *Porphyrius Obsidianus*.
 Occidentalischer Topaz: *Topazius Occidentalis*.
 Ocher, s. Gelbeerde.
 Öhriger-Braun-Eisenstein: *Ferrum Ochrac. Brunum Friabile*.
 Öhriger Roth-Eisenstein, Roth-Eisenoher, Eisenbol: *Ferrum Ochrac. Rubrum Friabile*.
 Octaëdrisch Arseniksaures Kupfer, s. Dichtes Olivenerz.
 Octaëdrit, s. Anatase.
 Octaëdrit: *Octaëdrites*.
 Oisanit, s. Ebendas.
 Olivenerz, s. Olivenkupfererz.
 Olivenkupfererz, Olivenerz: *Cuprum Mineralis. Arsenicale*.
 Olivin, Basaltischer oder Vulcani-

scher Chrysolith, Grüner Schörl, Aelter Chrysolith: *Olivinus*.
 Omphacit: *Omphacites*.
 Onyr: *Onyx*.
 Opal: *Silex Opalus*.
 Opalisirter Holzstein; s. Holzopal.
 Opalisirender Feldspath, s. Adularia.
 Opalisirender Kalkspath, s. Faseriger Spätiger Kalkstein.
 Opalisirender Muschelmarmor: *Marmor s. Calcareus Opalizans*.
 Operment, s. Gelber Schwefel-Arsenik.
 Opbit, s. Splittiger Serpentin.
 Orbalischer Malachit (Eronstädt), Kupfergrün, Berggrün: *Cuprum Ochrac. Chrysocolla*.
 Orientalischer Granat; s. Almandin Granat.
 Orientalischer Topaz: *Topazius Orientalis*.
 Osteocolla, s. Kalktuff.

P.

Papiertorf: *Turfa Foliata*.
 Parischer Marmor s. Blausstein.
 Paulit: *Paulites*.
 Pechblende, s. Pecherz, und Schwarze Zinkblende.
 Pecherz, Uran-Pecherz, Pechblende, Eisenpecherz, Eisenblende, Schwarz-

uranerz, Geschwefelter Uranit: *Uranium Mineralis. Nigrum*.
 Pechkohle, Schwarzer Bernstein, Fett-Harz- und Schmiedkohle: *Gagas Lithanthrax Piceus*.
 Pechopal, s. Gemeiner Opal.
 Pechstein: *Opalus Piceus*.

- Pechstein Porphy: Porphyrius Piceus.
 Pechtorf: Turfa Picea.
 Pechfärbige Erde: Humus Picea.
 Peliom: Peliom.
 Perigord Dichter-Graubraunsteinerz: Magnesium Ochrac. Chalybeum Densum Petrocoriense.
 Perlkieselsinter, f. Perlänter.
 Perl oder Ufersand: Arena Horaria.
 Perlänter, Perlkieselsinter: Quarzum Stalactiticum Perlaceum.
 Perlstein, Zeolithsand; Vulcanischer Zeolith, Zeolithischer Pechstein, Obsidianmutter: Silex Perlaceus.
 Perlstein Porphy: Porphyrius Perlaceus.
 Perlenförmiger Sandstein: Arenarius Margaritaceus.
 Petalit: Petalites.
 Petrilit, f. Glasiger Feldspath.
 Petunse der Chinesen, f. Gemeiner Feldspath.
 Pfannenstein, f. Dichter Kalksinter.
 Pfefferstein, f. Reggenstein.
 Pfeifenthon: Argilla Leucargilla.
 Pflaster Sandstein: Arenarius Stratiarius.
 Pfingz, f. Spatheisenstein.
 Phosphorsaures Bleyoryd, f. Grün Bleyerz.
 Phosphorsaures Kupfer, Reißbley in Kupfergrün: Cuprum Mineralis. Phosphoricatum.
 Phosphorescirende Blende; f. Gelbe Zinkblende.
 Phosphorit, Erdiger Apatit, Gemeiner Apatit: Calcarium Apatites Phosphorites.
 Physalith: Physalithus.
 Pimelit, Grüne Chrysopraserde, Aufgelöster Chrysopras: Pimelites.
 Pinit, Micarelle: Pinites.
 Pisolith, f. Dichter Kalksinter.
 Pistacit, f. Arendalit.
 Plasma, Grüner Chalcedon: Plasma.
 Platin, Weißes Gold: Platina.
 Pockenstein, f. Mandelstein.
 Polirschiefer (Klebschiefer), Tripelschiefer: (Argilla) Silex Schistus.
 Porcellanerde, Porcellanthon, Kaolin: Argilla Porcellana.
 Porcellan-Jaspis, Porcellanstein, Porcellanit: Silex Jaspis Porcellanites.
 Porcellanstein, f. Porcellan-Jaspis.
 Porcellanthon, f. Porcellanerde.
 Porcellanit, f. Porcellan-Jaspis.
 Poröser Sandstein mit durchscheinenden Körnern: Arenarius Coagmentatus.
 Porphy: Saxum Porphyreum, Porphyrius.
 Porphy Basalt: Porphyrius Basalticus.
 Porphy Breccie, f. Trümmer Porphy.
 Porphy Ruaceln in Porphy: Porphyrius Globulosus.
 Porphyrschiefer hornartiger Porphy, Klingstein, Basaltschiefer, Hornschiefer, Klingstein Porphy: Porphyrius Schistus, Schistoporphyrus.
 Porphyrtiger Syenit, Syenitporphy, Syenitschiefer: Syenites Porphyraceus, s. Schistus.
 Potasche, f. Feuerbeständiges vegetabilisches Laugensalz.
 Prasem, Prasir, Smaragdmutter: Quarzum Prasius.
 Prehnit, Capischer Chrysolith, Capischer Smaragd, Capischer Prasem, Capischer Chrysopras, Grüner Feldspath, Apfelsgrüner Quarz, Thoniger Schörl, Garbenshörl, Kieselartiger Zeolith, Halb Zeolith: Silex Prehnites.
 Prismatisch-Arseniksaures Kupfer; f. Prismatisches Olivenerz.
 Prismatisches Olivenerz, Prismatisch-Arseniksaures Kupfer: Cuprum Mineralis. Arsenicale Prismaticum.
 Probirstein, f. Basanit.
 Problematisch-Meteorisches Gedicke

gen Eisen: Ferrum Nativum Problematicum Meteoricum.
Pseudo-Laven, Pseudo Vulcanische Gebürgearten: Pseudolavae.
Pseudopal, f. Kagenaugen.
Pseudo-Vulcanische Gebürgearten, f. Pseudo-Laven.
Puddingstone, f. Kiefliger Wurfstein.
Punammu Nephrit, f. Beilstein.

Punammustein, f. Ebendas.
Puzzolanerde: Puteolana.
Pyctit: Pyctites.
Pyramidal Basalt: Basaltes Pyramidalis.
Pyreneit: Pyreneites.
Pyrophan, f. Weltaug.
Pyrop-Granat, Feueraugengranat: Granatus Pyropus.

Q.

Quaderstein: Arenarius Quarzum.
Quarz: Quarzum.
Quarz in Platten: Quarzum in Tabulis Islandicum.
Quarz mit Eindrücken: Quarzum cum Inpressionibus.
Quarz Rectique, f. Schwamförmiger Quarz.
Quarz Porphyry: Porphyrius Quarzosus.
Quarz-Sand: Arena, Arena Quarzosa.
Quarziger Chalcedon: Chalcedoni-us Quarzosus.

Quarziger Flußspath; f. Dichter Fluß.
Quarziger Gyps, f. Vulpinit.
Quecksilber: Hydrargyrum.
Quecksilber Hornerz, Salziges Quecksilber, Hornquecksilber, Natürliches Turpeth, Natürliches oder Gebiegene Sublimat, Weißer Markasit: Hydrargyrum Salitum.
Quecksilber Lebererz: Hydrargyrum Hepaticum.
Queßsand, f. Meßsand.
Quicksand: Arena Inaequalis.

R.

Rasen-Eisenstein, Morasterz, Mosdererz, Eisensumpferz, Rasenerz: Ferrum Ochrae. Cespitosum.
Rasenerz, f. Rasen-Eisenstein.
Rasentorf, f. Haide oder Rasentorf.
Rauchgrauer Polirschiefer, Gefaultenstein, Rottenstone: Cariosus Anglorum.
Rauchwacke, f. Marmor.
Rauschgelb, f. Schwefel-Arsenik.
Rauschgelbkies, f. Gemeiner Arsenikkies.
Reine Talkerde: Talcum Purum. Magnesites.
Reiner Würfel-Gyps, f. Dichter Anhydrit.
Reißbley, f. Graphit.

Reißbley in Kupfergrün, f. Phosphorsaures Kupfer.
Retinasphalt: Asphaltum Retinum.
Reussin, Mit Bitter und Kalk-Erde Gemischtes Glaubersalz: Reussinum.
Rhäticit: Rhaeticites.
Rheinikiesel: Quarzum Globosum s. Selectum.
Rhomboidalspath, f. Gemeiner Bitterspath.
Rindenstein, f. Fasriger Kalksinter.
Roggenstein, Pfefferstein, Schrotstein: Marmor Hammites, Marmor Oolithus.
Rober Worar, f. Eincal.
Römischer Alaunstein, f. Alaunstein.

- Römischgewächs, f. Spröb-Glanzerz.
 Rosenquarz, Milch Quarz: Quarzum Lactescens, Quarzum Roseum.
 Rothbleyerz, Rother Bleyspath, Roth-Chromerz, Chromsaures Bley: Plumbum Mineral. Rubrum.
 Roth-Braunsteinerz, Rother oder Weißer Braunstein, Rothspath, Dichtes Roth-Braunsteinerz, Kapniker Stein, Kapniker Feldspath: Magnesium Ochraceum Rubrum.
 Roth-Chromerz, f. Roth-Bleyerz.
 Roth-Eisenerz, f. Schrager Roth-Eisenstein.
 Roth-Eisenstein: Ferrum Ochraceum Rubrum.
 Rothgülden, f. Rothgültigerz.
 Rothgültigerz, Rothgülden: Argentum Mineralis. Rubrum.
 Roth-Kupfererz, Rother Kupferglas: Cuprum Ochrae. Rubrum.
 Rothschiß, f. Braune Blende.
 Rothspath, f. Roth-Braunsteinerz.
 Rothspießglanzerz, Rother Federspiessglas, Natürlicher Mineralstern: Antimonium Mineralis Rubrum.
 Rothstein, f. Rother Eisenstein.
 Rother Eisenochrige Erde: Humus Martialis Damascena.
 Rother Kreide, f. Rother Thoneisenstein.
 Rother Zinkblende, f. Braune Blende.
 Röthel, f. Rother Thoneisenstein.
 Rother Achat, f. Carneol.
 Rother Arsenik, f. Rother Schwefel Arsenik.
 Rother Bleyspath, f. Roth-Bleyerz.
 Rother Chalcodon, f. Carneol.
 Rother Diamant, f. Spinell.
 Rother Eisentalimier, f. Schimmernder Roth-Eisenstein.
 Rother Eisenrahm, f. Ebendas.
 Rother Erzkobalt, Rother Kobaltocher: Cobaltum Ochrae. Rubrum.
 Rother Glasstopf, f. Faseriger Roth-eisenstein.
 Rother Jaspis, Sincpel (Zinopel, Zinnopel, Sinnopel): Jaspis Sinopis v. Sinopea v. Sinopica.
 Rother Kobaltocher, f. Rother Erzkobalt.
 Rother oder Rubin Schwefel, f. Rother Schwefel Arsenik.
 Rother oder Weißer Braunstein, f. Roth Braunsteinerz.
 Rother Rauschgelb, f. Rother Schwefel Arsenik.
 Rother Schwefel Arsenik, Rother Rauschgelb, Rother Arsenik, Arsenik Rubin, Rubin Arsenik, Rother oder Rubin Schwefel: Arsenicum Mineralis. Rhizigallum Rubrum.
 Rother Sibirischer Schörl, f. Eiberit.
 Rother Stangen Schörl, f. Nadelstein.
 Rother Thoneisenstein, Röthel, Rothstein, Rother Kreide, Rother Zeichenstift: Ferrum Ochraceum Argillaceum Rubrica.
 Rother Zeichenstift, f. Rother Thoneisenstein.
 Rother Federspiessglas, f. Rothspießglanzerz.
 Rother Kupferglas, f. Roth Kupfererz.
 Rother Natürlicher Quecksilberoxyd: Hydrargyrum Praecipitatum Rubrum.
 Rottenshon, f. Rauchgrauer Polirschiefer.
 Rubicell, f. Spinell.
 Rubin, f. Ebendas.
 Rubin, Arsenik, f. Rother Schwefel Arsenik.
 Rubinblende, f. Braune Blende.
 Rubinspath, f. Spinell.
 Ruinen-Marmor, f. Marmor mit Ruinenartigen Zeichnungen.
 Russisches Glaserz, f. Silber-Schwärze.
 Russisches Glas: Mica Membranacea.

Russisches Glas, f. Glimmer.
 Russisches Glaserz, f. Silberschwärz-
 ze.
 Rußkobalt, f. Zerreiblicher Schwarz-
 zer Erzkobalt.

Rußkohle: Lithanthrax Fuliginosus.
 Rutil: Rutilus.
 Rutil, Rutil-Titan, Titan-Schörl: Titanium Rutilum.
 Rutil-Titan, f. Rutil.

S.

Säulen Basalt: Basaltes Columnaris.
 Säulenförmiger Traß: Caementum Columnare.
 Säulenspath, Gemeiner Tremolit, Strahl Tremolit: Tremolites Vulgaris.
 Säuliger Baryt: Barytes Columnaris.
 Sablit, f. Malacolith.
 Salinischer Marmor, f. Blausstein.
 Salmiak: Muria Ammoniacae Nativa.
 Salpeter: Nitrum.
 Salz: Sal.
 Salziger Würfelgyps, f. Würfel Anhydrit.
 Salziges Quecksilber, f. Quecksilber Hornerz.
 Salzsaures Bleiorz, f. Hornbley.
 Salzsaures Kupfer, Kupfersand, Kupfer-Hornerz, Grüner Sand aus Peru, Alacanit: Cuprum Muraticum.
 Salzsaures Kupfererz, f. Blättriges Olivenerz.
 Sammeterz, f. Faseriges Malachit Kupfer.
 Sammeterde, f. Erdiger Chlorit.
 Sanderz, f. Kupfersanderz.
 Sandkornstein, f. Granit.
 Sandstein: Arenarius.
 Sandstein mit Hornblende Blättchen Durchkreuzend Gemengt: Arenarius Decussatus.
 Sandstein mit Krystallischen Körnern: Arenarius Crystallinus.
 Sandstein-Porphyr: Porphyrius Arenosus.
 Sandstein von Eßigen Ungleichen

Körnern: Arenarius Fundamentalis.
 Sandiger Magneteisenstein, Magnetischer Eisensand, Eisenstein, Eisensanderz: Ferrum Magnetes Glareosus.
 Sappare, f. Cyanit.
 Sapphir: Sapphirus.
 Sapphir-Quarz, f. Peliom.
 Sapphirspath, f. Cyanit.
 Sarcolith: Sarcolithus.
 Sarder, f. Carneol.
 Cassolin, Borarsäure, Natürliches Sedativsalz: Acidum Boracis.
 Saturnit, f. Braun Bleyerz.
 Sanalpit, f. Smaragdit.
 Sanalpit; f. Zoisit.
 Sautstein, f. Stinkstein.
 Scapolith: Scapolithes.
 Schalenblende, Schaalige Zinkblende: Zinkum Mineralis. Blenda Testacea.
 Schaalentalk, f. Talcit.
 Schaalige Zinkblende, f. Schaalensblende.
 Schaaliger Baryt: Barytis Lamellosa.
 Schaaliger Kalksinter: Stalactites Styriae.
 Schaaliger Kalkstein, f. Dichter Kalksinter.
 Schabast: Schabasites.
 Schattenerz, f. Gemeiner Bleiglanz.
 Schattiges Bleyerz, f. Ebenas.
 Schaumerde Talkerde, Schaumkalk, Glänzender Sediger Tuff: Calca-rius Terreus Nitidus.
 Schaumkalk, f. Schaumerde.
 Scheelerz, f. Kalkscheel-

- Scheermesser Schleiffstein: *Ardesia Novacula*.
 Scherbenkohl, f. Gediegen Arsenik.
 Schiefer: *Schistus*.
 Schieferfelsstein, f. Glimmer Schiefer.
 Schiefergyps, f. Faseriger Gyps.
 Schieferkohle, Schiefer Steinkohle: *Lithanthrax Schistus*.
 Schieferspath: *Calcarius Schistospathosus*, *Schistospathum*.
 Schiefer Steinkohle; f. Schieferkohle.
 Schiefertthon, Kräuterschiefer, Dachstein, Kohlenschiefer, Hygrometer-schiefer, Bituminöser Kohlenschiefer: *Argilla Fissilis (Schista)*.
 Schieferige Hornblende, Hornblendeschiefer: *Hornblenda Schista*.
 Schieferiger Chlorit: *Chlorites Schista*.
 Schieferiger Eisenglanz: *Ferrum Speculare Schistum*.
 Schieferiger Jaspis: *Jaspis Vulgaris Schista*.
 Schieferiger Mergel: *Marga Schista*.
 Schieferiger Talk, f. Verhärteter Talk.
 Schieferiges Quecksilber-Lebererz: *Hydrargyrum Hepaticum Schistum*.
 Schiller: *Speth*, f. Schillerstein.
 Schillerstein, Schillerspath, Messing- Labrador- Serpentin- spath, Schillernde Hornblende: *Talcites Micacites*, *Talcum Versicolor*.
 Schillernde Hornblende, f. Schillerstein.
 Schimmernder Braun Eisenstein, Branner Eisenrath (Eisenblüthe): *Ferrum Ochrac. Brunum Inquinans*.
 Schimmernder Roth-Eisenstein, Roth- Eisenrath, Roth- Eisen- glimmer: *Ferrum Och. Rubr. Inquinans*.
 Schlacken- kobalt; f. Grauer Speiß- kobalt.
 Schlacken- Zeolith, f. Glas- Zeolith.
 Schlackige Kohlenblende: *Graphites Scoriaceus*.
 Schlackige Lava: *Lava Scoriacea*.
 Schlackiges Dichtes Ziegelerz, Kupfer- Pecherz: *Cuprum Ochraceum Piceum*.
 Schlackiges Eisenschüssiges Kupfer- grün: *Cuprum Ochrac. Ferruginosum Scoriaceum*.
 Schlackiges Erdpech, Eigenthlicher Asphalt, Judenpech: *Asphaltum Scoriaceum*.
 Schlamm oder Weiher Erde: *Humus Lutum*.
 Schlangen- stein, f. Splittiger Serpentin.
 Schleiff- spath, f. Korund.
 Scheer- stein, f. Steatit.
 Schmelz- stein: *Ömledékkö*.
 Schmelz- stein: *Dipyr. Leucolithus*.
 Schmied- kohle, f. Pechkohle.
 Schmied- etal, f. Gemeiner Zalk.
 Schnecken- steinerfeld, f. Topasfeld.
 Schöner- scher Sand- stein: *Arenarius Seanicus*.
 Schörl: *Silex Scorus*.
 Schörl, f. Basaltische Hornblende.
 Schörlartiger Actinolith (nach Kitz- man), f. Gemeiner Strahlstein.
 Schörlartiger Beryll: *Beryllus Scoriaceus*.
 Schörlartiger Granat, f. Nadelstein.
 Schörlit, Weißer Stangen- stein: *Beryllus Scoriaceus*, *Scorlites*.
 Schreib- Kreide f. Kreide.
 Schreib- stein, f. Steatit.
 Schrif- terz, Schrift- Tellurerz, Schrift- Character- Gold: *Silvanium Graphicum*, *Tellurium Graphicum*, *Aurum Graphicum*.
 Schrift- gold, f. Schrifte- z.
 Schrift- Tellurerz, f. Ebendas.
 Schrot- stein, f. Roggenstein.
 Schuppen- stein, f. Lepidolith.
 Schuppiger Eisenglanz, Eisenglimmer, Eisenmann: *Ferrum Mineralis. Speculare Micaceum*.
 Schuppiger Glimmer, f. Gemeiner Glimmer.
 Schuppiger Gyps, f. Würfel Anhydrit.
 Schuppiger Zalk, f. Erdiger Zalk, Schür

Schäkt: Strontianites Schützi-
tes, Strontianites Sulfuratus.
Schwammförmiger Quarz, Quarz
Rectique (*Haüy*): Quarzum
Spongiosum.
Schwarz Bleyerz, Schwarzer Bley-
spath: Plumbum Mineralis. Nig-
rum.
Schwarz-Brauneisenstein, Schwarz-
er-Brauneisenstein: Magnesium
Ochrae. Nigrum Densum.
Schwarzer Eisenstein: Ferrum O-
chrae. Nigrum.
Schwarzerz, s. Braunsteinkies.
Schwarz Guldenerz, Schwarz Göl-
bererz: Argentum Mineralisat.
Nigrum.
Schwarz Kohle: Lithanthrax.
Schwarz Silbererz, s. Schwarz Göl-
denerz.
Schwarz Uranerz, s. Pecherz.
Schwarze Blende, s. Braunsteinkies,
und Schwarze Zinkblende.
Schwarze Eisenoehrige Erde: Humus
Martialis Tinctoria.
Schwarze Kreide, s. Zeichenschrist.
Schwarze Zinkblende, Schwarze
Blende, Pechblende: Zincum Mi-
neralis. Blenda Nigra.
Schwarzer Bernstein, s. Pechkohle.
Schwarzer Bleyspath, s. Schwarz
Bleyerz.
Schwarzer Brauneisenstein, siehe
Schwarzbrauneisenstein.
Schwarzer Erzkobalt: Cobaltum
Ochrae. Nigrum.
Schwarzer Granat, s. Nigrin.
Schwarzer Jaspis, s. Basanit.
Schwarzer Kiesel, s. Ebendas.
Schwarzer Kobaltmulm, s. Zerreib-
licher Schwarzer Erzkobalt.
**Schwarzer Krystallinischer oder Säus-
len Schörl,** s. Gemeiner Schörl.
Schwarzer Kupferoher, s. Kupfer
Schwärze.
Schwarzer Stangenschörl, s. Ge-
meiner Schörl.
Schwarzes Blutsteinerz, s. Faserig-
er Brauneisenstein.
Schwarzes Zinnerz, s. Zinnstein.

Lex. Min. Pars III.

Schwefel: Sulfur.
Schwefel-Arsenik, Rauschgelb,
Schweflicher Arsenikkalk: Arseni-
cum Mineralis. Rhizigallum.
Schwefel-Arsenikkalk, s. Schwefel
Arsenik.
Schwefelkies, Eisenkies: Ferrum
Mineralis. Pyrites.
Schwefelsaure Bittererde, Alpen
Gletschersalz: Vitriolum Epso-
mense, Amarum.
Schwefelsaurer Strontianit: Stron-
tianites Sulfuratus, Strontiani-
tes Schützi-tes.
Schwefelsaures Ammoniak, Glauber-
rischer Salmiak: Vitriolum Am-
moniacale.
Schweinsteins, s. Stinkstein.
Schweinszahn: Spathum Hyodon.
Schwererde, Baryterde: Terra Pon-
derosa s. Barytica.
Schwerspath, s. Baryt.
Schwerstein, s. Kalkscheel.
Schwerer Feldspath, s. Smaragdit.
Schwimmender Asbest, s. Bergkork
Asbest.
Scorl ou Granat Brun, s. Zeylonit
Spinell.
Sedativ-Spath, s. Boracit.
Seesalz, Meersalz: Muria Maritima.
Seetorf, Sumpftorf: Turfa Hu-
mus Lutum.
Seewachs, s. Bergtheer.
Seidenerz, s. Faseriges Malachit
Kupfer.
Seifenbänke: Iszaptorlások, Iszap-
torlatok, Iszaptorladékok.
Seifenstein, Halbverhärteter Speck-
stein, Cornwallischer Seifenstein:
Talcum Smectis.
Seifenstein, s. Agalmatolith. und
Zinnstein.
Selenit, Späthiger Gyps, Frau-
eneis, Marienlas, Frauen-Ma-
rienglas; Gypsspath, Blättriger
Gyps: Selenites, Calcaris Gyp-
sum spathosum.
Semeline: Semelinities.
Serpentin: Serpentinus.
Serpentin-Spath, s. Schillerstein.

- Siberit, Rother Sibirischer Schörl,
 Daurite, Tourmaline Uppré
 (Hary): Siberites.
 Sibirischer Grüner Feldspath, s.
 Krimspath.
 Sibirischer Topaz: Topazius Sibi-
 ricus.
 Sicilianit, s. Blättriger Schwefel-
 saurer Strontianit.
 Siderit: Siderites.
 Silber: Argentum.
 Silber Arsenikfließ, Weißerz, Wisp-
 fel Silber: Arsenium Minera-
 lis. Pyritaceum Argentiferum.
 Silberfedererz, s. Federerz.
 Silberglanz, Kupferhaltiges Ge-
 schwefeltes Silbererz: Argentum
 Mineralis. Cupriferaum.
 Silber und Kupferfablerz, s. Ku-
 pferfablerz.
 Silberhornerz: Argentum Mine-
 ralis. Corneum.
 Silberlebererz, s. Federerz.
 Silbermalm, s. Silberschwärze.
 Silberschwärze, Russisches Glas-
 erz, Bittertes Schwarzgülden,
 Hornerzschwärze, Glaserschwär-
 ze, Silbermalm: Argentum Mi-
 neralis. Fuliginosum.
 Silberhaltiger Bergkork, s. Zunder-
 erz, und Zunder Asbest.
 Sinopel, Sinnopel, s. Rother Jaspis.
 Sinteriger faseriger Kalkstein, s.
 faseriger Kalkstein.
 Störza: Störza.
 Smaragd: Smaragdus.
 Smaragdfluß, s. Späthiaer Fluß.
 Smaragdmutter, s. Prasem.
 Smaragdspath, s. Smaragdit.
 Smaragdit, Smaragdspath, Schwe-
 rer Feldspath, Verde di Corsica,
 Cauaspit: Smaragdites.
 Smergel, s. Smirgel.
 Smergelerz, s. Ebendas.
 Smirgel, Smergel, Smergelerz:
 Smiris.
 Sommite, Nepheline, Melilite
 (Hary): Sommites.
 Späthiaer Braunkalk, Brauns-
 path, Goldstein: Calcarius Brun-
 cens Spathosus, Magnesiate
 Spathosa.
 Späthiger Fluß, Flußspath, Leucht-
 phosphor- und Glasspath, Wür-
 fel = Smaragd, Adamantin = Ames-
 thyst = Chrysolith Fluß: Calcar-
 ius Fluor Spathosus.
 Späthiger Galmey, s. Zinkspath.
 Späthiger Gyps, s. Selenit.
 Späthiger Kalkstein, Kalkspath,
 Blättriger Kalkstein: Spathum.
 Späthiger Olivin, s. Blättriger
 Olivin.
 Späthiger Stinkstein, s. Blättriger
 Stinkstein.
 Späthiger Titanit: Titanium Sili-
 ceo-Calcarium Spathosum.
 Späthiger Zeolith, s. Blättriger
 Zeolith.
 Spanischer Aragonischer Apatit, s.
 Excentrischer Kalkstein.
 Spanische Kreide, s. Steatit.
 Spargelstein, Muschlicher Apatit,
 Mororit, Calcarius Apatites
 Chrysolithus.
 Spath Adamantin, s. Andalusite.
 Spath Eisenstein, Stahlstein, Stahl-
 erz, Eisenspath, Weißes Eisenerz,
 Kalkartiges Eisenerz, Kalkiger Ei-
 senstein, Plinz: Ferrum Ochrae.
 Spathiforme.
 Spathartiges Weißes Bleyerz, s.
 Weißbley.
 Speise, s. Leber Eisenfließ.
 Sphaeroidisches Arseniksaures Ku-
 pfer, s. Sphaeroidisches Olivenerz.
 Sphaeroidisches Olivenerz, Spha-
 roidisches Arseniksaures Kupfer:
 Cuprum Mineralis. Arsenicale
 Sphaeroideum.
 Sphaerulit: Sphaerulites.
 Spiauter, s. Zink.
 Spiegelblendes, s. Gelbe Zinkblende.
 Spiegel Eisen, s. Gemeiner Eisens-
 glanz.
 Spießglanz: Stibium, Antimonium.
 Spießglanzocher: Stibium s. Anti-
 monium Ochraceum.
 Spießglanzsilber, Antimonialisches
 Silber: Argentum Stibiatum.

- Spießglangzsilber, f. Federerz.
 Spießglangzspath, f. Weiß Spießglangzerz.
 Spinell, Rubin, Rubinspath, Rubicell, Rother Diamant, Balas: Spinellus.
 Spinell, f. Carfunkel (*Plin.*).
 Spinther: Spinter.
 Splittiger Hornstein: Petrosilex Squamosus s. Festucarius.
 Spodumene: Spodumene, Triphane.
 Spreustein: Achyrolithus.
 Spröderz, f. Gemeiner Bleiglanz.
 Spröd = Glanzerz, Spröd = Silber Glanzerz, Spröd Glaserz, Röschgewäch, Ziegererz: Argentum Fragile, Argentum Mineralis. Nigrum.
 Spröd = Glaserz, f. Spröd = Glanzerz.
 Spröd Silber = Glanzerz, f. Ebendas.
 Stangen Granat, f. Staurolith.
 Stangenkoble, Stangenstein: Lithanthrax Scapiformis.
 Stangenspath, f. Stänglicher Baryt.
 Stangenstein, f. Stangenkoble.
 Stänglicher Baryt, Stangenspath, Nadel förmiger Schwerspath: Barytis Scapiformis.
 Stänglicher Bitterspath: Calcarius Talcosus Scapiformis.
 Stänglicher Thoneisenstein, Nagelerz, Nadel förmiger Eisenstein: Ferrum Ochrac. Argillaceum Scapiforme.
 Stängliches Frankenger Kupferglanzerz: Cuprum Mineral. Nitudum Frankenbergen. Columnare.
 Stablerz, f. Spath = Eisenstein.
 Stablstein, f. Ebendas.
 Stalactit, f. Faseriger Kalksinter.
 Stauerde: Humus Daedala.
 Staubkoble, f. Holzkoble.
 Staurolith, Kreuzstein = Granat, Stangen Granat, Granatit: Granatus Staurolithus.
 Steatit, Gemeiner Speckstein, Schmerstein, Schreibstein, Spanische Brianzoner Kreide: Talcum Steatites Vulgaris.
 Steinflach, f. Asbest.
 Steinmark: Lithomarga.
 Steinmergel, f. Verhärteter Mergel.
 Steinöl, f. Gemeines Erdöl.
 Steinpech, f. Erdiges Erdpech.
 Steinsalz: Muria Fossilis, Sal Fossile.
 Stilbit (*Haüy*), f. Blättriger Zeolith.
 Stinkschiefer, f. Blättriger Stinkstein, und Stinkstein.
 Stinkspath, f. Ebendas.
 Stinkstein, Stinkender oder Bituminöser Kalkstein, Eufstein, Schweinstein, Stinkschiefer, Hornflöz: Calcarius Suillus.
 Stinkender oder Bituminöser Kalkstein, f. Stinkstein.
 Stippfand, f. Färbiger Sand.
 Strahlberber Kobalt, f. Grauer Spießkobalt.
 Strahl = Eisenkies, Strahlkies: Ferrum Mineralis. Pyrites Radiatus.
 Strahl = Gyps, f. Faseriger Gyps.
 Strahlkies, f. Strahl = Eisenkies.
 Strahlhörl, Strahlstein, Strahlsteinart: Actinotus.
 Strahlstein, f. Strahlhörl und Spath = Eisenstein.
 Strahlsteinart, f. Strahlhörl.
 Strahlstremolit, f. Glasartiger Tremolit, und Säulenspath.
 Strahlig Blättriger Zeolith: Zeolithus Radiatus Lamellosus.
 Strahliger Kupferlazur, Blauer Malachit: Cuprum Ochrac. Azurum Radiatum.
 Strahliger Baryt: Barytis Radiata, Lapis s. Phosphorus Bononiensis.
 Strahliger Braunkalk: Calcarius Brunescens Radiatus.
 Strahliger Rother Kobalt: Cobaltum Ochrac. Rubrum Radiatum.
 Strahliger Hörl, f. Gemeiner Strahlstein.
 Strahliger Zeolith, Gemeiner Zeolith, Mesotype (*Haüy*): Zeolithus Radiatus.
 Strahliges Gelbliches Zinnerz, f. Holz = Zinnerz.

Strahliges Grau Braunsteinerz: Magnesium Ochrac. Chalybeum Radiatum.
 Strahliges Natron: Natrum Radiatum.
 Strahliges Olivenerz: Cuprum Mineralis. Arsenicale Radiatum.
 Strigauer Siegelerde; s. Fol.
 Stripperz; s. Gemeiner Bleeglanz.

Strohstein: Carpholitus.
 Stufe, s. Erzstufe.
 Sumpftorf, s. Seetorf.
 Syenit: Syenites.
 Syenit = Porphyr; s. Porphyrartiger Syenit.
 Syenit = Schiefer, s. Ebendas.
 Syrischer oder Syrianischer Granat, s. Almandin = Granat.

I.

Tafelbasalt: Basaltes Schistus.
 Tafelschiefer, s. Thonschiefer.
 Tafelschiefriger Sandstein: Arenarius Fossilis.
 Tafelspath: Spathum Tabulatum.
 Talcir, s. Blättriger und Streifiger Steatit.
 Talk: Talcum (Proprium).
 Talkerde, s. Erdiger Talk, und Schaumerde.
 Talkalimner, s. Gemeiner Talk.
 Talkschiefer, s. Verhärteter Talk.
 Talkspath, s. Gemeiner Bitterspath.
 Talkartiger Scapolith: Scapolithes Talcosus.
 talkiger Eisenstein: Ferrum Ochre. Talcosum.
 Tantal, Tantalit: Tantalum, Tantalites.
 Tantalit, s. Tantal.
 Tellurankerstein, s. Gemeiner Opal.
 Tellur: Tellurium.
 Tellurisches Gediegen Eisen: Ferrum Nativ. Telluricum.
 Tesserit (Haüy), s. Kreuzstein.
 Thalit, s. Arendalit.
 Thierische Dammerde: Humus Animalis.
 Thierische Steing: Allatbelikö-veeskék, v. Összenövedékek.
 Thon, Hafnerthon, Letten, Ziegelthon, Leimen, Brausetthon: Argilla Vulgaris.
 Thoneisenstein, Thoniges Eisenerz: Ferrum Ochrac. Argillaceum.
 Thonporphyr: Porphyrius Argillaceus.

Thonschiefer, s. Dachschiefer.
 Thonschieferart: Ardesia.
 Thonstein, Verhärteter Thon: Argilla Indurata.
 Thoniger Schörl, s. Prehnit.
 Thoniges Eisenerz, s. Thoneisenstein.
 Thumerstein, s. Urinit.
 Tienererz, s. Sprödglanzerz.
 Tinkal, Natürlicher Borax, Rother Borax: Borax Tinkal.
 Titan: Titanium.
 Titaneisen, Eisenhaltiges Titanerz von Aschaffenburg: Ferrum Titanicum.
 Titanerz aus Spanien, s. Cajulit.
 Titansand, s. Eisentitan.
 Titanschörl, s. Rutil.
 Titanit: Titanites.
 Topaz: Topazius.
 Topazfels, Schneckensteinfels: Gneissium Topazinum.
 Topfstein, s. Verhärteter Talk.
 Töpferbley, s. Graphit.
 Töpferthon: Argilla Figulina.
 Torbernit, s. Uranglimmer.
 Torf: Turfa.
 Tourmaline Apyré (Haüy) s. Siberit.
 Trapp, Gemeiner Kiefelschiefer, Hornschiefer, Hornsteinschiefer, Schieferiger Hornstein, Hornsint: Silex Schistus Vulgaris.
 Trapp, s. Wafe.
 Trapptuff, s. Basalttuff.
 Tras, Vulcanischer Luff, Vulcanischer Sand: Caementum.
 Tremolit: Tremolites.

Tripel: Tripolitana.
Tripelschiefer, f. Polirschiefer.
Tropfstein, f. Faseriger Kalksinter.
Tropfsteinartiger Sandstein: Arenarius Stillatitius.
Tropfsteinartiger Quarz: Quarzum Stillatitium.
Trümmer-Perphyr, **Perphyr Breccie**: Porphyrius Brecciaefarmis.
Tuff, f. Kalktuff.

Tuffstein, f. Ebendas.
Tungstein, f. Kalk-Scheel.
Tungsteinartiges Eisen: Ferrum Tungsteniforme.
Tungsten, f. Kalk-Scheel.
Tuttenstein, f. Tuttenstein.
Türkis: Turcosa.
Turmalin, f. Electriccher Schörl.
Tyroler Hornblende von Matrey: Tyrolica Hornblenda ex Matrey.

U.

Uebergangs-Grünstein, f. Grünstein.
Ufersand, f. Perl oder Ufersand.
Ufersandstein: Arenarius Glareosus.
Umber, f. Umbra.
Umbererde, f. Ebendas.
Umbra, **Umbraeisen**, **Umber**, **Umbererde**: Ferrum Och. Umbra.
Umbraeisen, f. Umbra.
Unächte Lava: Lava Spuria.
Unächter Diamant, **Ungriſcher Diamant von Marmoros-Böhmen-Sachsen-Kärnthén**: Pseudodamas.
Unächter Lazurstein, f. Lazulit.
Unbenanntes Bleierz: Plumbum Mineralis. Anonymum.
Undurchſichtiger Agalmatolith: Agalmatolithes Opacus.

Ungeſtalteter Quarz: Quarzum Inſorme.
Ungriſcher Diamant von Marmoros-Böhmen-Sachsen-Kärnthén; f. Unächter Diamant.
Unreifer Aſbeſt, f. Gemeiner Aſbeſt.
Unterirdiſches Bergbarziges Faſeriges Holz, f. Holzkohle.
Unverbrennliche Steinkohle, f. Kohlenblende.
Uran: Uranium.
Uranlimmer, **Grünlimmer**; **Grün Uranerz**, **Chalcolith**, **Torbernit**, **Uranitſpath**, **Verhärteter Urankalk**: Uranium Mineraliſat. Viride.
Uranocher, **Erdiger Urankalk**: Uranium Ochraceum.
Uranitſpath, f. Uranlimmer.
Uralk, f. Körniger Kalkſtein.

L.

Varſolit: Variolites.
Venetianischer Talk, f. Gemeiner Talk.
Veränderlicher Opal, **Veränderlicher Stein**, **Hydrophan**, **Pyrophan**, **Weltaug**: Hydrophanus, Opalus Mutabilis, Opalus Oculi Mundi.
Veränderlicher Stein, f. Veränderlicher Opal.
Verde Antico, f. Splittiger Serpentin.

Verde di Corſica, f. Smaragdit.
Verde Prato, f. Splittiger Serpentin.
Verhärtete Gelbe Bleyerde, f. Feſte Bleyerde.
Verhärteter Mergel, **Steinmergel**, **Zeckſtein**, **Hammerkalk**, **Kohlſtein**, **Dachſtein**: Calcarius Margal Indurata.
Verhärteter Schwarzer Erdkobalt: Cobaltum Ochrae. Nigrum Induratum.

Verhärteter Spießglanzocher: Stibium s. Antimonium Ochrae. Induratum.

Verhärteter Talk, Schieferiger Talk, Topfstein, Lebetstein, Lavastein, Talkschiefer: Talcum Ollaris, Lapis Ollaris.

Verhärteter Thon, s. Thonstein.

Verhärteter Urankalk, s. Uranglimmer.

Verhärter Steinmark: Lithomarga Indurata.

Veronfer Erde, s. Grünerde.

Verwitterter oder Vererdeter Wyzmut, s. Wyzmutocher.

Verwittertes Schwarzgülden, s. Silberschwärze.

Vesuvian, s. Idocrase.

Vielfarbiger Marmor: Marmor Multicolor.

Violetter-Aster-Dauphiner Schörl, s. Arinit.

Vitriol: Vitriolum.

Vivianit: Vivianites.

Vulcanische Aschen: Cineres Vulcanici.

Vulcanisch Gediegen Blei: Plumbum Nativum.

Vulcanischer Chrysolith, s. Idocrase.

Vulcanischer Sand, s. Trass.

Vulcanischer Schwefel: Sulfur Vulcanicum.

Vulcanischer Tuff, s. Trass.

Vulcanischer Zeolith, s. Perlstein.

Vulpinit, Quarziger Gyps, Marmor Bardiglio di Bergamo: Vulpinites.

W.

Wachspal, s. Gemeiner Opal.

Wad, s. Zerreibliches Schwarzbraunsteinerz.

Wade, Trapp (Krötenstein): Waca.

Wadenthon: Argilla Trappacea.

Wadenartiger Mandelstein: Amygdalites Trappacea.

Wadstein, s. Zaseriger Gyps.

Wadkererde, Wadkerthon: Talcum Pullonum.

Wadkerthon, s. Wadkererde.

Walzenförmiger Quarz: Quarzum C lindricum.

Wasserblei, s. Molybdän und Molybdänkies.

Wasserbleiherz, s. Molybdänkies.

Wasserfreier Gyps, s. Anhydrit.

Wasserkies, s. Leber-Eisenkies.

Wasserspall, s. Opalstrender Feldspath.

Wasser-Sapphir, s. Velion.

Wasserstein, s. Dichter Kalkfinter.

Watt, s. Zerreibliches Schwarzbraunstein-Erz.

Wavellit: Wavellites.

Weichgewächs, s. Glaserg.

Weicher Federartiger Fadenartiger oder Reifer Asbest, s. Biessamer Asbest.

Weibererde, s. Schlamm oder Weibererde.

Weißblei, Weißer Bleispath, Spathartiges Weißbleiherz: Plumbum Mineralis. Album.

Weißerz, s. Silber Arsenikkies.

Weißgoldherz, s. Gediegen Tellur.

Weißgültig Bleiherz: Plumbum Mineralis. Album Antimoniale.

Weißgültigerz, Weißgüldenerz: Argentum Mineral. Album, Plumbum Mineralis. Antimoniale Album.

Weißkupfer, Kupferweißherz, Arsenikalischer Weißer Kupferkies: Cuprum Mineralis. Album, Cuprum Albidum.

Weiß-Silvanerz, s. Weiß-Tellurerz.

Weiß Spießglanzherz, Spießglanzspath: Stibium Miner. Album.

Weißstein: Leucolithes.

Weiß-Tellurerz, Weiß-Silvanerz: Silvanium Luteum, Tellurium Album.

Weisse Kreide, s. Kreide.

Weisse Zinngrauen, s. Kalkscheel.

Weißer Arsenik, Natürlicher Arsenikkalk, Arsenikblüthe: Arsenicum Ochrae. Album.

Weißer Bernstein: Succinum Album
 Weißer Bleyspath, f. Weißbley.
 Weißer Chalcedon, Cachalong: Chalcedonius Cachalonius.
 Weißer Hyacinth, f. Kreuzstein.
 Weißer Kobalt, f. Gelber Erdkobalt.
 Weißer Markasit, f. Quecksilber Hornerz.
 Weißer Speiskobalt: Cobaltum Mineralis. Album.
 Weißer Stangenstein, f. Schörlit.
 Weißer Tafelschörl, f. Glasiger Feldspath.
 Weißer Bitriol, f. Zinkbitriol.
 Weißer Vulcanischer Hyacinth, f. Mejonit.
 Weißer Zinnstein, f. Kaltscheel.
 Weißes Alaunerz, f. Alaunstein.
 Weißes Eisenerz, f. Spath Eisenstein.
 Weißes Gold, f. Platin.
 Weißes in Grünlich Gelbe Färbung des Goldes, f. Gelberz.
 Weißes Scheelerz, Kaltscheel.
 Weißes Wolframerz, f. Ebenas.
 Wellenförmiger Glimmer: Mica Undulata.
 Weltaug, f. Veränderlicher Opal.
 Wernerit: Wernerites.
 Wiesenerz, f. Gemeiner Raseneisenstein.
 Wismut, f. Wyzmut.
 Witherit: Barytes Witherites.
 Wohlriechendes Bergöl, f. Naphtha.
 Wolfram, f. Eisenschmel.

Wundersalz, f. Glaubersalz.
 Wurfstein, f. Breccie
 Würfel: Anhydrit, Salziger Würfelgyps, Wurfelspath, Schuppiagergyps, Muriacit: Calcarius Gypsum Muraticum, Anhydrites Cubicus.
 Würfelers, f. Arseniksaures Eisen, und Gemeiner Bleyslanz.
 Würfel Fluss, f. Späthiger Fluss.
 Würfelspath, f. Analcime, u. Würfel Anhydrit.
 Würfelstein, f. Boracit.
 Würfel Zeolith, Ebabasse (Hauy): Zeolithus Cubicus.
 Würflicher Feldspath, f. Glasiger Feldspath.
 Wyzmut: Wyzmutum.
 Wyzmut-Bley, Wyzmutisches Silbererz, Wyzmutisches Silber: Plumbum Miner. Bismuticum.
 Wyzmutblumen, f. Wyzmutocher.
 Wyzmutglanz, Geschwefelter Wyzmut, Graues Wyzmuterz: Wyzmutum Mineralis. Galenare.
 Wyzmutkalk, f. Wyzmutocher.
 Wyzmutmalm, f. Ebenas.
 Wyzmutocher, Verwitterter ober Vererdeter Wyzmutmalm, Wyzmutkalk, Wyzmutblumen: Wyzmutum Ochraceum.
 Wyzmutisches Silber, f. Wyzmutbley.
 Wyzmutisches Silbererz, f. Wyzmutbley.

Y.

Ytter: Tantal: Yttero Tantalum.

Z.

Zähes Erdspek, f. Bergtheer.
 Zechstein, f. Marmor, und Verhärteter Mergel.
 Zeichenschiefer, Schwarze Kreide: Ardesia Nigrita.
 Zellkies, Zelliger Eisenkies: Ferrum Miner. Pyrites Cellulosus.

Zelliger Eisenkies, f. Zellkies.
 Zelliger Quarz: Quarzum Cellulosum.
 Zeolith, Brausestein: Zeolithus.
 Zeolith Efflorescente, f. Ausgeschlagener Zeolith.
 Zeolithsand, f. Perlestein.

- Zeolithfinter, f. Natrolith.
 Zeolithspath, f. Blättriger Zeolith.
 Zeolithischer Pechstein, f. Periststein.
 Zerfressener Quarz: Quarzum Erosum.
 Zerreibliche Bleyerde, Zerreibliche Gelbe Bleyerde: Plumbum Ochraceum Argillaeforme Citrinum Friabile.
 Zerreibliche Gelbe Bleyerde, f. Zerreibliche Bleyerde.
 Zerreibliche Rußkoble: Lithanthrax Fuliginosus Friabilis.
 Zerreiblicher Sandstein: Arenarius Friabilis.
 Zerreiblicher Schwarzer Erzkobalt, Schwarzer Kobaltmulm, Rußkobalt: Cobaltum Ochraceum Nigrum Friabile.
 Zerreibliches Schwarzbraunsteinerz, Watt, Wad, Blafwad, Brauneisensteinerz, Engündliches Braunsteinerz: Magnesium Ochrac. Nigrum Friabile.
 Zerreibliches Steinmark: Lithomarga Friabilis.
 Zeylonischer Opal, f. Opalifirender Feldspath.
 Zeynith Spinell, Scori ou Granat Brun: Zoylanites.
 Ziegelerz: Cuprum Lateritium.
 Ziegelthon, f. Thon.
 Zink, Spiauter: Zinkum.
 Zink Blende, f. Blende.
 Zinkfalk, Gemeiner Zinkocher, Gemeiner Galmey, Natürliche Zinkblumen: Zincum Mineralis. Calamina Vulgaris.
 Zinkocher, Galmey: Zinkum Mineralis. Calamina.
 Zinkspath, Blättriger Zinkocher, Späthiger Galmey, Blättriger Galmey: Zinkum Mineralis. Calamina Lamellosa.
 Zinkvitriol, Weißer Vitriol, Galligenstein: Vitriolum Zinki.
 Zinn: Stannum.
 Zinngrauen, f. Zinnstein.
 Zinnkies, Geschwefeltes Zinn: Stannum Mineralis. Pyritaceum.
 Zinnsand, f. Zinnstein.
 Zinnspath, f. Kalkscheel.
 Zinnstein, Schwarzes Zinnerz, Zinnzwitter, Zinnsand, Seifenstein, Zinngrauen: Stannum Ochrac. Androgynum.
 Zinnzwitter, f. Zinnstein.
 Zinnober, Geschwefeltes Quecksilber, Zinnobererz, Berg-Gediegener-Gesgrabener-Gewachfener Zinnober: Hydrargyrum Cinnabaris.
 Zinnobererz, f. Zinnober.
 Zinopel, Zinnopel, f. Sinopel.
 Zirkon, f. Cirkon.
 Zoisit: Zoisites.
 Zunder Asbest, Bergzunder, Lumpenerz, Silberhaltiger Bergfalk, Leichtes Blättriges Silbererz: Asbestus Argentifer.
 Zundererz, Zunder Spiesglanzerz, Berg-Zundererz, Lumpenerz, Silberhaltiger Bergfalk, Leichtes Blättriges Silbererz, Blätter-Erz: Stibium Mineralis. Fomitium.
 Zunder Spiesglanzerz, f. Zundererz.
 Zusammengesetzter Spath, f. Gemeiner Bitterspath.

Nomenclaturae Fossilium Germanicae Systematicae aequivocae, duarum triumve significationum.

1. **Uebrenstein.** 1) Actinotus Vulgaris. 2) Asbestus Immaturus v. Vulgaris. Prior *Actinoti* (hic Talci, hoc Terrae Talcosae, s. Amarae), posterior *Asbesti* (hic Talci, hoc Terrae Talcosae), species est.
2. **Amazonenstein.** 1) Feldspathum Amazonius. 2) Nephrites Communis. Prius *Terrae Siliceae*; posterior *Talci* (hoc Terrae Talcosae), species est.
3. **Bergbalsam.** 1) Bitumen Mumia. 2) Bitum. Naphtha. Prior *Petrolei* (hoc Bituminis, hoc Inflammabil. Class.); posterior *Bituminis* (hoc Inflammabil. Class.), species est.
4. **Bergöl.** 1) Bitumen. 2) Petroleum. Prius *Inflammabil. Clas.*, posterior *Bituminis*, (hoc Inflammabil. Class.), species est.
5. **Blättererz.** 1) Silvanium v. Tellurium Lamellosum. 2) Stibium Mineralis. Fomitiosum. Prius *Tellurii*; posterior *Antimonii Mineralis. Rubri* (hoc Antimonii), species est.
6. **Blättriger Gyps.** 1) Calcarius Gypsum Lamellosum. 2) Calcar. Gyps. Spathosum v. Selenites. Prius *Calcarii Gypsi* (hoc Calcariae sulfuricae; haec Terrae Calcariae); posterior *eorumdem dictorum generum* alia, species est.
7. **Blättriges Olivenerz.** 1) Cuprum Mineralis. Arsenicale Densum. 2) Cupr. Mineralis. Arsenical. Lamellosum. Prius *Cupri Mineralisati Arsenicalis* (hoc Cupri, posterior *eorumdem generum* alia, species est.
8. **Blauer Schörl.** 1) Titanium Anatase. 2) Cyanites. Prius *Titanii* (Metalli); posterior *Actinoti* (hic Terrae Talcosae s. Amarae), species est.
9. **Dachstein.** 1) Calcarius Aequalis, v. Calcar. Densus Vulgaris. 2) Argilla Fissilis. 3) Calcar. Marga Indurata. Primus *Calcarii Densi*, (hic Calcariae Carbonicae, haec Terrae Calcariae); secunda *Argillae Vulgaris* (haec Argillae, haec Terrae Argillaceae); tertius *Calcarii Margae* (hic Calcariae Carbonicae, hic Terrae Calcariae), species est.
10. **Edler Serpentin.** 1) Serpentinus Nobilis. 2) Serp. Nob. Festucarius. Prior *Serpentini Communis* (hic Serpentine, hic Talci, hoc Terrae Talcosae); posterior *dictorum*, species est.
11. **Eisenblüthe.** 1) Calcarius Stalactites Fibrosus, v. Inolithus, v. Flos Ferri. 2) Ferrum Ochrac. Brunum. Inquinans. Prior *Calcarii Stalactitae*, (hic Calcariae Carbonicae, haec Terrae Calcariae); posterior *Ferri Ochrac. Brunii* (hoc Ferri Pyritacei, hoc Ferri), species est.
12. **Eisenmann.** 1) Ferrum Ochrac. Brunum Inquinans. 2) Ferrum Mineralis. Speculare Micaceum. Prius *Ferri Ochrac. Brunii*, (hoc Ferri Pyritacei, hoc Fer-

- ri); posterius *Ferri Mineralis. Specularis* (hoc *Ferri Pyritacei*, hoc *Ferri*), species est.
13. *Eisenschwärze*: 1) *Graphites* (*Molybdaena Wallerii*). 2) *Ferum Fuliginosum*. Prior *Graphitae* (hic *Class. Inflammab.*) posterius *Ferri Magnetis*, (hoc *Ferri Pyritacei*, hoc *Ferri*), species est.
14. *Eisen Titan*: 1) *Titanium Martiale*, v. *Siderotitanium*. 2) *Ferum Manacanites*. v. *Titanium Manacanites*. Duae *diversae species Titanii* sunt.
15. *Erbsenstein*: 1) *Calcarium Stalactites Densus*. 2) *Pisolithus*. Prior *Calcarii Stalactitae* (hic *Calcariae Carbonicae*, haec *Terrae Calcariae*), posterius *dictorum*, species est.
16. *Erbsenstein*: 1) *Calcarium Stalactites Densus*. 2) *Pisolithus*. Prior *Calcarii Stalactitae* (hic *Calcariae Carbonicae*, haec *Terrae Calcariae*); posterius *dictorum*, species est.
17. *Federsaun*: 1) *Vitriolum Capillare*. 2) *Calcarium Gypsum Fibrosum*. Prius *Salis Sulfuricati* (hoc *Class. Salium*); posterius *Calcarii Gypsi* (hoc *Calcariae Sulfuricae*, haec *Terrae Calcariae*), species est.
18. *Federerz*: 1) *Plumbum Mineralis*. *Galena Vulgaris*. 2) *Stibium Mineralis*. *Griseum Vulgare Plamosum*. Prius *Plumbi mineralisati Galenae* (hoc *Plumbi*); posterius *Stibii Mineralis*. *Griset* (hoc *Stibii s. Antimonii*), species est.
19. *Federweiß*: 1) *Asbestos Amiantus*. 2) *Actinotus Vitreus*. 3) *Calcarium Gypsum Fibrosum*, v. *Gypsum Striatum*. Prius *Asbesti* (hic *Talci*, hoc *Terrae Talcosae*), secundus *Talci* (hoc *Terrae Talcosae*), tertius *Calcarii Gypsi* (hoc *Calcariae Sul-*
- furicae*, haec *Terrae Calcariae*), species est.
20. *Gemeiner Zeolith*: 1) *Zeolithus Fibrosus*. 2) *Zeolithus Spathosus*. 3) *Lamellosus*. 5) *Zeolith. Radiatus*. Tres *diversae species Zeolithi* (qui ad *Terram Siliceam* pertinet).
21. *Glaß Zeolith*: 1) *Silex Marecanites*. 2) *Zeolithus Densus*. Prior *Obsidiani* (hic *Terr. Siliceae*); posterius *Zeolithi* (itid. *Terr. Siliceae*), species est.
22. *Hartstein*: 1) *Sclerolithus*. 2) *Ferum Ochraceum*. *Cespitosum Pratenense*. Prior *Terrae Siliceae*, posterius *Ferri Ochracei Cespitosi* (hoc *Ferri Phosphorici*, hoc *Ferri*), species est.
23. *Hornschiefer*: 1) *Porphyrius Schistus*. 2) *Silex Schistus Vulgaris*. Prior *Wakae* (haec *Terr. Argillaceae*), posterius *Silicis Schisti* (hic *Quarzi*, hoc *Terr. Siliceae*), species est.
24. *Jaspis Zeolith*: 1) *Zeolithus Densus*. 2) *Silex Marecanites*. Prior *Zeolithi* (hic *Terrae Siliceae*), posterius *Obsidiani* (hic itid. *Terr. Silic.*), species est.
25. *Judenpech*: 1) *Asphaltum Terreum*. 2) *Asphalt. Scoriaceum*. Utrumque *Asphalti* (hoc bituminis, hoc *Class. Inflammabil.*), sed *diversae species*.
26. *Kobleneschiefer*: 1) *Ardesia Bitumiosa*. 2) *Argilla Fissilis Schista*. Prior *Ardesiae*, (haec *Terrae Argillaceae*), posterius *Argillae* (haec itid. *Terrae Argillaceae*), species est.
27. *Kreuzstein*: 1) *Crossopetra*. 2) *Chiastolithes*. Prior *Zeolithi* (hic *Terr. Siliceae*), posterius *Feldspathi* (itid. *Terrae Siliceae*), species est.
28. *Krötenstein*: 1) *Waka*. 2) *Amygdalites*. Prior *Terrae Argillaceae* - posterius *Wakae*, species est.

29. Kupferblau : 1) Cuprum Ochraceum Azureum. 2) Cuprum Ochrac. Azur. Friabile. Prius Malachitae (hic Cupri); posterius prioris, species est.
30. Kupfer Lebererz : 1) Cuprum Mineralis. Hepaticum. 2) Cuprum Mineral. Variegatum. Prius olim a quibusdam ad Cuprum relata singularis; posterius Cupri Sulfurati (hoc Cupri), species est.
31. Kupfermullm : 1) Cuprum Ochrac. Laterit. Friabile. 2) Cupr. Ochrac. Fuliginosum. Prius Cupri Ochrac. Lateritii (hoc Cupri Nativi), posterius Cupri Sulfurati (hoc Cupri), species est.
52. Kupfernickel : 1) Nicolum. 2) Nicolum Mineralis. Cupreum. Prius est genus, posterius species.
33. Leberschlag : 1) Ferrum Mineral. Pyrites Hepaticus. 2) Cuprum Mineralisat. Hepaticum. Prius Ferri Mineralis. Pyritae; posterius olim a quibusdam ad Cuprum relata singularis, species est.
34. Leichtes Blättriges Silbererz : 1) Asbestos Argentifer. 2) Stibium Mineralisat. Fomitum. Prius Asbesti Ligni (hoc Asbesti, hoc Terrae Talcosae); posterius Stibii Miner. Rubri species est.
55. Lumpenerz : 1) Asbestos Argentifer. 2) Stibium Mineralis. Fomitum. Vide sub Numero 54.
36. Magnetischer Eisenstein : 1) Ferrum Mineralis Magnetico-Pyritaceum. 2) Ferrum Magnetes. Utrumque est Ferri Pyritacei, sed diversa species.
57. Marienglas : 1) Selenites. 2) Mica. Prior Calcarii Gypsi, (hoc Calcar. Sulfuricatae, haec Terrae Calcariae); posterior Ter. Argillaceae, species est.
58. Molybdän : 1) Molybdaena, 2) Molybdaenum Galenare. Prior genus; posterius species, est.
40. Mororit : 1) Calcarius Apatites Chrysolithus. 2) Calcar Moroxites. Prior Calcariae Phosphoricatae (haec Terrae Calcariae), posterior prioris, species est.
41. Pechblende : 1) Zinkum Mineralis Blenda Nigra. 2) Uranium Mineralis. Nigrum. Prius Zinki, posterius Uranii, species est.
42. Pisolith : Calcarius Stalactites Densus. 2) Pisolithus. Prior Calcarii Stalactitae (hic Calcariae Carbonicatae, haec Terr. Calcariae), posterior prioris, species est.
43. Russisches Glas : 1) Mica. 2) Mica Membranacea. Prior Terrae Argillaceae, posterior prioris, species est.
44. Schladenzolith : 1) Zeolithus Densus. 2) Silex Marcanites. Prior Zeolithi (hic Terr. Siliceae), posterior Obsidiani (hic itid. Terr. Silic.), species est.
45. Scherl : 1) Silex Scorlus. 2) Hornblenda Basaltica. Prior Terrae Siliceae; posterior Hornblendae (haec Wakae, haec Terrae Argillaceae), species est.
46. Schwarze Blende : 1) Magnesium Pyriticosum. 2) Zinkum Mineralis. Blenda Nigra. Prius Magnesii, posterius Zinki Mineralisati (hoc Zinki), species est.
47. Seifenstein : 1) Agalmatolithes. 2) Talcum Smeectis. 3) Stannum Ochraceum Androgynum. Primum Talci (hoc Terrae Talcosae), secundum Talci Steatitae (hic Talci, hoc Terrae Talcosae), tertium Stanni, species est.
48. Silberhaltiger Bergkork : 1) Asbestos Argentifer. 2) Stibium

- Mineralisat. Fomitum. Prior *Asbesti Ligni* (hoc *Asbesti*, hoc *Talci*, hoc *Terrae Talcosae*), posterius *Antimonii Mineralisati Rubri*, species est.
49. Spiedglanzsilber: 1) *Argentum Stibiatum*. 2) *Stibium Mineralis*. *Griseum Vulgare Plumosum*. Prius *Argenti*, posterius *Stibii Mineralisati Grisei*, species est.
50. Stalactit: 1) *Stalactites Spathosus*. 2) *Calcarius Stalactites Fibrosus*. Prior *Calcarii Stalactitae Fibrosi* (hic *Calcariae Carbonicatae*, haec *Terrae Calcariae*) species est; posterior *prioris* genus est.
51. Stinfschiefer: 1) *Calcarius Suillus*. 2) *Calcar. Suill. Spathosus*, s. *Lamellosus*. Prior *Calcariae Carbonicatae* (haec *Terrae Calcariae*), posterior *prioris*, species est.
52. Strahlstein: 1) *Actinotus*. 2) *Ferrum Ochrac. Spathiforme*. Prior *Terrae Talcosae*, posterius *Ferri Pyritacei* (hoc *Ferri*), species est.
53. StrahlTremolit: 1) *Tremolites Vitriformis*. 2) *Tremolites Vulgaris*. Uterque *Actinoti* (hic *Terrae Talcosae*) species, sed *diversae*, sunt.
54. Talferde: 1) *Talcum Terreum*. 2) *Calcarius Terreus Nitidus*. Prius *Talci Proprii* (hoc *Terrae Talcosae*), posterius *Calcariae Carbonicatae* (haec *Terrae Calcariae*), species est.
55. Stapp: 1) *Waka*. 2) *Silex Schistus Vulgaris*. Prior *Terrae Argillaceae*, posterius *Silicia Schisti* (hic *Quarzi*, hic *Terrae Siliceae*), species est.
56. Wasserbley: 1) *Molybdaena*. 2) *Molybdaenum Galenare*. Prior est *genus*, posterius species, metalli 17 Ordinis.
57. Würfelerz: 1) *Ferrum Olivaceum Cubicum*. 2) *Plumbum Mineralis Galena Vulgaris*. Prius *Ferri Arsenicati* (hoc *Ferri*), posterius *Plumbi Mineralis Galenae* (hoc *Plumbi*), species est.
58. Würfelspath: 1) *Analcime*. 2) *Anhydrites Cubicus*. Prior *Zeolithi* (hic *Terrae Siliceae*), posterius *Calcarii Gypsi Anhydritae* (hic *Calcariae Sulfuricatae*, haec *Terrae Calcariae*), species est.
59. Zechstein: 1) *Marmor*. 2) *Calcarius Marga Indurata*. Prius *Calcariae Carbonicatae* (haec *Terrae Calcariae*), posterius *Calcarii Margae* (haec *Calcariae Carbonicatae*, haec *Terrae Calcariae*), species est.

Haec omnia videsis in: Lehrbuch der Mineralogie in kurzem Auszug der neuern mineralogischen Systeme, zum Gebrauch academischer Vorlesungen, und Einrichtung mineralogischer Sammlungen, von Eugenius Johann Christoph Esper; der Weltweisheit Doctor, und derselben ordentlichen Professor, etc. Erlangen. 1810.